

การศึกษาความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนของครู
ในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร

ปริญญานิพนธ์

ของ

สุพจน์ เต็มแย้ม

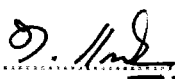
เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา

พฤษภาคม 2541

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

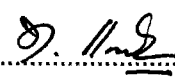
คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอก
การบริหารการศึกษาของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

 ประธาน
(อาจารย์ ดร.ทัศนာ แสงศักดิ์)

 กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ วัณญา วิศาลาภรณ์)

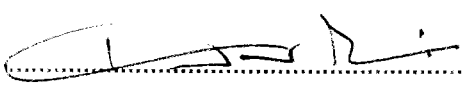
คณะกรรมการสอบ

 ประธาน
(อาจารย์ ดร.ทัศนา แสงศักดิ์)

 กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ วัณญา วิศาลาภรณ์)

 กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(รองศาสตราจารย์ ทวีบูรณ์ หอมเย็น)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ

 คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)
วันที่ ๑๕ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๑

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความช่วยเหลือและการให้คำแนะนำอย่างดียิ่งจาก อาจารย์ ดร.ทัศนาศาสตร์ แสงศักดิ์ ประธานกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ รองศาสตราจารย์วัฒนา วิชาลาภรณ์ กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ทวีวัฒน์ หอมเย็น กรรมการสอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์ ซึ่งทุกท่านได้ให้ความกรุณาให้ข้อเสนอแนะแนวทาง ตรวจสอบแก้ไข เพื่อให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณอาจารย์ ดร.บุญมา กัมปนาทพงศ์ ศึกษาพิเศษ กรมสามัญศึกษา อาจารย์ประเสริฐ อหิงส์โก ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดนวลนรดิศ อาจารย์สรายุทธ พุทธิพันธ์รัตน์ ผู้อำนวยการโรงเรียนไชยฉิมพลีวิทยาคม อาจารย์เกียรติศักดิ์ สุวรรณโพธิ์คำ ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียนสุวรรณพลัฒาพิทยาคม และอาจารย์กฤษ บุญหลง นักวิชาการกรมวิชาการ ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจแก้ไขพร้อมทั้งให้คำแนะนำในการตรวจสอบแบบสอบถาม

ขอขอบพระคุณผู้บริหารโรงเรียน ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี ทำให้การวิจัยดำเนินไปอย่างราบรื่น ตลอดจนบุคคลอื่นที่มีส่วนช่วยสนับสนุนให้กำลังใจ ให้ความช่วยเหลือในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกท่านมา ณ โอกาสนี้

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอน้อมรำลึกถึงพระคุณบิดา มารดา ครู - อาจารย์ ที่ให้ความรู้กำลังใจ สนับสนุนการศึกษาแก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด อันพระคุณนี้หาที่เปรียบมิได้

สุพจน์ เต็มแย้ม

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
จุดมุ่งหมายของการวิจัย	5
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	6
ขอบเขตของการวิจัย	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
ความหมายของสมรรถภาพและสมรรถภาพครู	10
ความจำเป็นหรือความสำคัญในการพัฒนาสมรรถภาพครู	12
แนวคิดและนโยบายในการพัฒนาครู	16
แนวคิดในการพัฒนาทรัพยากรครู	16
แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 8 (2540 – 2544)	19
การพัฒนาข้าราชการครูของกระทรวงศึกษาธิการ	21
การพัฒนาข้าราชการครูของกรมสามัญศึกษา	22
หลักสูตรมัธยมศึกษา ฉบับปรับปรุง 2533	25
หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521	25
หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524	28
คุณลักษณะสมรรถภาพด้านการสอนของครู	31
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	39
สมมติฐานของการวิจัย	46

3	วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า	47
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	47
	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	50
	ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ	51
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	52
	การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล	53
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	53
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	55
5	สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	93
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	93
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	93
	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	94
	การวิเคราะห์ข้อมูล	94
	สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	95
	อภิปรายผล	98
	ข้อเสนอแนะ	106
	ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย	106
	บรรณานุกรม	107
	ภาคผนวก	116
	ประวัติย่อของผู้วิจัย	136

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงจำนวนและคำร้อยละการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง (ครูผู้สอน)	48
2 แสดงจำนวนและคำร้อยละข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตาม ประสบการณ์ในการสอน สาขาวิชาที่ปฏิบัติการสอนและหมวดวิชาที่ ปฏิบัติการสอน	57
3 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับ การพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนของครูในด้านสมรรถภาพด้านความรู้ จำแนกเป็นรายข้อ	59
4 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับ การพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนของครูในด้านสมรรถภาพด้านทักษะ จำแนกเป็นรายข้อ	62
5 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับ การพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนของครูในด้านสมรรถภาพด้านคุณลักษณะ และทัศนคติ จำแนกเป็นรายข้อ	65
6 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับ การพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนของครูโดยรวมทุกด้าน และจำแนก เป็นรายด้าน	68
7 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับ การพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนของครูทั้ง 3 ด้าน จำแนกตามประสบการณ์ ในการสอน	69
8 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับ การพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนของครูทั้ง 3 ด้าน จำแนกตามสาขาวิชาที่ ปฏิบัติการสอน	71

9	ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับ สมรรถภาพด้านการสอนของครูทั้ง 3 ด้าน จำแนกตามหมวดวิชาที่ปฏิบัติ การสอน	73
10	เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอน ของครูโดยรวมและรายด้านจำแนกตามสาขาวิชาที่ปฏิบัติการสอน	76
11	เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอน ของครูโดยรวมและรายด้านจำแนกตามสาขาวิชาที่ปฏิบัติการสอน	77
12	การวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการพัฒนา สมรรถภาพ ด้านการสอนของครูโดยรวมและรายด้านจำแนกตามหมวดวิชา ที่ปฏิบัติการสอน	78
13	เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพ ด้านการสอน ของครู ในด้านสมรรถภาพด้านความรู้ จำแนกตามหมวดวิชาที่ปฏิบัติการสอน เป็นรายคู่	80
14	เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอน ของครู ในด้านสมรรถภาพด้านทักษะ จำแนกตามหมวดวิชาที่ปฏิบัติการสอน เป็นรายคู่	83
15	เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพ ด้านการสอน ของครู ในด้านสมรรถภาพด้านคุณลักษณะและทัศนคติ จำแนกตามหมวดวิชา ที่ปฏิบัติการสอนเป็นรายคู่	86
16	แสดงจำนวนความถี่และค่าร้อยละ สรุปความคิดเห็น และข้อเสนอแนะ ของครูเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนของครูทั้ง 3 ด้าน จากคำถามปลายเปิด	88

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ในโลกปัจจุบันและอนาคต มีการเปลี่ยนแปลงในทุก ๆ ด้านอย่างกว้างขวางและรวดเร็ว เนื่องจากอิทธิพลของความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการด้านการสื่อสาร โทรคมนาคม และ เทคโนโลยีสารสนเทศที่มีเครือข่ายโยงใยไปทั่วโลก เช่น ระบบเครือข่าย คอมพิวเตอร์ที่เรียกว่า "อินเทอร์เน็ต" (Internet) ทำให้สังคมเป็นสังคมแห่งข่าวสารข้อมูลไร้ซึ่งพรมแดน ทำให้กิจกรรมทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็น เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การเมือง การศึกษา สิ่งแวดล้อม และ วิถีชีวิต ต้องปรับเปลี่ยนอย่างรวดเร็ว และหลากหลายรูปแบบ ทำให้เกิดความไม่สมดุลกับความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2539 : 31)

การศึกษาเป็นรากฐานที่สำคัญประการหนึ่ง ในการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าและ แก้ไขปัญหาในสังคมได้ เพราะการศึกษาคือกระบวนการที่ช่วยให้คนได้พัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ ตลอดช่วงชีวิต ตั้งแต่การวางรากฐานพัฒนาการของชีวิตตั้งแต่แรกเกิด การพัฒนา สักยภาพและขีดความสามารถที่จะดำรงชีพและประกอบอาชีพได้อย่างมีความสุขเร็วเท่าทันการเปลี่ยนแปลง รวมทั้งเป็นพลังสร้างสรรค์การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนได้ การพัฒนาการศึกษา ในระยะที่ผ่านมาถึงแม้ว่าจะประสบผลสำเร็จในระดับหนึ่งโดยเฉพาะด้านปริมาณภายใต้สภาวะแวดล้อมในขณะนั้นก็ตาม แต่ในปัจจุบันและอนาคตมีปัจจัยการเปลี่ยนแปลงที่เป็นปัญหา เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนี้ ก่อให้เกิดผลกระทบที่สำคัญ คือ ผลกระทบต่อการเจริญเติบโตทาง ด้านเศรษฐกิจ ผลกระทบในด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ผลกระทบต่อวิถีชีวิตและวัฏจักร ของกระบวนการเศรษฐกิจและสังคม ผลกระทบทางด้านทัศนคติ ความเชื่อ ค่านิยม และการ พัฒนาจิตใจ ผลกระทบต่อสภาวะแวดล้อมทางธรรมชาติ ผลกระทบต่อความคิดและพฤติกรรม ทางการเมือง และผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างและองค์ประกอบของประชากร ผลกระทบดังกล่าวมีแนวโน้มจะทวีความรุนแรงมากขึ้น (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2534 : 3)

ดังนั้นการศึกษาจะต้องเป็นกระบวนการที่เตรียมและนำประชากรในสังคม ให้อำนาจสู่สังคมยุคใหม่อย่างมั่นคงและรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ที่มีสมรรถภาพ มีวินัย มีคุณธรรมตามหลักธรรมทางศาสนา เสรีภาพ ความยุติธรรม เมตตากรุณา มีความสุข ครอบครัวยุติธรรม ชุมชนเข้มแข็ง สังคมสันติ เศรษฐกิจสมดุล มีเสถียรภาพ สิ่งแวดล้อมยั่งยืน เคารพในสิทธิมนุษยชน ประเทศชาติมั่นคง สันติกับเพื่อนบ้านและเพื่อนร่วมโลก และสันติกับธรรมชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2539 : 29) การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวก่อให้เกิดความจำเป็นในการพัฒนาคน แม้การศึกษาจะเป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาคน แต่ระบบการศึกษาที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพเท่านั้น จะเอื้อต่อการพัฒนาศักยภาพและความสามารถตลอดจนคุณลักษณะต่าง ๆ ของคนที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ทั้งนี้ภารกิจในการพัฒนาคนดังกล่าวนี้เป็นหน้าที่โดยตรงของระบบการศึกษาชาติดังระบุในแผนการศึกษาแห่งชาติ (2535 : 1) ว่าการศึกษาจัดว่าเป็นกระบวนการที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ และมีความสามารถที่จะปรับตัวได้อย่างรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่จะมาถึง การปฏิรูปครูจึงมีความสำคัญตั้งแต่ระบบคัดเลือกเข้าศึกษาวิชาชีพครู การพัฒนากระบวนการฝึกหัดครู การอบรมครูประจำการเพื่อให้ได้ผู้ที่มีความสนใจความถนัด และความตั้งใจจริงในการเป็นครูมาเรียนและประกอบอาชีพครู พร้อมทั้งสนับสนุนส่งเสริมให้ผู้ที่มีความรู้ความสามารถในวิชาชีพอื่นมาประกอบอาชีพครู โดยการให้ได้รับการอบรมเพิ่มเติมก่อนประจำการ การอบรมและพัฒนาครูต้องเน้นให้มีการฝึกปฏิบัติและต้องให้ครูทุกคนได้เพิ่มพูนความรู้ และพัฒนาทักษะในรูปแบบต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องทั่วถึง ตลอดจนการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพความสามารถในการสอนและการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การวิเคราะห์ สังเคราะห์ การแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง การริเริ่มสร้างสรรค์ การรู้จักใช้เทคโนโลยีนำสื่ออุปกรณ์เสริมการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ ครูต้องมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาชุมชน การฟื้นฟูอนุรักษ์ และเสริมสร้างสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมของท้องถิ่น และของประเทศ (กรมสามัญศึกษา. 2535 : 238)

การจัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาจะมีคุณภาพและบรรลุจุดมุ่งหมายได้เพียงใดย่อมขึ้นอยู่กับองค์ประกอบต่าง ๆ หลายประการ อย่างเช่น นโยบายอันชัดเจนของรัฐเกี่ยวกับการศึกษา ปรัชญาการศึกษา ฐานะเศรษฐกิจของชาติ หลักสูตรที่ใช้ ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ฝ่ายต่าง ๆ และครูผู้ใช้หลักสูตร เป็นต้น อย่างไรก็ตามแม้รัฐจะมีนโยบายส่งเสริมการศึกษาอย่างจริงจังมีปรัชญาที่

เหมาะสม มีกำลังเงินมากเพียงพอ มีการแก้ไขหลักสูตรที่ดีเลิศเพียงใด มีผู้บริหารที่มีความรู้ความสามารถ และเจ้าหน้าที่ฝ่ายต่าง ๆ ที่ให้ความร่วมมือกันดำเนินงานจัดการศึกษาให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนมากที่สุดก็ตาม ถ้าครูผู้สอนด้อยสมรรถภาพก็อาจทำให้การจัดการศึกษาล้มเหลวได้ เพราะคุณภาพของการศึกษาขึ้นอยู่กับคุณภาพของครูเป็นสำคัญ ดังที่สุนีย์ สันธุเดชะ (2527 : 161) กล่าวว่าความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการจัดการศึกษานั้นครูเป็นผู้มีบทบาทสำคัญ กล่าวคือ ครูเป็นบุคคลสำคัญในการดำเนินการศึกษา เพราะถือว่าการศึกษาคือหัวใจสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติซึ่งจะสอดคล้องกับคำกล่าวของ วีรยุทธ วิเชียรโชติ (สุญาณี สุทธิพงษ์. 2540 : 2 ; อ้างอิงมาจาก วีรยุทธ วิเชียรโชติ. 2515 : 37) ที่ว่า ครูเป็นตัวจักรสำคัญที่จะทำให้เป้าหมายทางการศึกษาของชาติบรรลุผลสำเร็จ ครูเป็นผู้กำหนดชะตาชีวิตของแต่ละบุคคล และเป็นผู้กำหนดชะตาชีวิตของประเทศชาติไปด้วยพร้อมกัน คาเลฮัน และคล้าก (สุญาณี สุทธิพงษ์. 2540 : 2 ; อ้างอิงมาจาก คาเลฮัน และคล้าก. 1977 : 193) ได้กล่าวถึงครูที่มีคุณภาพดีและการพัฒนาครูว่าครูที่มีคุณภาพดีก็คือครูที่มีความสามารถในการทำหน้าที่ 2 บทบาท คือ บทบาทนักวิชาการและบทบาทครู ดังนั้นการพัฒนาคุณภาพครูก็คือ การปรับปรุงสมรรถภาพด้านความรู้วิชาการเพื่อให้ครูมีความรู้ มีเนื้อหาวิชาดีพอที่จะถ่ายทอดความรู้ และตอบปัญหา นักเรียนได้อย่างถูกต้อง และการพัฒนาความรู้วิชาการ วิธีการสอนตลอดจนทัศนคติที่ดีต่ออาชีพก็เพื่อครูจะได้เลือกกลวิธีถ่ายทอดความรู้ และปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การที่นักเรียนจะมีความรู้ความสามารถตามจุดมุ่งหมายและหลักการของหลักสูตรที่กำหนดไว้นั้นน้อยเพียงใด สมรรถภาพการสอนของครูเป็นองค์ประกอบที่สำคัญจากองค์ประกอบต่าง ๆ หลายประการ เพราะการเรียนการสอนเป็นการจัดประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ ซึ่งต้องคำนึงถึงความเหมาะสมในด้านบรรยากาศ เทคนิควิธี และองค์ประกอบทั้งหลายที่ช่วยให้เกิดการเรียนรู้อย่างดีที่สุด ถ้าครูสอนไม่เป็น ไม่รู้จักนำวิธีการสอนที่ดีมาใช้นักเรียนก็จะรู้สึกเบื่อหน่าย และไม่เกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ (กรมวิชาการ. 2521 : 70) และจากการติดตามผลการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย ฉบับปรับปรุงของโรงเรียนร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาโดยสำนักทดสอบทางการศึกษา กรมวิชาการ ปรากฏผลดังนี้ (กรมวิชาการ. 2534 : 18 - 19)

1. การจัดหลักสูตรเพื่อสนองความต้องการของท้องถิ่นยังมีปัญหาย่อยมาก

2. ครูส่วนใหญ่ยังไม่เปลี่ยนพฤติกรรมการสอน ยังคงใช้วิธีการสอนแบบเดิม คือ การสอนแบบเน้นเนื้อหา ใช้วิธีบอกอธิบาย ทำรายงานเป็นส่วนใหญ่ มีการจัดการเรียนการสอนที่เป็นทักษะกระบวนการได้น้อย ทั้งนี้เพราะครูยังไม่เข้าใจวิธีการจัดการเรียนที่เน้นทักษะกระบวนการอย่างแจ่มชัด

3. การจัดหลักสูตร สนองความต้องการและความสนใจของผู้เรียนทำได้น้อย ส่วนใหญ่โรงเรียนจะจัดแผนการเรียนให้นักเรียนเลือกเรียน

✦ กองการวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ (2535 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อขยายโอกาสทางการศึกษาโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินสภาพปัจจุบัน ปัญหาอุปสรรค และแนวทางแก้ไขในการดำเนินการจัดการศึกษาได้ศึกษาความต้องการในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนที่เป็นปัญหาอย่างมาก คือ ครูยังขาดเทคนิคและวิธีสอนใหม่ ๆ ขาดสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัยและน่าสนใจ ทำให้นักเรียนมีโอกาสดูฝึกปฏิบัติจริงได้น้อย และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2537 : ก - ค. 24 - 32) ได้ประเมินผลโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดเทศบาลเมืองพญา มีวัตถุประสงค์ ประเมินกระบวนการจัดการเรียนการสอน และประเมินความพร้อมของทรัพยากร ผลการศึกษา พบว่า ครูมีปัญหาด้านเนื้อหาสาระบางวิชาที่ละเอียดและมากเกินไป และบางวิชาเนื้อหาซ้ำซ้อนเกินไป เด็กมีเวลาฝึกปฏิบัติได้น้อย ครูมีภาระสอนหลายวิชา จึงทำให้มีเวลาเตรียมการสอนน้อย ขาดประสบการณ์ในการสอนขาดคู่มือครู และอุปกรณ์การเรียนการสอนที่มีอยู่ก็มีคุณภาพต่ำและอุปกรณ์บางอย่างครูใช้ไม่เป็น ซึ่งจากข้อมูลดังกล่าวสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา (2537 : 11 - 13) ได้สรุปผลรายงานการวิจัย ผลการศึกษาต่อนักเรียนที่จบการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ปีการศึกษา 2537 ผลการศึกษาส่วนนี้พบว่า ปัญหาอุปสรรคต่อการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ ขาดแคลนครูที่มีความรู้เฉพาะ โดยเฉพาะวิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ และวิชาอุตสาหกรรม ครูที่มีอยู่ขาดทักษะในการใช้อุปกรณ์ ครูมีการย้ายอยู่เสมอ วัสดุอุปกรณ์และอาคารไม่เพียงพอ

จากผลการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาในระยะแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (2535 - 2539) ผลการประเมินระบุว่า ยังไม่อยู่ในระดับที่พอใจ ปัญหาสำคัญส่วนหนึ่งมาจากคุณภาพของครู ได้แก่ ครูยังขาดความรู้ ทักษะและประสบการณ์ในการสอน ขาดการพัฒนา

กระบวนการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความสามารถ ความสนใจ และเจตคติของนักเรียน รวมทั้งสภาพของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป นอกจากนั้นครูยังขาดการสนับสนุนส่งเสริมให้มีความก้าวหน้าในวิชาชีพอย่างเป็นระบบทำให้วิชาชีพครูมีความสำคัญน้อยลง การพัฒนาครูโดยเฉพาะข้าราชการครู ซึ่งมีจำนวนประมาณ 523,544 คน จึงเป็นความสำคัญเร่งด่วน หากครูไม่ได้รับการพัฒนาอย่างเป็นระบบต่อเนื่องให้มีศักยภาพที่เหมาะสมที่จะทำให้นักเรียนบรรลุเป้าหมายของชาติในฐานะที่เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีความสำคัญต่อประเทศชาติแล้ว จะเป็นผลเสียอย่างร้ายแรงต่อการพัฒนาในระยะยาว (กระทรวงศึกษาธิการ. 2539 : 1)

จากที่กล่าวมาแล้วจะเห็นได้ว่า อุปสรรคสำคัญอย่างหนึ่งที่ทำให้การเรียนการสอนไม่บรรลุตามจุดหมายและหลักการของหลักสูตรก็เนื่องมาจากปัญหาคุณภาพและสมรรถภาพครูผู้สอนนั่นเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งสมรรถภาพด้านการสอนของครู ในปัจจุบันผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาของประเทศให้ความสนใจปัญหาทางด้านคุณภาพและสมรรถภาพของครูเป็นอย่างมาก และถือว่าปัญหาทางด้านนี้เป็นปัญหาสำคัญของการศึกษาทั้งในปัจจุบันและอนาคต

ผู้วิจัยในฐานะผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนเห็นว่า แนวทางหนึ่งในการดำเนินการหาข้อมูลเพื่อการดำเนินการปรับปรุงแก้ไขพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนของครูอย่างมีระบบและมีประสิทธิภาพได้นั้น จำเป็นต้องมีการศึกษาถึงความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนของครู ในสมรรถภาพด้านความรู้ สมรรถภาพด้านทักษะ และสมรรถภาพด้านคุณลักษณะ และทักษะคติ ซึ่งจะช่วยให้ครูทราบถึงความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนของตนเองในแต่ละด้านมากน้อยอย่างไร เพื่อจะเป็นข้อมูลของผู้บริหารการศึกษาที่จะใช้ในการวางแผนพัฒนาการสอนของครูให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และเป็นประโยชน์ต่อการศึกษานาชาติต่อไป

จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน สาขาวิชาที่ปฏิบัติการสอน และหมวดวิชาที่ปฏิบัติการสอน

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการใช้ในการวางแผนเพื่อพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเป็นแนวทางแก่ผู้บริหาร กรมสามัญศึกษา ที่จะพิจารณาดำเนินการในการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ขอบเขตของเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ใน 3 ด้าน คือ

- 1.1 สมรรถภาพด้านความรู้
- 1.2 สมรรถภาพด้านทักษะ
- 1.3 สมรรถภาพด้านคุณลักษณะและทัศนคติ

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่จะศึกษาในครั้งนี้ คือ ครู โรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร จำนวน 8 กลุ่มโรงเรียน รวมทั้งสิ้น 112 โรงเรียน (กรมสามัญศึกษา. 2540 : 1) ครูจำนวน 15,071 คน (กรมสามัญศึกษา. 2540 : 1)

2.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ ครู โรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2540 โดยใช้การสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi - Stage Sampling) คือ

2.2.1 กลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ซึ่งมีทั้งหมด 8 กลุ่มโรงเรียนแต่ละกลุ่มใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ให้ได้กลุ่มละ 2 โรงเรียน ได้โรงเรียนทั้งหมด 16 โรงเรียน

2.2.2 กลุ่มตัวอย่าง 16 โรงเรียนในการศึกษาค้นคว้านี้ใช้ครูที่เป็นครูผู้สอนทั้งหมดทั้ง 16 โรงเรียน จำนวน 1,849 คน เป็นกลุ่มตัวอย่าง

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ คือสถานภาพของครูผู้สอน โดยจำแนกเป็น

3.1.1 ประสบการณ์ในการสอน

- 1) ต่ำกว่า 15 ปี
- 2) 15 ปี ขึ้นไป

3.1.2 สาขาวิชาที่ปฏิบัติการสอน

- 1) ตรงตามวุฒิ
- 2) ไม่ตรงตามวุฒิ

3.1.3 หมวดวิชาที่ปฏิบัติการสอน

- 1) วิทยาศาสตร์
- 2) คณิตศาสตร์
- 3) ภาษาไทย
- 4) ภาษาต่างประเทศ
- 5) สังคมศึกษา
- 6) พละนันทย
- 7) ศิลปศึกษา
- 8) การงานและอาชีพ

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพ

ด้านการสอนของครู ในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ใน 3 ด้าน คือ

3.2.1 สมรรถภาพด้านความรู้

3.2.2 สมรรถภาพด้านทักษะ

3.2.3 สมรรถภาพด้านคุณลักษณะและทัศนคติ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอน หมายถึง การพัฒนาความสามารถของครูด้านการสอน ที่จะทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ในการวิจัยครั้งนี้กำหนดสมรรถภาพด้านการสอนของครูไว้ 3 ด้าน คือ

1.1 สมรรถภาพด้านความรู้ หมายถึง ความสามารถของครูที่จะรู้และเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายการศึกษาระดับมัธยมศึกษา จุดมุ่งหมายการศึกษาหลักการของหลักสูตรสามารถปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสภาวะแวดล้อมของท้องถิ่น แม่นยำ และละเอียดลึกซึ้งในเนื้อหาวิชาและปรับปรุงให้ทันสมัยเสมอ จัดทำเอกสารประกอบการสอนและคู่มือในวิชาที่สอน ศึกษาหาความรู้ใหม่ ๆ ที่เกี่ยวกับวิชาที่สอน วิเคราะห์วิจัย สามารถประยุกต์ความรู้ไปใช้ในการสอน รอบรู้สถานการณ์บ้านเมืองและความเปลี่ยนแปลงที่สำคัญเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล การสอนซ่อมเสริม นำการวิจัยมาปรับปรุงวิธีการสอน เทคนิควิธีการสอนใหม่ ๆ ตลอดจนผลงานทางวิชาการ

1.2 สมรรถภาพด้านทักษะหมายถึง ความรู้ ความสามารถของครูที่จะรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการเตรียมการสอนอย่างเป็นระบบ การจัดบรรยากาศการเรียนรู้การนำหลักจิตวิทยามาใช้เพื่อพัฒนาผู้เรียน การใช้สื่อการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับจุดประสงค์และเนื้อหาวิชาที่สอน มีวิธีสอนหลายรูปแบบ และเหมาะสมต่อผู้เรียน ใช้เทคนิคการเสริมแรงปรับปรุงแบบทดสอบรวมทั้งนำมาใช้ได้จริงเหมาะสมกับระดับชั้นและความสามารถของผู้เรียน ใช้การวัดผลและประเมินผลหลาย ๆ วิธี ให้เหมาะสมกับสภาพการเรียนรู้ วิเคราะห์วิจัยปัญหาความต้องการจำเป็นของผู้เรียน

1.3 สมรรถภาพด้านคุณลักษณะและทัศนคติ หมายถึง ความสามารถของครูที่จะรู้และเข้าใจเกี่ยวกับการสังเกตและรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การจัดกิจกรรมเพื่อสร้างประสบการณ์ในการแก้ปัญหาและเทคนิคต่าง ๆ ในการให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียน มีความเมตตา กรุณาต่อผู้เรียน มีความรับผิดชอบ มีความยุติธรรม มีวินัยในตนเอง ยั้ง อดทน อดกลั้น ประหยัดและอดออม มีความรักศรัทธาในอาชีพครู มีความเป็นประชาธิปไตยในการปฏิบัติงานและดำรงชีวิต มีการพัฒนาตนเอง ปรับปรุงตนเอง สนใจใฝ่รู้เพิ่มพูนวิทยะฐานะและค้นคว้าวิทยาการใหม่ ๆ อยู่เสมอ

2. โรงเรียนมัธยมศึกษา หมายถึง สถานศึกษาที่จัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา
กรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร จำนวน 8 กลุ่มโรงเรียน

3. ครู หมายถึง บุคลากรที่ทำหน้าที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา
กรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2540

4. ความคิดเห็นของครู หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดของครูผู้สอน ได้แก่ ครูประจำวิชา หัวหน้าหมวดวิชา และครูผู้สอนทั่วไป เกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร

5. ประสบการณ์ในการสอน หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่ของครูในสถานศึกษา ตั้งแต่เริ่มบรรจุแต่งตั้งจนถึงปัจจุบัน ตัวแปรที่ศึกษาครั้งนี้กำหนดต่ำกว่า 15 ปี และ 15 ปีขึ้นไป

6. สาขาวิชาที่ปฏิบัติการสอน หมายถึง วิชาต่าง ๆ ที่ครูได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติการสอน แบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ

6.1 ตรงตามวุฒิ คือการปฏิบัติการสอนตรงกับสาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษา

6.2 ไม่ตรงตามวุฒิ คือการปฏิบัติการสอนของครูไม่ตรงกับสาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษา

7. หมวดวิชาที่ปฏิบัติการสอน หมายถึง หน่วยงานทางวิชาการภายในโรงเรียนที่แบ่งตามวิชาเป็นหมวดต่าง ๆ มี 8 หมวดวิชา ได้แก่ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษาไทย ภาษาต่างประเทศ สังคมศึกษา พลานามัย ศิลปศึกษา และการงานและอาชีพ

บทที่ 2

เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ มุ่งศึกษาความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนของครู ในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร เพื่อให้การศึกษาวิจัยดำเนินไปตามจุดมุ่งหมาย ผู้วิจัยได้รวบรวมสาระสำคัญของเนื้อหาวิชา เพื่อประกอบการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ความหมายของสมรรถภาพและสมรรถภาพครู
2. ความจำเป็นหรือความสำคัญในการพัฒนาสมรรถภาพครู
3. แนวคิดและนโยบายในการพัฒนาครู
 - 3.1 แนวคิดในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
 - 3.2 แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 8 (2540 - 2544)
 - 3.3 การพัฒนาข้าราชการครูของกระทรวงศึกษาธิการ
 - 3.4 การพัฒนาข้าราชการครูของกรมสามัญศึกษา
4. หลักสูตรมัธยมศึกษา ฉบับปรับปรุง 2533
 - 4.1 หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533)
 - 4.2 หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง 2533)
5. คุณลักษณะสมรรถภาพด้านการสอนของครู
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 6.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. ความหมายของสมรรถภาพและสมรรถภาพครู

1.1 ความหมายของสมรรถภาพ

ความหมายของสมรรถภาพได้มีนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญทางการศึกษาได้ให้ความหมายและกล่าวถึงไว้หลายประการ ดังนี้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2531 : 785) ได้ให้ความหมายของคำว่า สมรรถภาพ หมายถึง ความสามารถ

กู๊ด (สุญานี สุทธิพงษ์. 2540 : 14 ; อ้างอิงมาจาก Good. 1973 :

121) ได้ให้คำจำกัดความไว้ว่า สมรรถภาพ คือทักษะ (Skill) มโนทัศน์ (Concept) และทัศนคติ (Attitude) ที่ต้องมีในการทำงานทุกชนิด และสามารถนำเอาวิธีการและความรู้พื้นฐานไปประยุกต์ใช้กับสถานการณ์ที่ปฏิบัติจริง

โคเกอร์ (สมชัย เคนจตุรัส. 2540 : 8 ; อ้างอิงมาจาก Coker. 1976 :

54) ได้ให้ความหมายไว้ในลักษณะต่างกัน คือ สมรรถภาพ หมายถึง ความสามารถในการแก้ปัญหาที่เผชิญ ครูที่สามารถแก้ปัญหาได้ในด้านใดเพียงด้านเดียวก็เรียกว่ามีสมรรถภาพในด้านนั้น และครูที่มีสมรรถภาพสูงก็หมายถึงผู้ที่ประสบความสำเร็จในการแก้ปัญหาทุกชนิด

กมล สุตะประเสริฐ และคนอื่น ๆ (2533 : 3) ได้สรุปว่า สมรรถภาพ หมายถึง คุณสมบัติที่เป็นผลมาจากความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ เจตคติ อุบนิสัย หรือบุคลิกภาพ ซึ่งมีผลทำให้เกิดความสามารถในการแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ที่พึงปรารถนาได้

กษมา สารสมุทร (2524 : 13) กล่าวว่า สมรรถภาพก็คือความรู้ ความสามารถ ความเข้าใจ ความสำคัญ ที่แสดงออกให้สังเกตได้และวัดได้

เชาว์เลิศ ขวัญเมือง (2527 : 20) ได้ให้นิยามของสมรรถภาพไว้ว่า หมายถึง ความสามารถของครูซึ่งแสดงออกในด้านความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ เจตคติ และบุคลิกที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการสอน รวมทั้งความสามารถที่จะประยุกต์ใช้ความรู้ได้อย่างเหมาะสมเพื่อให้ นักเรียน พัฒนาทั้งทางด้านสติปัญญา อารมณ์ สังคม และร่างกาย

จากความหมายของคำว่า สมรรถภาพที่นักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวมาแล้ว พอสรุปได้ว่า สมรรถภาพ หมายถึง ผลที่ได้จากความรู้ ความสามารถ ความเข้าใจ ทักษะ เจตคติ บุคลิกภาพในการปฏิบัติงานที่แสดงออกมาในรูปของพฤติกรรมที่พึงปรารถนา

1.2 ความหมายของสมรรถภาพครู

ความหมายของสมรรถภาพครูมีนักการศึกษาได้ให้คำจำกัดความของคำว่า สมรรถภาพครู (Teacher Competencies) ไว้หลายประการที่สำคัญ ๆ มีดังนี้

สาโรช บัวศรี (2515 : 14) ได้ให้ความหมายของสมรรถภาพครูว่า หมายถึง ความสามารถในการทำการสอนได้เป็นอย่างดี สามารถอบรมแนะแนวการปกครอง และทำกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนได้เป็นอย่างดี สามารถสร้างสัมพันธ์ภาพอันดีระหว่าง

โรงเรียนและชุมชน สามารถเป็นครูชั้นอาชีพ สำหรับความมีน้ำใจนั้นได้แก่ มีน้ำใจที่จะมุ่งฝึกสอนอบรมศิษย์อย่างเต็มที่ที่มีน้ำใจที่จะบังคับและฝึกรอบรตนเองเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีของศิษย์และมีน้ำใจที่จะวางตนให้สมเกียรติของครู

ลินด์เซย์ (อรรถวุฒิ จารุสาริต. 2536 : 9 ; อ้างอิงมาจาก Lindsey. 1973 : 181) ได้ให้ความหมายของสมรรถภาพครูว่า หมายถึง พฤติกรรมที่สังเกตได้ ครูที่มีสมรรถภาพที่ให้นักเรียนแสดงออกในสิ่งที่เขาได้เรียนรู้แล้วได้

ดอดด์ (สมชัย เคนจัตรัส. 2540 : 8 ; อ้างอิงมาจาก Dodi. 1973 : 194) ได้ให้ความหมายของสมรรถภาพครูว่า ความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ และพฤติกรรมของครูที่เอื้ออำนวยต่อความเจริญงอกงามของนักเรียนทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม

ชมพันธ์ กุญชร ณ อยุธยา (2528 : 19 - 20) กล่าวว่า การศึกษาที่เน้นสมรรถฐานการเป็นครู (Competency - Based Teacher Education) เป็นการศึกษาที่เน้นพฤติกรรมเจตคติและค่านิยมที่มีต่อการเป็นครู สมรรถภาพในการเป็นครู หมายถึง ความรู้ ทักษะและเจตคติ ที่ผู้เป็นครูพึงมีในการที่จะช่วยให้นักเรียนพัฒนาทั้ง ด้านสติปัญญา อารมณ์ สังคม และร่างกาย

สนั่น มีจันทร์หมาก (2527 : 17) ได้ให้ความหมายของสมรรถภาพครูว่า หมายถึง ความรู้ ความสามารถของครู ที่จะกระทำพฤติกรรมต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้แก่ผู้เรียนได้

สรุปความหมายของคำว่า สมรรถภาพครู หมายถึงความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถของครูในการสอนหรือแสดงพฤติกรรมที่จะเอื้อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ทักษะที่ดีต่อวิชาชีพที่จะให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาด้านสติปัญญา อารมณ์ สังคม และร่างกาย

2. ความสำคัญหรือความจำเป็นในการพัฒนาสมรรถภาพครู

ความจำเป็นในการพัฒนาสมรรถภาพครูนั้น ได้มีนักการศึกษา นักวิชาการ ได้ให้แนวความคิดไว้ดังต่อไปนี้

สมพงษ์ เกษมสิน (2526 : 262 - 265) กล่าวว่า ความจำเป็นในการพัฒนาสมรรถภาพอาจพิจารณาจากสภาพการปฏิบัติงานจำแนกออกเป็น 4 ประเภท

1. ความต้องการจะต้องเพิ่มความสามารถ และฝีมือในการปฏิบัติงานซึ่งปฏิบัติอยู่ หรือสำหรับความก้าวหน้าในอนาคต

2. ความต้องการที่จะเพิ่มความรู้ ความสามารถในลักษณะทั่ว ๆ ไปแต่เกี่ยวกับงาน ในสาขาที่ปฏิบัติอยู่

3. ความต้องการที่จะเพิ่มพูนความรู้ให้มากขึ้นในลักษณะทั่ว ๆ ไปโดยไม่จำเพาะเจาะจงเกี่ยวข้องกับงานที่ปฏิบัติหรือไม่

4. ความต้องการที่จะพัฒนาทัศนคติ บุคลิกภาพท่าทีในการปฏิบัติงาน

นอกจากนี้การหาความจำเป็นในการพัฒนาอาจทำได้โดยวิธีการดังนี้

1. ใช้วิธีสังเกต (Observation) คือ สังเกตวิธีปฏิบัติงานของผู้ร่วมงาน ผู้ได้บังคับบัญชา การสังเกตเป็นวิธีการที่ดีวิธีหนึ่งที่จะให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริงของการบริหาร ช่วยให้เห็นสภาพที่แท้จริงของงาน ซึ่งข้อเท็จจริงเหล่านี้จะเป็นประโยชน์ในการพิจารณาแก้ปัญหาได้มาก

2. ใช้วิธีการวิเคราะห์งาน (Job Analysis) เป็นกระบวนการ ขั้นตอนสำหรับการรวบรวมข้อมูลที่แสดงผลการทำงานเพื่อพิจารณาศึกษาเกี่ยวกับภาระหน้าที่ลักษณะงานวิธีการทำงาน และผลของงาน นอกจากนี้อาจอาศัยการวิเคราะห์ปัญหาในการปฏิบัติงาน (Analysis of Performance) วิเคราะห์พฤติกรรมในการทำงานของเจ้าหน้าที่ (Analysis of Behaviors) หรือวิเคราะห์องค์การ (Analysis Organization) ประกอบไปด้วยก็ได้

3. การวางมาตรฐานในการปฏิบัติงาน (Setting Standard of Performance) คือ พิจารณาผลงานของผู้ปฏิบัติงาน หรือ ผลงานของโครงการที่เป็นส่วนรวมเท่าที่เป็นอยู่ปัจจุบัน บรรลุเป้าหมาย หรือได้มาตรฐานตามกำหนดหรือไม่ ซึ่งในการกำหนดมาตรฐานของงานนั้น มีหลักที่ควรคำนึงถึง คือ ปริมาณของคุณภาพงาน ค่าใช้จ่าย และเวลา ถ้ายังขาดตกบกพร่องอยู่ ก็ควรพิจารณาถึงอุปสรรคข้อขัดแย้ง และหาวิธีแก้ปัญหา ซึ่งการฝึกอบรมใช้เป็นวิธีการแก้ไขได้วิธีหนึ่ง

4. ประเมินผลจากการปฏิบัติงาน (Evaluation of Performance) หมายถึง การพิจารณา หน้าที่ ภาระกิจคุณภาพของงาน หาวัดค่าของการปฏิบัติงาน ว่าถูกต้องและได้ผลเป็นที่พอใจหรือไม่ เหมาะสมและเพียงพอกับอัตราค่าจ้างที่กำหนดไว้หรือไม่ เพียงใด

5. สสำรวจความต้องการ (Survey) เป็นการรวบรวมข้อมูล เอกสาร หลักฐาน ต่าง ๆ ที่จะแสวงหาข้อเท็จจริงเพื่อใช้ในการดำเนินการได้ผลถูกต้องยิ่งขึ้น วิธีการสำรวจ

อาจทำได้หลายวิธี เช่น การสัมภาษณ์ (Interviews) วิธีให้กรอกแบบสอบถาม (Questionnaires) เป็นต้น

ซึ่งความคิดเห็นในเรื่องนี้สุวรรณ หมั่นเตาบุตร (2540 : 24 ; อ้างอิงมาจาก Robbins and others. 1991 และ Walker and others. 1991) ได้กล่าวไว้ว่า ความจำเป็นที่ต้องพัฒนาบุคลากรเป็นเรื่องเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ขององค์การ เนื่องจากวัดความสำเร็จขององค์การว่า ประสบความสำเร็จแค่ไหนเพียงไร ดูได้จากผลงาน ที่ทำได้เปรียบเทียบกับจุดมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ความสำคัญและจำเป็นที่ต้องพัฒนาบุคลากรขององค์การใดองค์การหนึ่งก็คือสภาพการณ์หรือปัญหาเกี่ยวกับบุคคลในองค์การซึ่งต้อง ดำเนินการหรือแก้ไขด้วยการพัฒนา เพื่อให้องค์การสามารถดำเนินไปบรรลุจุดมุ่งหมายหรือ วัตถุประสงค์ได้ดี

✕ ในเรื่องนี้ วิจิตร อวระกุล (2537 : 47) ได้ให้ข้อคิดว่า ความจำเป็นในการพัฒนา อาจดูได้จากการทำงานของผู้ปฏิบัติงาน คือ 1. การขาดความรู้ในหน้าที่การงานที่ทำอยู่ (Knowledge) 2. การปฏิบัติ (Practice) 3. ทักษะ (Skill) ความชำนาญ คล่องแคล่ว 4. ความสนใจ (Interest) 5. ทศนคติ (Attitude) หน้าที่ความรู้สึ กที่ดีที่ถูกต้องในการทำงาน 6. ความเข้าใจ (Understanding) ถ้าทั้ง 6 ข้อดังกล่าว แสดงให้เห็นสิ่งบกพร่องย่อมแสดงว่ามีความจำเป็นต้องพัฒนาให้ได้ตามเกณฑ์ที่ต้องการ

พันส์ หันนาคินทร์ (2524 : 88) กล่าวว่า ความจำเป็นอย่างหนึ่งในการประกอบ อาชีพทั้งหลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งอาชีพครูนั้นก็คือ การที่จะต้องตามให้ทันเหตุการณ์ ทันความ เปลี่ยนแปลงหรือการค้นพบใหม่ ๆ ในวิชาการและวิชาชีพครู อาชีพครูนั้นจะหยุดนิ่งไม่ได้ เพราะ ความรู้และวิธีการต่าง ๆ เปลี่ยนแปลงเจริญขึ้นอยู่ตลอดเวลา เพื่อที่จะให้การศึกษาแก่นักเรียน ได้ผลเต็มที่และทันต่อความเจริญก้าวหน้าอยู่เสมอ เพื่อที่จะได้นำเอาความรู้ใหม่ ๆ มาสอน นักเรียนให้ทันสมัยอยู่เสมอ ดังนั้นครูจึงมีความจำเป็นต้องพัฒนา และเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไป ครูเป็นบุคคลที่มีความสำคัญที่สุดต่อการพัฒนาสังคมและชาติบ้านเมืองทั้งนี้เพราะครูต้องรับหน้าที่ ในการพัฒนาบุคคลให้เป็นบุคคลที่มีศักยภาพอย่างที่สุด จึงเป็นงานที่ผู้บริหารจะต้องกระทำอย่าง จริงจัง ซึ่งยงค์ ชุ่มจิต (2535 : 2) ได้ชี้ให้เห็นความสำคัญในการพัฒนาครูซึ่งก่อให้เกิด ประโยชน์ดังนี้

1. ช่วยพัฒนาคุณภาพและวิธีการทำงานของครู ทำให้ครูมีสมรรถภาพในการสอน มีความรู้เพิ่มขึ้น เข้าใจบทบาทหน้าที่และปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถแก้ไขข้อบกพร่องให้ดีขึ้น
2. การพัฒนาครูช่วยทำให้เกิดการประหยัดเวลาและลดความสูญเสียเปล่าทางวิชาการ เพราะที่ได้รับการพัฒนาจนเป็นครูที่มีคุณภาพนั้นย่อมไม่ทำอะไรผิดพลาดง่าย ๆ สามารถใช้สื่อการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ ทำการสอนนักเรียนได้ผลเต็มที่และตรงตามจุดประสงค์ ส่วนนักเรียนก็มีความรู้ความสามารถตามเกณฑ์ที่กำหนด
3. การพัฒนาครูช่วยทำให้ครูได้เรียนรู้งานในหน้าที่ได้เร็วขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูที่เพิ่งได้รับการบรรจุให้เข้าทำงานใหม่ ๆ และครูที่ย้ายไปทำการสอนที่ทำงานแห่งใหม่
4. การพัฒนาครู ช่วยแบ่งเบาหรือลดภาระหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาหรือหัวหน้างานในสายงานต่าง ๆ เพราะครูที่ได้รับการพัฒนาอย่างดีและอย่างต่อเนื่อง จะมีความเข้าใจงาน การสอนและงานอื่น ๆ ได้เป็นอย่างดี
5. การพัฒนาครู ช่วยกระตุ้นให้ปฏิบัติงานเพื่อความเจริญก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่ การงาน กล่าวคือ ทำให้ครูทุกคนมีโอกาสก้าวหน้าไปสู่ตำแหน่งทางการบริหารที่มีสถานภาพดีขึ้น
6. การพัฒนาครู ช่วยทำให้ครูเป็นบุคคลที่ทันสมัยอยู่เสมอทั้งในด้านความรู้เทคโนโลยีต่าง ๆ รวมทั้งหลักการปฏิบัติงานและเครื่องมือต่าง ๆ

และยังกล่าวอีกว่าการพัฒนาครูเป็นงานที่ต้องกระทำอย่างต่อเนื่องทั้งนี้เพราะเป็นข้อดกลงเบื้องต้นว่า

1. คุณภาพในการปฏิบัติงานเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อการติดตาม
2. ความสามารถของบุคคลจะสัมพันธ์กับความเข้าใจในข้อมูลมรดกของงานแต่ละอย่าง
3. ความเจริญก้าวหน้าเป็นคุณลักษณะของมนุษย์
4. บุคคลอื่น ๆ จะให้ความเคารพยกย่องในความรู้ ความชำนาญของบุคคลที่มีความเจริญก้าวหน้า

นอกจากนี้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2539 : 1 - 2) ได้กล่าวถึงความจำเป็นในการพัฒนาว่าเป็นเพราะกระแสโลกาภิวัตน์ที่ทำให้โลก "ไร้พรมแดน" และกระแสผลักดันต่าง ๆ ทำให้ประเทศต้องแข่งขันกับนานาประเทศอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เพื่อให้ประเทศมีศักยภาพในการแข่งขันและยืนหยัดอยู่ได้อย่างมั่นคงและมีศักดิ์ศรีในสังคมโลกบนฐานแห่งความ

เป็นไทย ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้ตระหนักถึงความจำเป็นในการพัฒนา "คน" และ "คุณภาพคน" โดยเห็นว่า "คนเป็นทั้งเหตุปัจจัยและผลลัพธ์ที่สำคัญที่สุดของการพัฒนาประเทศ" ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างที่เกิดขึ้นแล้วในหลายประเทศที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนาประเทศให้เจริญรุ่งเรืองด้วยดี ด้วยประชากรที่มีคุณภาพ การพัฒนาประเทศในส่วนแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 จึงเน้นคนเป็นศูนย์กลางหรือจุดมุ่งหมายหลักของการพัฒนา โดยมุ่งให้ทุกคนมีการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพและมีโอกาสที่จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศทุก ๆ ด้านอย่างเต็มที่

สรุป ความสำคัญหรือความจำเป็นในการพัฒนาสมรรถภาพผู้ปฏิบัติงานพิจารณาจากผล การปฏิบัติงานและพิจารณาจากการเปลี่ยนแปลงของวิทยาการสมัยใหม่ โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงหรือการค้นพบความรู้ใหม่ ๆ ด้านวิชาการและวิชาชีพครู ครูจะหยุดนิ่งไม่ได้ การพัฒนาครูจะต้องกระทำอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตของความเป็นครู เพราะจะช่วยพัฒนาคุณภาพ และวิธีการทำงานของครู ช่วยให้ประหยัดเวลา ทำให้เรียนรู้งานได้เร็วมีโอกาสก้าวหน้าไปสู่ตำแหน่งที่สำคัญ และทำให้ครูมีความรู้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ อยู่เสมอ และจะได้ นำความรู้ใหม่ ๆ ไปสอนให้เกิดประสิทธิภาพและการพัฒนาสมรรถภาพครูโดยปกติจะเริ่มกระทำ ตั้งแต่บุคคลเข้าศึกษาในสถาบันผลิตครู และเมื่อสำเร็จได้รับการบรรจุให้เข้าเป็นครูใหม่ ก็จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาเพื่อให้เข้าใจงานที่รับผิดชอบ และ เมื่อเป็นครูประจำการได้สัก ระยะเวลาหนึ่ง ก็มีความจำเป็นที่ต้องได้รับการพัฒนาเป็นระยะ ๆ ต่อไปตลอดเวลาของการประกอบ วิชาชีพครูของแต่ละบุคคล

3. แนวคิดและนโยบายในการพัฒนาครู

3.1 แนวคิดในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามความหมายในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ได้ให้คำจำกัดความคำว่า "พัฒนา" หมายถึง ทำให้เจริญ การเปลี่ยนแปลงไปในทางที่เจริญขึ้น การคลี่คลายไปในทางที่ดี

ดังนั้น การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ จึงหมายถึง การส่งเสริมความก้าวหน้าของ มนุษย์โดยการดำเนินการต่าง ๆ เช่นการพัฒนาทางด้านความคิด การกระทำ ความรู้ ทักษะ และทัศนคติเพื่อช่วยให้บุคคลมีสมรรถภาพสูงส่งในการปฏิบัติงานทั้งในปัจจุบันและอนาคต

สตี จेरินูพจน์. (2533 : 106) ได้กล่าวไว้ว่า "เราไม่ทราบว่าจะมีขีดความสามารถที่จะปฏิบัติงานนั้น ๆ แต่ถ้าเราได้รับการสอนแนะหรือการพัฒนายาก็สามารถปฏิบัติงานต่าง ๆ ได้อีกมากมาย และหรือเราไม่มี โอกาสที่จะปฏิบัติงานได้ตามขีดความสามารถ ดังนั้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์จึงช่วยให้บุคคลได้ปฏิบัติงานได้เต็มขีดความสามารถที่เขามีอยู่ อันจะช่วยส่งเสริมให้มีความเจริญในอาชีพการงานต่อไป

ในเรื่องนี้ผู้นำแนวความคิดพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ คือ เลียนาร์ด แนดเลอร์ (Leonard Nadler. 1970 : 40 - 88) ซึ่งได้ให้คำจำกัดความไว้ชัดเจนว่า การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource Development - HRD) คือกระบวนการพัฒนาประสิทธิภาพการทำงานของทรัพยากรบุคคลให้สามารถทันกับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ในและนอกองค์การเพื่อช่วยเสริมสร้างความเจริญเติบโตทั้งของทรัพยากรมนุษย์และขององค์การในปัจจุบันและอนาคตจากคำจำกัดความดังกล่าวได้แบ่งกิจกรรมสำคัญของการพัฒนา ทรัพยากรมนุษย์ เป็น 3 กลุ่ม คือ การศึกษา การฝึกอบรมและการพัฒนา ซึ่งความหมายและจุดเน้นแตกต่างกันดังต่อไปนี้

การศึกษา (Education) เป็นกระบวนการ และมวลกิจกรรมที่เน้นตัวบุคคลให้รับรองความรู้ ทักษะ เจตคติ ค่านิยม ความเข้าใจในการเตรียมไว้เพื่อทำงานในอนาคต เช่นงานด้านกฎหมาย งานด้านธุรกิจ การก่อสร้าง เป็นต้น การเตรียมการดังกล่าวเป็นหน้าที่ของสถานศึกษาในแต่ละระดับ

การฝึกอบรม (Training) เน้นกิจกรรมก่อให้เกิดผลกับงานในปัจจุบัน เพื่อการปรับปรุงงานของผู้ปฏิบัติงานนั้น ๆ โดยพยายามที่จะพัฒนาเพิ่มพูนความรู้ ทักษะและเจตคติอย่างมีการวางแผนและเป็นระบบ ในการปฏิบัติงานที่ได้ปฏิบัติอยู่ และเป็นการเตรียมการ (Prepromotion) ให้ผู้ที่ได้เลื่อนตำแหน่งสูงขึ้นเพื่อที่จะได้มีความรู้ความสามารถเหมาะสมกับตำแหน่งนั้น ๆ

การพัฒนา (Development) การส่งเสริมโดยทั่วไปเน้นทั้งคนและงาน หรือกิจกรรมขององค์การในอนาคตที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพและประโยชน์สูงสุดของผลผลิตและบริการที่องค์การได้สร้างขึ้นมา รวมทั้งประสิทธิภาพของการให้บริการและผลกระทบขององค์การที่มีต่อสังคมและคุณภาพของชีวิตจุดเน้นของการพัฒนาที่สำคัญอีกจุดหนึ่ง

ตามแนวความคิดของ แนดเลอร์ (Nadler) ได้วางรูปแบบการศึกษาวิเคราะห์เรื่องนี้ได้อย่างชัดเจนและเป็นระบบ ซึ่งพอจะสรุปเป็นหลักการที่สำคัญได้ว่า การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม โดยการเปลี่ยนแปลงและเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ ทักษะและทัศนคติของทรัพยากรบุคคลในองค์กร โดยอาศัยการเรียนรู้ในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งจะครอบคลุมถึงกระบวนการจัดการศึกษา การฝึกอบรม และการพัฒนา ให้ทุกคนทุกระดับในองค์กรได้มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะ และทัศนคติที่ถูกต้องในการปฏิบัติงาน ในปัจจุบันและอนาคตอย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนี้มิได้มุ่งผลเพื่อองค์กรอย่างเดียว แต่รวมทั้งการพัฒนาความเจริญเติบโตแก่บุคคลต่าง ๆ ด้วย

นอกจากนี้แนวความคิดในเรื่องการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ยังมีนักวิชาการหลายท่านได้ให้แนวคิดไว้มากหลาย เช่น แพกซ์ตัน (Paxton, 1997 : 495) ได้มองในแง่ของกระบวนการของการพัฒนาบุคคลว่า "การพัฒนาบุคคลเป็นเรื่องของการเรียนรู้ตลอดชีวิตหรือเป็นเรื่องของการเปิดโอกาสให้มีการศึกษาหาความรู้ราบเท่าที่ยังมีชีวิตอยู่ และไม่เฉพาะแต่บุคคลที่ได้รับการเลื่อนขั้น เลื่อนตำแหน่งเท่านั้นที่จะมีโอกาสในการเรียนรู้หรือได้รับการพัฒนา หากแต่กิจกรรมการพัฒนายังรวมไปถึงบุคคลอื่นที่ไม่ได้รับการเลื่อนตำแหน่งด้วย ขณะที่ วิน (Wyn, 1979 : 45) ได้ชี้ให้เห็นถึงวัตถุประสงค์หลักของการพัฒนาบุคคลว่า การพัฒนาบุคคลมีวัตถุประสงค์ที่จะช่วยให้บุคคลในองค์กรมีความสามารถในการปฏิบัติงานเท่าที่สามารถจะกระทำได้ เพื่อเพิ่มผลผลิต และบริการให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร และนอกจากนี้วิลเลียม สิงห์วีย์ และบุญเลิศ ไพรินทร์ (2532 : 60) ได้เสนอแนวคิดว่าการพัฒนาบุคคลเป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทั้งมวล ซึ่งได้แก่ การเปลี่ยนแปลง ด้านความรู้ ความสามารถ ทักษะและทัศนคติ โดยอาศัยกระบวนการเรียนรู้ในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งจะครอบคลุมกระบวนการจัดการศึกษาให้คนทุกคนและทุกระดับ ให้มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะ และทัศนคติอันพึงปรารถนาของสังคม และประเทศชาติ ตลอดจนรวมทั้งการฝึกอบรม การสอนงาน การสับเปลี่ยนหมุนเวียน หรือแม้แต่กระบวนการในการพัฒนาตนเองอีกด้วย

จากแนวความคิดที่กล่าวมาข้างต้น พอสรุปได้ว่าการพัฒนาบุคคลมีวัตถุประสงค์ที่จะช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพสูงขึ้น มีความรู้ มีความสามารถ และเพิ่มศักยภาพในการบริหาร และปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นการพัฒนาจะต้องเป็นไปตามกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิตตามสภาวะแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ตลอดจน

เทคโนโลยีที่ทันสมัยที่เจริญรุดหน้าไปอย่างรวดเร็ว การพัฒนาจึงต้องเป็นทั้งตัวผู้ปฏิบัติ ผู้ปฏิบัติ จึงต้องมีการเปลี่ยนแปลง พัฒนาและปรับตนเองให้ทันต่อสภาวะการณ์ต่าง ๆ ได้การที่จะให้ตาม ได้ทันก็จะต้องมีการพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา ถึงแม้องค์การจะเป็นผู้รับผิดชอบในการพัฒนาให้ ผู้ปฏิบัติเกิดความรู้ความสามารถ เกิดทัศนคติที่ดีต่อการปฏิบัติงานแล้ว ตัวผู้ปฏิบัติเองจะนิ่งเฉย รอรับจากองค์การฝ่ายเดียวคงไม่ได้ ตัวผู้ปฏิบัติต้องเป็นผู้ฝึกฝนตนเองอยู่เสมอด้วย

3.2 แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 - 2544) ตามแผนงาน หลักที่ 3 เกี่ยวกับการพัฒนาการผลิตครู การฝึกอบรมและพัฒนาครูประจำการ (คณะกรรมการ การศึกษาแห่งชาติ, 2539 : 77) ได้กล่าวถึงจากสภาพปัญหาเริ่มตั้งแต่การผลิตครูที่มีปัญหาทั้ง ในเชิงปริมาณและคุณภาพ การใช้ครู ทำให้ครูขาดและเกินในบางสาขา ด้านคุณธรรม ครูยังไม่ เป็นที่พอใจของผู้ใช้ครูและสังคมเท่าที่ควร ครูยังขาดศรัทธาในอาชีพครู ขาดอุดมการณ์ และ เจตคติ ทำให้ไม่สนใจพัฒนาการเรียนการสอนในหน้าที่ของตน ซึ่งอาจจะเกิดจากปัญหาด้าน เศรษฐกิจ การกิจทางครอบครัว และสังคม เป็นต้น นอกจากนี้ความประพฤติที่ไม่เหมาะสม ของครูบางคนส่งผลให้ภาพพจน์ครูที่สังคมเคยยกย่องในอดีตลดต่ำลง ดังนั้นจึงได้ดำเนินการ ดังนี้

3.2.1 พัฒนาปรับระบบการผลิตครู

- 1) สถาบันฝึกหัดครู สรรหาคนเก่งและดีเข้าเรียนวิชาชีพครู โดยรับ มาจากผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทั้งสายสามัญและสายอาชีพ และจากผู้จบ ปริญญาตรีหรือสูงกว่า ผู้ที่มีความรู้ความสามารถพิเศษเฉพาะทาง
- 2) เร่งรัดการผลิตครูด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี และสาขาที่ ขาดแคลน
- 3) ชักจูงคนไทยหรืออาจารย์ที่อยู่ในต่างประเทศกลับมาทำงานใน ประเทศไทยโดยเฉพาะอย่างยิ่งสาขาที่ขาดแคลน
- 4) ร่วมกับภาคธุรกิจอุตสาหกรรมต่าง ๆ ในการผลิตครูเฉพาะทาง เพื่อให้ครูสอนปฏิบัติได้จริง
- 5) สถาบันฝึกหัดครูจะต้องปฏิรูปการเรียนการสอนในการผลิตครู โดยจะต้องปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรกระบวนการเรียนการสอน การใช้สื่อ วัสดุและประเมินผล

3.2.2 อบรมและพัฒนาครูประจำการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ซึ่ง
ดำเนินการ ดังนี้

1) สถาบันฝึกหัดครูต้องเป็นศูนย์กลางการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา และต้องส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดชุมชนทางวิชาการที่สร้างคุณค่า มาตรฐาน ศักดิ์ศรีและศรัทธา ในวิชาชีพครู

2) รัฐจะต้องส่งเสริมและสนับสนุนครูและบุคลากรทางการศึกษา ทุกระดับ และประเภทการศึกษาทุกสังกัด ให้พัฒนาอย่างต่อเนื่องโดยเฉพาะอย่างยิ่งสามารถใช้เทคโนโลยีขั้นพื้นฐานได้ และนำสื่ออุปกรณ์มาใช้เสริมการเรียนรู้การสอนอย่างได้ผล

3) รัฐและสถาบันการศึกษาเอกชนควรปรับปรุงเงินเดือนให้กับครู ประจำการที่ผ่านการอบรมแล้ว และสามารถปรับปรุงคุณภาพการสอน และกระตุ้นผู้เรียนรักเรียน

4) จะต้องให้รัฐหรือสถาบันการศึกษาพัฒนาความพร้อมให้กับครู ประจำการ โดยเฉพาะด้านเทคนิควิธีการสอนที่เหมาะสมที่จะมุ่งให้ผู้เรียน รู้จักคิด วิเคราะห์ ได้ทำงานเป็นทีมได้ และรับรู้ข่าวสารต่าง ๆ ที่ทันต่อสถานการณ์อย่างสม่ำเสมอ

5) สถาบันการศึกษา / ฝึกหัดครู ต้องฝึกอบรมครูประจำการให้ เชื่อมโยงกับปราชญ์ชาวบ้านและชุมชน และส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมจัดและตรวจสอบ การศึกษามากขึ้น

6) สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษาเร่งปรับระบบการพัฒนาผู้บริหาร การศึกษาทุกระดับและทุกประเภท เพื่อให้ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ ความคิดกว้างไกล

โดยสรุป แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 - 2544) เกี่ยวกับการพัฒนาการผลิตครูและการฝึกอบรมและพัฒนาครูประจำการ ได้มุ่งเน้นตั้งแต่กระบวนการผลิตครู จากสถาบันฝึกหัดครูต่าง ๆ ให้ปรับกระบวนการเรียนการสอนการใช้สื่อและวัดผลประเมินผล พัฒนาหลักสูตรการฝึกหัดครูให้ได้บัณฑิตที่ต้องการ โดยร่วมมือกับภาคธุรกิจ ในการผลิตครู เฉพาะทางส่งเสริมและพัฒนาคณาจารย์ เพื่อถ่ายทอดและเป็นแบบอย่างแก่บัณฑิตครู มุ่งเน้น การพัฒนาครูประจำการอย่างต่อเนื่อง และให้จัดเป็นพิเศษสำหรับครูวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และภาษาอังกฤษ และยังสนับสนุนให้ครูช่างได้ศึกษาดูงานเทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อเพิ่มความรู้ อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง อีกด้วย สิ่งสำคัญที่มีผลต่อขวัญและกำลังใจของครู ซึ่งจะมีผลต่อ ประสิทธิภาพของการทำงานก็คือ ระบบสวัสดิการ เงินเดือน ภาระเบียดต่าง ๆ ที่ควรได้รับ

การแก้ไขให้เหมาะสมสะดวกรวดเร็วทันสมัยทันสังคมที่เปลี่ยนแปลง ซึ่งนับว่าเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญยิ่งในปัจจุบัน และอนาคตที่มีผลต่อประสิทธิภาพขององค์การ และส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน

3.3 การพัฒนาข้าราชการครูของกระทรวงศึกษาธิการ

นโยบายการพัฒนาข้าราชการครู โดยสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู หรือเรียกโดยย่อว่า ก.ค. กำหนดขึ้นสำหรับให้กรมที่มีข้าราชการครูในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ถือปฏิบัติ เพื่อให้การพัฒนา ข้าราชการครูดำเนินไปอย่างเป็นระบบต่อเนื่องในทิศทางเดียวกัน "สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู" ในฐานะ เป็นองค์กรกลางในการบริหารงานบุคคล ของข้าราชการครู และมีอำนาจหน้าที่ในการ เสนอแนะนโยบายในการบริหารงานบุคคลของ ข้าราชการครูต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ โดยพิจารณาเห็นว่าสมควรที่จะต้องจัดให้ มีระบบการพัฒนาในส่วนของการข้าราชการครู ซึ่งเน้นครูส่วนใหญ่ให้มีความรู้ ความสามารถเหมาะสม กับบทบาทหน้าที่และสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป โดยมีนโยบายเป้าหมาย และมาตรการดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2539 : 2 - 11)

3.3.1 ส่งเสริมให้ข้าราชการครู ทุกคนได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องทั้งใน ด้านปฏิบัติวิชาชีพครูอันเป็นผลทำให้เกิดการพัฒนาผู้เรียน และในด้านคุณธรรม จริยธรรม และ จรรยาบรรณ

3.3.2 จัดวางระบบงานเสียใหม่ให้เป็นวัฒนธรรมในการทำงานในระบบ วิชาชีพเพื่อที่จะให้วิชาชีพครูคงไว้ และเป็นที่ศรัทธาของบุคคลในวงการต่าง ๆ ทั้งผู้ปกครอง นักเรียน นักศึกษา และประชาชนโดยทั่วไป โดยมีการปฏิบัติงานอย่างเป็นขั้นตอนที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ และประกันได้ว่าผู้เรียนได้รับการพัฒนาจริงทั้งในด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา อันนำไปสู่บุคลิกภาพที่ดี ผู้เรียนได้รับการพัฒนาด้วยกิจกรรมที่มีคุณภาพสูง

3.3.3 การดำเนินการที่จะทำให้เกิดสภาพและวัฒนธรรมในการทำงานในระบบวิชาชีพดังกล่าว จึงได้มีการกำหนดมาตรการในการพัฒนาข้าราชการครูประจำการ โดยเน้นคุณภาพครู ดังนี้

- 1) มีความเชื่อว่าผู้เรียนทุกคนเรียนรู้ได้
- 2) มีความสามารถวิเคราะห์ผู้เรียนเพื่อกำหนดจุดพัฒนา

- 3) มีความสามารถในการสร้างและเลือกวิธีการเรียนที่เหมาะสมตรงต่อสิ่งที่พัฒนาและข้อจำกัดของผู้เรียน
- 4) มีนิสัยในการลงมือปฏิบัติจริง ใช้แนวทางปฏิบัติ เป็นแนวทางในการสร้างกิจกรรม
- 5) มีความสามารถและนิสัยในการตรวจสอบผลการปฏิบัติที่มีต่อผู้เรียนเสมอใช้ผลที่เกิดขึ้นเป็นตัวตัดสิน
- 6) มีความชื่นชมและภาคภูมิใจต่อผลการพัฒนาที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน

3.3.4 ให้มีการฝึกอบรมข้าราชการครูประจำการอย่างต่อเนื่อง และพัฒนาขึ้นตามระดับความเป็นวิชาชีพครู ข้าราชการครูทุกคนควรจะได้รับ การอบรมอย่างน้อย 1 ครั้งใน เวลา 2 ปี

3.3.5 ให้มีการพัฒนาบุคลากรอื่นที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารสำนักงานทุก ๆ ระดับ ศึกษาพิเศษ เพื่อให้เป็นการปฏิบัติที่สนับสนุนการเพิ่มพูนความ เป็นวิชาชีพครูโดยให้มีแนวปฏิบัติที่เสริมซึ่งกันและกัน

3.3.6 ประสานงานกับสถาบันการศึกษาที่ผลิตครู ให้ดำเนินการวิจัยเกี่ยวกับ เทคนิควิธีการในการพัฒนาครู เพื่อนำผลมาใช้ในการพัฒนาข้าราชการครูต่อไป

3.3.7 การพัฒนาข้าราชการครูให้จัดและใช้ข้อมูลจริงของข้าราชการครูให้มากที่สุด และควรจัดให้มีการฝึกอบรมในสถานที่ที่ข้าราชการครูนั้นประจำการ ควรจัดให้ข้าราชการครูออกจากสถานศึกษาให้น้อยที่สุด

สรุป นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการในการพัฒนาข้าราชการครูมุ่งเน้นให้เกิด การเปลี่ยนแปลงและพัฒนาครูผู้สอนอย่างชัดเจน เมื่อครูเข้าใจปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การสอน อย่างเหมาะสมก็ย่อมเกิดผลการพัฒนาผู้เรียน ครูผู้สอนนั้นมีบทบาทสำคัญมาก ที่จะทำให้ผู้เรียน ได้รับผลสัมฤทธิ์ทั้งความรู้ ทักษะ เจตคติ ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนอยู่ในสังคมอย่างเป็นสุขต่อไป

3.4 การพัฒนาข้าราชการครูของกรมสามัญศึกษา

ตามนโยบายการผลิตและพัฒนาข้าราชการครู ของกรมสามัญศึกษา (2538 : 4) กำหนดนโยบาย คือ เร่งพัฒนาผู้บริหาร ศึกษาพิเศษ ครู และบุคลากรอื่น ๆ ให้มีความรู้ความ สามารถที่เหมาะสมกับบทบาทหน้าที่ที่มีความก้าวหน้า และมีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานรวมทั้ง

มีการส่งเสริมให้มีความรู้ ความสามารถและมีเจตคติที่ดีต่อการ เป็นครูได้ เข้ามาเป็นครูในสาขา ชาติแกลนและพื้นที่ชายแดน โดยมีวิธีดำเนินการดังนี้

1. สนับสนุนให้ครูเข้าร่วมประชุม อบรม สัมมนา ศึกษาดูงาน ฯลฯ ในด้าน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง การใช้สื่อเทคโนโลยีและ นวัตกรรมจัดการเรียนการสอน
2. ส่งเสริมการจัดทำผลงานทางวิชาการของผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์ และครู
3. พัฒนารูปแบบของศึกษานิเทศก์ให้มีบทบาทในการวิจัย ผลิตสื่อ และนวัตกรรม ในการจัดการเรียนการสอนให้มากขึ้น
4. สนับสนุนให้ผู้บริหารและบุคลากรอื่น ๆ ได้พัฒนาความรู้ด้านวิทยาการ และ เทคโนโลยีสมัยใหม่ที่จะนำมาใช้ในการปฏิบัติงาน

5. ส่งเสริมและสนับสนุนการผลิตครูตามโครงการคุรุทายาท โดยเฉพาะ คุรุทายาทชายแดน และคุรุทายาทในสาขาการศึกษาพิเศษ และสาขาชาติแกลน

6. ส่งเสริมและสนับสนุนสวัสดิการแก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาในด้าน ที่อยู่อาศัย การจัดค่าตอบแทนให้ผู้ปฏิบัติงานเกินกว่าเกณฑ์ที่กำหนดที่อยู่ในพื้นที่เสี่ยงภัย

นอกจากนี้หน่วยงานของกระทรวงศึกษาธิการ คือ สำนักงานคณะกรรมการ ข้าราชการครู (ก.ค.) เป็นองค์การประสานการพัฒนาข้าราชการครูในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ได้ประสานการวางแผนพัฒนาข้าราชการครูโดยมอบหมายให้กรมสามัญศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ. 2539 : 4 - 11) ดำเนินการดังต่อไปนี้

1. การเรียนรู้ด้วยตนเองของข้าราชการครู ตามสาขาวิชาทั้งที่เป็นความรู้ พื้นฐานสำหรับทุกคนและความรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น ซึ่งครูสามารถลงทะเบียน เรียนได้ตามความสนใจ ความต้องการ และการปฏิบัติงานของครู

2. ดำเนินการฝึกอบรมทั้งในรูปแบบการมีห้องเรียนและแบบทางไกล

3. การศึกษาดูงาน

3.1 จัดรูปแบบศึกษาดูงานที่มุ่งเน้นการเพิ่มพูน ความรู้ และประสบการณ์ ใหม่และการศึกษาดูงาน เฉพาะอย่างเพื่อนำมาปรับปรุงและแก้ปัญหาการปฏิบัติงานในหน้าที่ครู

3.2 กำหนดเกณฑ์ วิธีการและคัดเลือกผู้ไปศึกษาดูงานจากครูผู้เชี่ยวชาญ (Master Teacher) ตามกลุ่มประสบการณ์ และตามประเภทวิชา

4. การศึกษาต่อ

4.1 ส่งเสริมให้ครูทุกระดับและประเภทการศึกษา มีวุฒิทางการศึกษา อย่างต่ำในระดับปริญญาตรี

4.2 เตรียมพัฒนาครูให้มีวุฒิทางการศึกษาสูงขึ้นในระดับปริญญาโท หรือ ปริญญาเอก เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของการพัฒนาในสาขาวิชาต่าง ๆ โดยมีจุด เน้นที่จะพัฒนาครูตามสาขาวิชา พัฒนานักคิด นักการศึกษา และนักบริหาร

5. กำหนดเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรสำหรับฝึกอบรมและพัฒนาข้าราชการครู โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานตามความต้องการของ ข้าราชการครูและหน่วยงานต้นสังกัด โดยมีหลักสูตรดังต่อไปนี้

5.1 หลักสูตรฝึกอบรมพัฒนาข้าราชการครู ผู้ได้รับการบรรจุเป็น ข้าราชการครู

5.2 หลักสูตรฝึกอบรมพัฒนาข้าราชการครูก่อนเลื่อนขั้นแต่งตั้งให้ดำรง ตำแหน่งสูงขึ้น โดยเฉพาะหลักสูตรฝึกอบรมข้าราชการครู สายงานการสอน สายส่งเสริมและ สนับสนุนการสอน สายนิเทศการศึกษาและสายงานบริหารสถานศึกษา กรณีปรับตำแหน่งเป็น การเฉพาะตัว จะแบ่งหลักสูตรออกเป็น 3 ภาค ดังนี้

1. ภาคความรู้ด้านเนื้อหา วิชาการ
2. ภาคปฏิบัติและศึกษา ดูงาน เน้นให้ข้าราชการครูได้สร้าง นวัตกรรมการเรียนการสอนภายใต้การดูแลของครูพี่เลี้ยง
3. ภาคการนำผลการศึกษอบรมพัฒนาไปใช้ภายใต้การกำกับ ดูแลของครูพี่เลี้ยง

5.3 กำหนดหลักสูตรเฉพาะสำหรับฝึกอบรมพัฒนาข้าราชการครู ตาม ความจำเป็นหรือความต้องการของหน่วยงานต้นสังกัดและท้องถิ่น

5.4 ดำเนินการฝึกอบรมพัฒนาข้าราชการครูในรูปแบบการเรียนใน ห้องเรียน หรือการฝึกอบรมโดยสื่อทางไกลประมาณ 250,000 คน

5.5 ติดตามประเมินผลการฝึกอบรมพัฒนาข้าราชการครูโดยคณะกรรมการ เกี่ยวกับการติดตามประเมินผลการพัฒนาข้าราชการครูระดับจังหวัดและระดับสถานศึกษาหรือ หน่วยงานทางการศึกษา ทั้งในระหว่างการฝึกอบรมและภายหลังการฝึกอบรม

โดยสรุป การดำเนินการฝึกพัฒนาข้าราชการครูของกรมสามัญศึกษาซึ่งได้รับมอบหมายจากกระทรวงศึกษาธิการโดย คณะกรรมการข้าราชการครู ในการพัฒนาข้าราชการครูในสังกัดนั้น กรมสามัญศึกษาได้มอบหมายให้สามัญศึกษาจังหวัดเป็นผู้ดำเนินการในทางปฏิบัติ โดยประสานงานกับสถานศึกษาในแต่ละจังหวัด ดำเนินการไปตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งจะมีคณะกรรมการติดตามและประเมินผลคอยกำกับดูแลและการดำเนินการพัฒนาบุคลากรหรือข้าราชการตามนโยบายการพัฒนาข้าราชการของแผนพัฒนาการศึกษาชาติ ฉบับที่ 8 (2540 - 2544) นโยบายการพัฒนาข้าราชการครูของกระทรวงศึกษาธิการและกรมสามัญศึกษาต่างได้วางหลักการไว้สอดคล้องกันและชี้ให้เห็นถึงเป้าหมาย และมาตรการที่มุ่งเน้นให้ ข้าราชการครูมีสมรรถภาพด้านความรู้เท่าทันต่อสภาพสังคมในปัจจุบันทั้งวิชาความรู้ทั่วไปและวิชาเฉพาะ และยังให้มีสมรรถภาพทางด้านทักษะให้สูงขึ้นเพื่อรับรู้สิ่งใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นและนำไปใช้ในการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นรวมทั้งเป็นการกระตุ้นเตือนให้เกิดสมรรถภาพด้านคุณลักษณะและทัศนคติต่อวิชาชีพให้มากยิ่งขึ้นเพื่อมุ่งหวังให้บุคคลทั่วไปและผู้เรียนเกิดความศรัทธา ซึ่งจะส่งผลต่อการศึกษาของชาติต่อไป

4. หลักสูตรมัธยมศึกษา (ฉบับปรับปรุง 2533)

4.1 หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ฉบับปรับปรุง 2533 (กระทรวงศึกษาธิการ. 2535 : 3 - 33)

จุดมุ่งหมาย

การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นการศึกษาที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนพัฒนาคุณภาพชีวิตและการศึกษาต่อ ให้สามารถเลือกแนวทางที่จะทำประโยชน์ให้กับสังคม ตามบทบาทและหน้าที่ของตนในฐานะ เป็นพลเมืองดี ตามระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขโดยให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะเพียงพอที่จะเลือกและตัดสินใจประกอบสัมมาอาชีพ ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้มีนิสัยในการปรับปรุงงานตนเองและสังคมเสริมสร้างอนามัยชุมชน และครองชีวิตโดยคำนึงถึงประโยชน์ต่อสังคม

ในการจัดการศึกษาตามหลักสูตรนี้จะต้องมุ่งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะดังต่อไปนี้

1. มีความรู้และทักษะในวิชาสามัญ และทันต่อความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการต่าง ๆ

2. สามารถปฏิบัติตนในการรักษา และเสริมสร้างสุขภาพอนามัยตนเองและชุมชน
 3. สามารถวิเคราะห์ปัญหาของชุมชนและเลือกแนวทางแก้ปัญหาให้สอดคล้องกับข้อจำกัดต่าง ๆ
 4. มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข เต็มใจช่วยเหลือผู้อื่นตามความสามารถของตน
 5. มีความคิดสร้างสรรค์สามารถสร้างและปรับปรุงแนวทางปฏิบัติที่จะทำให้เกิดความเจริญแก่ตนเองและชุมชน
 6. มีทักษะที่ดีต่อสมาชิกทุกชนิด มีนิสัยรักการทำงาน และมีความสามารถในการเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับความถนัด และความสนใจของตนเอง
 7. มีทักษะพื้นฐาน ในการประกอบสัมมาอาชีพ มีความสามารถในการจัดการ และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้
 8. เข้าใจสภาพและการเปลี่ยนแปลงของสังคมในชุมชน สามารถเสนอแนวทางพัฒนาชุมชนภูมิใจในการปฏิบัติตนตามบทบาท และหน้าที่ในฐานะสมาชิกที่ดีของชุมชน ตลอดจนอนุรักษ์และเสริมสร้างสิ่งแวดล้อม ศิลปวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับชุมชนของตน
- ให้ศึกษารายวิชาต่าง ๆ โดยแยกเป็นวิชาบังคับและวิชาเลือกเสรี ดังนี้
1. วิชาบังคับ จำนวน 57 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ รายวิชาดังต่อไปนี้

1.1	<u>วิชาบังคับแกน</u>	จำนวน 39 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่
1.1.1	ภาษาไทย	12 หน่วยการเรียนรู้
1.1.2	วิทยาศาสตร์	9 หน่วยการเรียนรู้
1.1.3	คณิตศาสตร์	6 หน่วยการเรียนรู้
1.1.4	สังคมศึกษา	6 หน่วยการเรียนรู้
1.1.5	พลานามัย	3 หน่วยการเรียนรู้
1.1.6	ศิลปศึกษา	3 หน่วยการเรียนรู้
1.2	<u>วิชาบังคับเลือก</u>	จำนวน 18 หน่วยการเรียนรู้
1.2.1	สังคมศึกษา	6 หน่วยการเรียนรู้
1.2.2	พลานามัย	6 หน่วยการเรียนรู้
1.2.3	การงาน	6 หน่วยการเรียนรู้

2. วิชาเลือกเสรี จำนวน 33 หน่วยการเรียนรู้ให้เลือกรายวิชาในกลุ่มวิชาต่าง ๆ
ต่อไปนี้

2.1 กลุ่มวิชาภาษา

2.1.1 ภาษาไทย

2.1.2 ภาษาต่างประเทศ

2.2 กลุ่มวิทยาศาสตร์ – คณิตศาสตร์

2.2.1 วิทยาศาสตร์

2.2.2 คณิตศาสตร์

2.3 กลุ่มวิชาสังคมศึกษา

2.4 กลุ่มพัฒนาศิลปะ

2.4.1 พลานามัย

2.4.2 ศิลปะศึกษา

2.5 กลุ่มวิชาการงานและอาชีพ

2.5.1 อาชีพ

3. กิจกรรม ได้แก่กิจกรรมดังต่อไปนี้

3.1 กิจกรรมตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการจัดกิจกรรมใน
สถานศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ

3.1.1 กิจกรรม ลูกเสือ เนตรนารี หรือยุวกาชาด หรือผู้นำเพื่อ
ประโยชน์จำนวน 1 คาบต่อสัปดาห์ ต่อภาคเรียน

3.1.2 กิจกรรมอื่น ๆ จำนวน 1 คาบ ต่อสัปดาห์ ต่อภาคเรียน

3.2 กิจกรรมแนะแนว หรือกิจกรรมแก้ปัญหา หรือกิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้
จำนวน 1 คาบต่อสัปดาห์ต่อภาคเรียน

3.3 กิจกรรมอิสระของผู้เรียน จำนวน 2 คาบ ต่อสัปดาห์ต่อภาคเรียน

4. เกณฑ์การจบหลักสูตร

4.1 ต้องเรียนวิชาบังคับและวิชาเลือกเสรีตามที่กำหนดไว้ในโครงสร้าง จำนวน
90 หน่วยการเรียนรู้ และทุกรายวิชาต้องได้รับการตัดสินผลการเรียน

4.2 ต้องได้หน่วยการเรียนรู้วิชาบังคับแกนวิชาภาษาไทย และสังคม

4.3 ต้องได้หน่วยการเรียนรู้ทั้งสิ้นไม่น้อยกว่า 80 หน่วยการเรียนรู้

4.4 ต้องเข้าร่วมกิจกรรมตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการจัดกิจกรรมในสถานศึกษากระทรวงศึกษาธิการ 2 กิจกรรม โดยให้เลือกกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี หรือกิจกรรมยุวกาชาด หรือกิจกรรมผู้บำเพ็ญประโยชน์ เป็นกิจกรรมบังคับ 1 คาบต่อสัปดาห์ และเลือกกิจกรรมอื่น ๆ อีก 1 คาบต่อสัปดาห์ โดยแต่ละกิจกรรมไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของเวลาทั้งหมดที่จัดกิจกรรมของแต่ละภาคเรียน และต้องผ่านจุดประสงค์สำคัญของกิจกรรมตามที่กำหนด

หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 มุ่งเน้นให้ผู้เรียนพัฒนาคุณภาพชีวิต มีความรู้เพียงพอที่จะ เลือกและประกอบอาชีพทางานร่วมกับผู้อื่นได้และคำนึงถึงประโยชน์ต่อสังคม การจัดการศึกษาในรายวิชาต่าง ๆ จึงจัดให้ครอบคลุมจุดหมายของหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วย วิชาบังคับแกน วิชาบังคับเลือก วิชาเลือกเสรีและกิจกรรม ซึ่งประกอบด้วยรายวิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษาไทย ภาษาต่างประเทศ สังคมศึกษา พลานามัย ศิลปศึกษา และวิชาการงาน และอาชีพ

การปฏิบัติการสอนของครูรายวิชาต่าง ๆ กำหนดตามสาขาวิชาที่ครูปฏิบัติการสอน โดยผู้บริหารมอบหมายให้หมวดวิชาตามสาขานั้น ๆ ดำเนินการ ส่วนกิจกรรมการปฏิบัติการสอนของครูจะกำหนดให้ครูทุกคนทุกหมวดวิชาทำหน้าที่สอนตามโครงสร้าง หลักเกณฑ์ของหลักสูตร

4.2 หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง 2533)
(กระทรวงศึกษาธิการ. 2535 : 3 - 33)

จุดมุ่งหมาย

การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นการศึกษามุ่งเน้นให้ผู้เรียนพัฒนาคุณภาพชีวิต และให้สามารถทำประโยชน์ ให้กับสังคมตามบทบาทและหน้าที่ของตนในฐานะพลเมืองดี ตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข โดยให้ผู้เรียนได้พัฒนา เชาวน์ปัญญา มีความรู้และทักษะ เฉพาะตามศักยภาพ เห็นช่องทางในการประกอบอาชีพร่วมพัฒนา สังคมด้วยแนวทางและวิธีการใหม่ ๆ และบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม

ในการจัดการศึกษาตามหลักสูตรนี้ จะต้องมุ่งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะ ดังต่อไปนี้

1. มีความรู้และทักษะในวิชาสามัญเฉพาะด้าน
2. มีความรู้เกี่ยวกับวิทยาการและเทคโนโลยีต่าง ๆ

3. สามารถเป็นผู้นำ และเป็นผู้ให้บริการชุมชนเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย ทั้งส่วนบุคคล และส่วนรวม

4. สามารถวางแผนแก้ปัญหาในชุมชนของตนได้

5. มีความภูมิใจในความเป็นไทย เสียสละเพื่อส่วนรวม ให้ความช่วยเหลือ ผู้อื่นอย่างเท่าเทียมกัน

6. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และสามารถนำแนวทางและวิธีการใหม่ ๆ ไปใช้ ในการพัฒนาชุมชนของตน

7. มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ และเห็นช่องทางในการประกอบอาชีพ

8. มีนิสัยรักการทำงาน เต็มใจในการทำงานร่วมกับผู้อื่น และมีทักษะในการจัดการ

9. เข้าใจสภาพและการเปลี่ยนแปลงของสังคมในประเทศและในโลก มุ่งมั่นใน การพัฒนาประเทศตามบทบาทและหน้าที่ของตน ตลอดจนอนุรักษ์และเสริมสร้างทรัพยากร ศิลปวัฒนธรรมของประเทศ

โดยศึกษาตามโครงสร้าง ดังนี้

1. วิชาบังคับ จำนวน 30 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่รายวิชาดังต่อไปนี้

1.1 วิชาบังคับแกน จำนวน 15 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่

1.1.1 ภาษาไทย 6 หน่วยการเรียนรู้

1.1.2 สังคมศึกษา 6 หน่วยการเรียนรู้

1.1.3 พละอนามัย 3 หน่วยการเรียนรู้

1.2 วิชาบังคับเลือก จำนวน 15 หน่วยการเรียนรู้

1.2.1 พละอนามัย 3 หน่วยการเรียนรู้

1.2.2 วิทยาศาสตร์ 6 หน่วยการเรียนรู้

1.2.3 พื้นฐานอาชีพ 6 หน่วยการเรียนรู้

2. วิชาเลือกเสรี เลือกเรียนอย่างน้อย จำนวน 45 หน่วยการเรียนรู้ ให้ เลือกจากรายวิชาในกลุ่มวิชาต่าง ๆ ต่อไปนี้

2.1 กลุ่มวิชาภาษา

2.1.1 ภาษาไทย

2.1.2 ภาษาต่างประเทศ

2.2 กลุ่มวิชาสังคมศึกษา

2.3 กลุ่มวิชาพัฒนาศิลปะ

2.3.1 พละนาฏย

2.3.2 ศิลปะศึกษา

2.4 กลุ่มวิทยาศาสตร์ - คณิตศาสตร์

2.4.1 วิทยาศาสตร์

2.4.2 คณิตศาสตร์

3. กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมดังต่อไปนี้

3.1 กิจกรรมตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการจัดกิจกรรม

ในสถานศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 1 คาบ ต่อสัปดาห์ต่อภาคเรียน

3.2 กิจกรรมแนะแนว และหรือกิจกรรมแก้ปัญหา และหรือกิจกรรมพัฒนา

การเรียนรู้ จำนวน 2 คาบต่อสัปดาห์ ต่อภาคเรียน

3.3 กิจกรรมอิสระของผู้เรียน

4. เกณฑ์การจบหลักสูตร

4.1 ต้องเรียนวิชาบังคับและวิชาเลือกเสรีตามที่กำหนดไว้ในโครงสร้าง

อย่างน้อย 75 หน่วยการเรียนรู้ รายวิชาที่ลงทะเบียนเรียน ต้องได้รับการตัดสินผลการเรียน

4.2 ต้องได้หน่วยการเรียนรู้ของวิชาบังคับทั้งหมด

4.3 ต้องได้หน่วยการเรียนรู้ทั้งสิ้นไม่น้อยกว่า 75 หน่วยการเรียนรู้

4.4 ต้องเข้าร่วมกิจกรรมตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการ

จัดกิจกรรมในสถานศึกษากระทรวงศึกษาธิการ 1 คาบ ต่อสัปดาห์ โดยต้องมีเวลาเข้าร่วม

กิจกรรมไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของเวลาทั้งหมดที่จัดกิจกรรมของแต่ละภาคเรียน และต้องผ่าน

จุดประสงค์สำคัญของกิจกรรมตามที่กำหนด

หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย (พุทธศักราช 2524) ฉบับปรับปรุง 2533 มุ่งเน้น

ให้ผู้เรียนพัฒนาคุณภาพชีวิต สามารถทำประโยชน์ให้กับสังคมได้ และเห็นช่องทางในการประกอบ

อาชีพ การจัดการศึกษาในรายวิชาต่าง ๆ จึงจัดให้ครอบคลุมจุดหมายของหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วย

ด้วย วิชาบังคับแกน วิชาบังคับเลือก วิชาเลือกเสรีและกิจกรรม ซึ่งประกอบด้วยรายวิชา

วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษาไทย ภาษาต่างประเทศ สังคมศึกษา พละนาฏย ศิลปะศึกษา และ

วิชาพื้นฐานอาชีพ

การปฏิบัติการสอนของครุรายวิชาต่าง ๆ กำหนดตามสาขาวิชาที่ครูปฏิบัติการสอน โดยผู้บริหารมอบหมายให้ หมวดวิชาตามสาขาวิชานั้น ๆ ดำเนินการ ส่วนกิจกรรมการปฏิบัติการสอนของครูจะกำหนดให้ครูทุกคนทุกหมวดวิชารับหน้าที่สอนตามโครงสร้าง หลักเกณฑ์ของหลักสูตร

5. คุณลักษณะสมรรถภาพด้านการสอนของครู

สมรรถภาพด้านการสอนของครู ได้มีนักการศึกษาได้ให้ข้อคิดเห็นไว้ดังต่อไปนี้

ทรงศักดิ์ ศรีภาพสินธุ์ (2520 : 40 - 45) มีความเห็นเกี่ยวกับสมรรถภาพการปฏิบัติงานของครูที่ดี ควรประกอบด้วย ความรู้ดี (Knowledge) น้ำใจดี (Attitude) และมีทักษะดี (Skill) ซึ่งน่าจะมีคุณสมบัติ 5 ประการคือ

1. ครูจะต้องมีความสามารถในการสอนดี
2. ครูต้องอบรม แนะนำ แนะนำเด็กให้ดี
3. ครูต้องช่วยเหลือกิจการงานต่าง ๆ ของโรงเรียนได้เป็นอย่างดี
4. ครูต้องช่วยเหลือกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนได้เป็นอย่างดี
5. ครูต้องเป็น Professional Teacher คือรักอาชีพครู ใฝ่หาความรู้ในอาชีพ

ของตนเองเสมอ

มานพ ภาษิตวิไลธรรม (2520 : 29) ได้แบ่งสมรรถภาพของครูที่พึงปรารถนาจะต้องประกอบด้วยสมรรถภาพที่สำคัญ 3 ด้าน คือ

1. สมรรถภาพด้านวิชาการ หมายถึง การมีความรู้กว้างขวางอย่างมีประสิทธิภาพ
 2. สมรรถภาพด้านบุคลิกลักษณะ หมายถึง สมรรถภาพด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านการแนะแนวการปกครองชั้นเรียน การอบรมสั่งสอนนักเรียนให้ประพฤติดี การเป็นผู้นำและมีคุณธรรม
 3. สมรรถภาพด้านอื่น ๆ หมายถึง ครูจะต้องมีจิตใจรักเด็กและอดทนในการทำงาน
- ไวต์ (กานดา พูลลาภทวี. 2524 : 20 ; อ้างอิงมาจาก Wild. n.d.) ซึ่งได้ศึกษาถึงสมรรถภาพของครูในสาขาวิชาต่าง ๆ สรุปได้ว่าครูควรมีสมรรถภาพในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. สมรรถภาพด้านการวางแผนและการจัดการ
2. สมรรถภาพด้านการสอน
3. สมรรถภาพด้านการประเมินผล

4. สมรรถภาพการให้คำปรึกษา การวิจัยและการพัฒนา

ชาณชัย ศรีไสยเพชร (2525 : 164 - 195) ได้กล่าวว่า เกณฑ์มาตรฐานของครูที่ดีจะต้องประกอบไปด้วยคุณลักษณะ 4 ประการ คือ

1. ด้านความรู้ ประกอบด้วย ความรู้ทางวิชาการ ความรู้ด้านวิชาชีพครู
2. ด้านประสบการณ์และทักษะในการสอน
3. ด้านหน้าที่และงานครู
4. ด้านคุณธรรม ประกอบด้วย อุดมคติของครู วิญญาณครู คุณธรรมของครู

จริยธรรมของครู

ก่อ สวัสดิพิณชัย (2519 : 1) ได้กล่าวถึงลักษณะครูที่ดีไว้ว่า จะต้องเป็นผู้ที่มีใจรัก ทั้งเห็นอกเห็นใจและเข้ากับผู้อื่นได้ มีความรู้ในวิชาที่สอนอย่างลึกซึ้ง สามารถจัดบทเรียน ให้เหมาะสมกับวุฒิภาวะของผู้เรียน มีความเชี่ยวชาญในวิชาที่สอนเป็นอย่างดี สนใจและเอาใจใส่ต่อผู้เรียน ตลอดทั้งเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียนในด้านศีลธรรม วัฒนธรรม กิจนิสัยรวมทั้งอุปนิสัยด้วย

ผู้ที่จะเป็นครูที่ดี จะต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถ มีทักษะและความเชี่ยวชาญในวิชาที่ตนเองสอน มีความสามารถในการใช้สื่อการสอน มีความวิริยะอุตสาหะ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีความรักความศรัทธาในวิชาชีพครูเป็นคนดีมีคุณธรรมและจริยธรรม เป็นแบบอย่างที่ดีสำหรับเด็กและบุคคลทั่วไปในสังคมนั้น ๆ

จากผลงานการวิจัยลักษณะครูที่ดีของ เจริญ บุรีภักดี และคนอื่น ๆ (2520 : 367) ได้สรุปลักษณะครูที่ดีในด้านการสอน ด้านวิชาการ ด้านสุขภาพกายและจิต ด้านคุณธรรมและ ความประพฤติ ด้านแนะแนว การปกครอง ด้านคุณลักษณะ ด้านความเป็นพลเมืองดีในสังคม ประชาธิปไตยรวม 8 ด้าน ซึ่งในแต่ละด้านจะสอดคล้องกับเกริก วยัคนานท์ (2532 : 26) ที่ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับครูที่ดี เพื่อใช้เป็นแนวทางในการผลิตครูให้ตรงตามความต้องการของ สังคมซึ่งพบว่า ลักษณะครูที่ดีนั้นจะต้องประกอบด้วยลักษณะดังต่อไปนี้

1. ด้านการสอน จะต้องเป็นผู้มีความรู้ ความเข้าใจจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา ของชาติ มีความรู้ความเข้าใจหลักสูตร มีการเตรียมการสอน และสอนได้ตามที่เตรียมไว้ มีความรู้ความสามารถในการวัดผล คัดเลือกวิธีสอนได้อย่างเหมาะสม มีความสามารถในการปกครองชั้นเรียน และยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น

2. ด้านวิชาการ เป็นผู้ที่ค้นคว้าหาความรู้อยู่เสมอ รู้จักเฝ้าหาเทคนิคต่าง ๆ ใหม่ ๆ มาใช้ในการสอน โดยได้จากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในด้านหลักสูตร เทคนิคการสอนความเคลื่อนไหวทางการศึกษา มีความสนใจในการฟังอภิปรายและปาฐกถาในงานวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา
3. ด้านสุขภาพกายและจิต จะต้องมีส่วนที่การพักผ่อน มีความเอาใจใส่ในการจัดสิ่งแวดล้อมให้สะอาด ความสนใจในการป้องกันโรคติดต่อ มีอารมณ์ดี ไม่มีความกังวลใจ
4. ด้านมนุษยสัมพันธ์ เป็นผู้มนุษยสัมพันธ์กับนักเรียนเพื่อนร่วมงานตลอดจนผู้บังคับบัญชา
5. ด้านคุณธรรมและความประพฤติ เป็นผู้มีความเที่ยงธรรม มีความเมตตา กรุณา มีความยินดีในความสำเร็จของผู้อื่น มีความซื่อสัตย์สุจริต รู้จักวางตนให้เหมาะสมกับความรับผิดชอบในหน้าที่การงาน ตลอดทั้งไม่ดื่มหมิ่นเหยียดหยามศาสนาอื่น
6. ด้านบุคลิกลักษณะ เป็นผู้ที่ร่าเริงแจ่มใส สุภาพอ่อนโยน ขยันขันแข็งรูปร่างหน้าตาดี แต่งกายเหมาะสม มีความคล่องแคล่วว่องไว รู้จักควบคุมอารมณ์ มีความกระตือรือร้นในการทำงาน
7. ด้านการอบรมและแนวทางการปกครอง จะต้องเป็นผู้รู้จักการปกครองในระบอบประชาธิปไตย มีน้ำใจนักกีฬา รู้จักรักษาความลับของศิษย์ มีระเบียบวินัย เป็นตัวอย่างที่ดี รู้จักใช้ความเด็ดขาด หรืออะลุ่มอล่วยได้อย่างเหมาะสม และ เป็นผู้ที่รู้จักเหตุ รู้จักผล
8. ด้านการเป็นพลเมืองดีในสังคมประชาธิปไตย รู้จักยอมรับนับถือผู้อื่น ใช้เหตุผลในการแก้ปัญหา รู้จักใช้สิทธิของตนตามกฎหมาย ร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับประเพณีนิยมปรับปรุงฐานะให้ดีขึ้น ตลอดจนเป็นผู้รู้จักประหยัดค่าใช้จ่ายตามฐานะานุรูปของตนเอง ซึ่งจะมีความสอดคล้องกับทัศนะเกี่ยวกับลักษณะที่ดีของ ชูเชิด เกิดศักดิ์ (2531 : 17) ได้กล่าวไว้ว่า ผู้ที่จะเป็นครูที่ดีนั้น จะต้องเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ และความเชี่ยวชาญในวิชาที่สอน ศึกษาหาความรู้ให้ทันสมัยอยู่เสมอ สามารถปรับปรุงเนื้อหา และใช้วิธีสอนให้สอดคล้องกับความสามารถและความสนใจของนักเรียนตามสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม มีความสามารถในการใช้สื่อการเรียนการสอน การประเมินผล มีความวิริยะอุตสาหะ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีความรักและศรัทธาในวิชาชีพครู เป็นคนดีมีคุณธรรม เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีสำหรับเด็กและบุคคลทั่วไปในสังคม

จากทัศนะเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูที่ดี ตามที่ผู้รู้และนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวมาแล้วนั้น ครูที่ดีต้องเป็นผู้สร้างความสนิทสนมเป็นกันเอง ทำให้ผู้เรียนอยากเข้าปรึกษาและไต่ถาม มีความประพฤติสมตามฐานะ มีความรู้ความสามารถในวิชาที่สอนอย่างแท้จริง เป็นผู้ฝึกฝนปรับปรุงตนเองอยู่เสมอ น่ายกย่องเอาเป็นตัวอย่าง คอยให้คำแนะนำตักเตือนเป็นที่ปรึกษาแก่นักเรียนมีความเมตตากรุณา สามารถสอนได้ตามหลักสูตรและเนื้อหาที่จะให้เกิดการเรียนรู้ สามารถนำทฤษฎีต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ มีความรู้ในการวัด และประเมินผลกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดได้เป็นอย่างดี ตลอดทั้งเป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรมอันประกอบด้วยองค์คุณของกัลยาณมิตรแห่งครู

สมรรถภาพที่พึงประสงค์ของครูมัธยมศึกษา สาโรช บัวศรี (2515 : 12) ได้กล่าวถึงสมรรถภาพของครูทั่วไปจำเป็นต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้

1. มีวิชาความรู้สามัญทั่วไป
2. มีความรู้วิชาสามัญที่เป็นวิชาเอก - วิชาโทเฉพาะตัว
3. มีสมรรถภาพการเป็นครู

สำหรับสมรรถภาพในการเป็นครู เป็นความสามารถที่ครูจะต้องสร้างขึ้นด้วยตนเองซึ่งประกอบด้วยความสามารถด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. สามารถที่จะสอนได้เป็นอย่างดี คือ รู้จักจิตวิทยาการเรียนรู้จิตวิทยาพัฒนาการ การวางแผนการสอน การใช้เทคนิคการสอนหลาย ๆ วิธี สามารถนำทฤษฎีต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้ได้ตามสถานการณ์ การวัดและประเมินผล การปกครองชั้นเรียน
2. สามารถที่จะกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนได้เป็นอย่างดี รู้จักคิดกิจกรรมทั้งในและนอกหลักสูตร
3. สามารถที่จะอบรมให้คำแนะนำ และปกครองนักเรียนได้เป็นอย่างดี รู้จักใช้บทหรือข้อธรรมทางศาสนามาใช้เป็นแนวทางในการอบรมได้เป็นอย่างดี
4. สามารถที่จะสร้างความสัมพันธ์อันดี ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ตลอดจนผู้ปกครองของนักเรียน
5. สามารถในด้านงานวิชาการ เช่น การผลิตเอกสารประกอบการสอน การติดตามข่าวสารทางวิชาการ การนำเอาความรู้ต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้ในงานวิชาการ

6. สามารถเป็นครูชั้นอาชีพ เป็นผู้รู้จักเพิ่มพูนความรู้ในวิชาชีพของตนเอง ยึดถือขนบธรรมเนียมประเพณีของการเป็นครู มีมนุษยสัมพันธ์อันดีกับประชาชนในท้องถิ่น และผู้นำท้องถิ่น สามารถปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นได้ดี ตลอดจนให้การต้อนรับและเป็นกันเองกับผู้มาติดต่อ

คณะกรรมการดำเนินงานโครงการวิจัยการศึกษาด้านการผลิตและการใช้ครู (คพศ.6) ได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล เกี่ยวกับสมรรถภาพของครูประถมศึกษาและครูระดับมัธยมศึกษาที่พึงประสงค์ มีดังนี้ (กรรมการฝึกหัดครู. 2530 : 119 - 175)

1. สมรรถภาพสำหรับงานสอน

1.1 สมรรถภาพด้านความรู้

1.1.1 ความรู้ในเนื้อหาวิชา

1.1.2 ความรู้ทางวิชาชีพ

1.2 สมรรถภาพด้านทักษะ

1.2.1 ทักษะทั่วไปที่จำเป็นสำหรับครูมัธยมศึกษา

1.2.2 ทักษะเฉพาะวิชาที่สอน

1.3 สมรรถภาพด้านคุณลักษณะและทัศนคติ

1.3.1 คุณลักษณะและทัศนคติทั่วไปในการปฏิบัติงานสอนและงานอื่น ๆ

1.3.2 ทัศนคติที่ดีต่อการสอนเฉพาะวิชาที่เป็นพิเศษ

2. สมรรถภาพสำหรับงานแนะแนว

2.1 สมรรถภาพในด้านความรู้อันได้แก่ การเป็นครูประจำชั้น การศึกษาเด็กเป็นรายบุคคล การเก็บบันทึกข้อมูล วิเคราะห์ผลการเรียนของนักเรียน การบริการสอนซ่อมเสริม การส่งเสริมความสามารถและความสนใจของนักเรียน

2.2 สมรรถภาพด้านทักษะ ซึ่งประกอบด้วย การเก็บและบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็กและการให้บริการแนะแนว

2.3 สมรรถภาพด้านคุณลักษณะและทัศนคติ ซึ่งประกอบด้วย ลักษณะการให้คำปรึกษา การศึกษารายบุคคล และอื่น ๆ

3. สมรรถภาพสำหรับงานกิจกรรมนักเรียน

3.1 สมรรถภาพด้านความรู้ ได้แก่การตรวจสอบสุขภาพนักเรียน การบริการสุขภาพอนามัย การจัดบริการอาหารกลางวัน การส่งเสริมกิจกรรมชุมนุมของนักเรียน

3.2 สมรรถภาพด้านทักษะ ประกอบด้วย บริการด้านสุขภาพอนามัย ตรวจสอบและดูแลสุขภาพ ความสะอาด ความปลอดภัย ตลอดจนดูแลบำรุงรักษาห้องเรียน อาคารเรียนให้มีบรรยากาศที่ดีต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนตลอดจนเข้าร่วมกิจกรรมนั้นด้วย

3.3 สมรรถภาพด้านคุณลักษณะและทัศนคติ ซึ่งประกอบด้วยลักษณะการให้บริการ การช่วยเหลือเกี่ยวกับสวัสดิการนักเรียน

4. สมรรถภาพสำหรับงานธุรการ

4.1 สมรรถภาพด้านความรู้ อันได้แก่งานธุรการทั่วไป เช่น งานสารบรรณ งานการเงิน ระเบียบราชการที่เกี่ยวข้องกับครู งานธุรการที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการเรียนรู้ การสอน เช่น ทะเบียนนักเรียน สมุดรายงานประจำตัวนักเรียน การจัดทำสมุดประจำชั้น

4.2 สมรรถภาพด้านทักษะประกอบด้วย การเก็บและบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็ก และการให้บริการแนะแนว

4.3 สมรรถภาพด้านคุณลักษณะและทัศนคติประกอบด้วยงานเกี่ยวกับลักษณะส่วนตัวนักเรียนและผู้ปกครอง

5. สมรรถภาพสำหรับงานพัฒนา ซึ่งประกอบด้วยสมรรถภาพด้านต่าง ๆ ดังนี้

5.1 สมรรถภาพด้านความรู้ ประกอบด้วย ความรู้ในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน การจัดโรงเรียนให้เป็นศูนย์กลางการศึกษาและชุมชน การทำงานร่วมกับชุมชน

5.2 สมรรถภาพด้านทักษะ เป็นวิธีการทำงานเพื่อให้เกิดการปรับปรุงสภาพแวดล้อมในโรงเรียนและชุมชนให้ดีขึ้น เช่น การพัฒนาสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ การพัฒนาทางวิชาการ การศึกษาชุมชน การวางแผน การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและการเป็นผู้นำชุมชน

5.3 สมรรถภาพด้านคุณลักษณะและทัศนคติ ประกอบด้วยลักษณะของความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน ชุมชน ทัศนคติที่ดีระหว่างครู นักเรียน ชุมชน

จากการพิจารณาคุณลักษณะสมรรถภาพด้านการสอนของครูตามทัศนะของนักการศึกษานักวิชาการ และผลวิจัยดังกล่าวข้างต้น จะพบว่ามีลักษณะที่คล้ายคลึงและแตกต่างกันไปบ้างแต่อย่างไรก็ตามเมื่อวิเคราะห์สมรรถภาพด้านการสอนของครูที่พึงประสงค์ (การฝึกหัดครู.

2530 : 119 - 175) จะสรุปได้เป็น 3 ด้านคือ

1. สมรรถภาพด้านความรู้
2. สมรรถภาพด้านทักษะ
3. สมรรถภาพด้านคุณลักษณะและทัศนคติ

1. สมรรถภาพด้านความรู้ แบ่งเป็น

1.1 ความรู้ในเนื้อหาวิชา เป็นผู้ที่มีความรู้ในวิชาที่สอน มีความแม่นยำและละเอียดลึกซึ้งในเนื้อหาวิชา และปรับปรุงให้ทันสมัยอยู่เสมอ เป็นผู้ผ่านการศึกษาหรือผ่านการอบรมในวิชาที่สอน เป็นผู้ศึกษาหาความรู้ใหม่ ๆ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในวิชาที่สอนได้อย่างมีประสิทธิภาพและจัดทำเอกสารประกอบการสอนและคู่มือในวิชาที่รับผิดชอบ

1.2 ความรู้ทางวิชาชีพ เป็นผู้มีความรู้เกี่ยวกับนโยบายการศึกษาที่รับผิดชอบ จุดมุ่งหมายการศึกษา รู้หลักการ จุดมุ่งหมายโครงสร้างของหลักสูตร รู้แผนการพัฒนาศูนย์ ปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาวะแวดล้อมของท้องถิ่น และสามารถเชื่อมโยงหลักสูตรกับการสอนในระดับต่าง ๆ ได้ นอกจากนี้ยังนำเอาหลักจิตวิทยามาใช้ในการเรียนการสอน สอดคล้องกับการพัฒนาผู้เรียนใช้ภาษาไทยได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ใช้สื่อการสอนได้สอดคล้องกับจุดประสงค์และเนื้อหาวิชาที่สอน ใช้วิธีสอนได้อย่างหลายรูปแบบและเลือกมาสอนได้อย่างถูกต้อง มีความรู้ด้านการวัดผลประเมินผลดำเนินการวัดผลและประเมินผลได้ถูกต้องมีคุณภาพ นำผลวิจัยมาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน วิเคราะห์ข้อมูลข่าวสารสรุปประเด็นมาใช้ในการเรียนการสอนได้ผลดี เผยแพร่เทคนิควิธีสอนใหม่ ๆ และผลงานทางวิชาการให้กับเพื่อนครูตามสมควร

2. สมรรถภาพด้านทักษะ แบ่งเป็น

2.1 ทักษะทั่วไปที่จำเป็นสำหรับครูมัธยมศึกษาเป็นผู้ที่มีความรู้ ความชำนาญในการเตรียมการสอนอย่างเป็นระบบครบขั้นตอน วางแผนการจัดบรรยากาศการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียน ใช้การสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหาวิชาที่สอนและตรงตามจุดประสงค์ ใช้ภาษาไทยสื่อความหมายได้อย่างถูกต้องทั้งการพูด การเขียน การถ่ายทอดความรู้ การใช้คำถาม การออกความคิดเห็น และการอภิปราย รู้หลักการวัดผลและประเมินผล การวิเคราะห์วินิจฉัยปัญหา และความต้องการจำเป็นของผู้เรียน ใช้ระบบข้อมูลให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนการสอน

2.2 ทักษะเฉพาะวิชาที่สอน เป็นผู้ที่มีความรู้ความชำนาญในวิธีการสอนเฉพาะวิชาโดยมีวิธีการสอนหลายแบบ และเลือกนำมาใช้ได้เหมาะสมกับผู้เรียน คิดเห็น ออกข้อสอบ และปรับปรุงแบบทดสอบ รวมทั้งนำมาใช้ได้จริง เหมาะสมกับระดับชั้น และความสามารถของผู้เรียน ใช้เทคนิคการเสริมแรงอย่างถูกต้อง ใช้การวัดผล และประเมินผลหลาย ๆ วิธี นำผลการวัดผลและประเมินผลมาปรับปรุงการเรียนการสอน นำผลวิจัยมาใช้ในการปรับปรุงวิธีการสอนแก้ปัญหาการเรียนการสอน ดูแลบำรุงรักษาอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอนให้คงใช้การได้ จัดมุมห้องสมุดเสริมประสบการณ์จัดสื่อส่งเสริมความถนัด ศิลปะ ดนตรี กีฬาแก่ผู้เรียน

3. สมรรถภาพด้านคุณลักษณะและทัศนคติ แบ่งเป็น

3.1 คุณลักษณะและทัศนคติทั่วไปในการปฏิบัติงานสอนและงานอื่น ๆ เป็นผู้ที่มีลักษณะและความรู้สึกเกี่ยวกับการสังเกต และรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลเป็นการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างเสริมประสบการณ์ในการแก้ปัญหาได้ มีเทคนิคต่าง ๆ ในการให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียน สนใจช่วยเหลือด้านสุขภาพอนามัยแก่ผู้เรียนอยู่เสมอ มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ สนใจ และห่วงใยผู้เรียนในด้านการเรียนและความประพฤติ เอาใจใส่ต่อผู้เรียนอย่างเสมอภาค มุ่งมั่นในผลงาน ใช้เวลาอย่างคุ้มค่า ปฏิบัติหน้าที่ครบถ้วน ปฏิบัติงานตามแผนรอบคอบระมัดระวัง มีวินัยในตนเอง ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบของหน่วยงานและสถานศึกษา มีความกระตือรือร้น อดทน ขยันขันแข็ง

3.2 ทัศนคติที่ดีต่อการเรียนการสอนเฉพาะวิชาที่เป็นพิเศษ เป็นผู้ที่มีความรู้สึกที่ดีต่อการสอนเฉพาะวิชาเป็นพิเศษ โดยมีความกระตือรือร้น ตั้งใจปฏิบัติงานเต็มความสามารถอย่างสม่ำเสมอ ไม่ทอดลอยต่ออุปสรรคในการทำงาน มีความพยายามที่จะสอนให้ได้ครบจุดประสงค์ อดทนเมื่อเกิดอุปสรรค ไม่โกรธง่าย และควบคุมอารมณ์ได้อย่างเหมาะสม รู้จักประหยัด อดออมใช้ของอย่างคุ้มค่า มีความรักและศรัทธาอาชีพครู มุ่งมั่นพัฒนาตนเอง สนใจใฝ่รู้ เพิ่มพูนวิทยฐานะ ค้นคว้าวิทยาการใหม่ ๆ ด้านเทคนิควิธีการสอนโดยเฉพาะวิชาหรือประดิษฐ์ผลงานแปลกใหม่มาใช้ในการเรียนการสอน นำผลที่ได้จากการทดลองมาปรับปรุงใช้พัฒนาการเรียนการสอนโดยเฉพาะวิชา และเผยแพร่ให้เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนต่อไป

จากการพิจารณาคุณลักษณะสมรรถภาพด้านการสอนของครูซึ่งผู้วิจัยได้ใช้ทฤษฎีหลักการของผลการดำเนินการโครงการวิจัยการศึกษา ด้านการผลิตและการใช้ครู (คพศ. 6) ของกรมการฝึกหัดครู ซึ่งได้นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสมรรถภาพด้านการสอนของครูที่พึงประสงค์ทั้ง 3 ด้าน มาเป็นกรอบความคิดในการศึกษาวิจัยครั้งนี้

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

6.1 งานวิจัยในประเทศ

นิคม ช่วยปลัด (2522 : 7 - 8) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินสมรรถภาพของครูในเขตการศึกษา 3 โดยรวบรวมจากความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิในเขตการศึกษา 3 สรุปสมรรถภาพที่สำคัญในด้านการสอนของครูได้ 3 ประการ คือ

1. คุณลักษณะทางวิชาการและการสอน ได้แก่ เป็นผู้มีความรู้ดี ใฝ่หาความรู้ และวิธีการใหม่ ๆ อยู่เสมอ มีความสามารถและทักษะในการถ่ายทอดความรู้ ใช้เทคนิคการสอนหลายแบบ มีความถนัดในทางวิชาที่สอนเป็นอย่างดี

2. มีสัมพันธภาพกับนักเรียน คือ ให้ความสนิทสนมเป็นกันเอง ช่วยเหลือเด็ก ช่วยแก้ปัญหาและร่วมกิจกรรมกับนักเรียน มีทัศนคติที่ดีต่อนักเรียน

3. คุณลักษณะด้านการปฏิบัติงานทั่วไป เช่น มีความรับผิดชอบสูง ช่วยงานโรงเรียนและภูมิใจในอาชีพ

กรมสามัญศึกษา (2523) ได้ทำการสำรวจคุณลักษณะของครูที่กรมสามัญศึกษาต้องการโดยกล่าวถึงความต้องการครูวิชาการงานไว้ ดังนี้

ลักษณะทั่วไป

1. มีความรู้เกี่ยวกับวิชาครู
2. มีความรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่
3. มีความรับผิดชอบในหน้าที่ มีจริยธรรมและรักวิชาชีพของครูอย่างแท้จริง

ลักษณะเฉพาะ

ลักษณะเฉพาะและวุฒิของครูสายปฏิบัติการสอน กลุ่มวิชาการงานและอาชีพ มีดังนี้

1. หมวดวิชาการงาน ต้องการครูที่มีลักษณะด้านวิชาการ 2 ประการด้วยกันคือ

1.1 มีความรู้พื้นฐานครอบคลุมเนื้อหาของ 6 งาน ในหลักสูตรวิชาการงาน คือ การดูแลและรักษากัน งานช่างในบ้าน งานเกษตร ก (พืช) งานเกษตร ข (สัตว์) งานเย็บเสื้อผ้า งานอาหารและโภชนาการ

- 1.2 วิชาเอกและวิชาโท ที่ศึกษาเลือกไปในขอบข่ายของงาน 6 งาน

ในข้อ 1.1

2. หมวดวิชาอาชีพ ได้แก่วิชา ช่างอุตสาหกรรม เกษตรกรรม คหกรรม ธุรกิจศิลป์ นาฏศิลป์ และดุริยางคศิลป์ ลักษณะครูในหมวดนี้ ควรจะสอนได้หลายวิชาที่สัมพันธ์กันอย่างน้อย 2 วิชา จะอยู่ในหมวดเดียวกัน หรือต่างหมวดกันก็ได้ เพื่อให้เป็นไปตามหลักการของกรมสามัญศึกษา

สายัณห์ จันทวิรัช (2524 : 13) ได้สำรวจความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูการงานที่โรงเรียนต้องการ ปรากฏดังนี้

คุณลักษณะทั่วไป

1. มีความรับผิดชอบในหน้าที่ มีระเบียบวินัย
2. มีจริยธรรมและรักอาชีพ
3. สามารถนำทรัพยากรในท้องถิ่นมาใช้เป็นอุปกรณ์การสอนได้
4. ศึกษาหาความรู้ใหม่ ๆ เกี่ยวกับวิชาที่ต้องสอนอยู่เสมอ
5. เข้าใจจิตวิทยาเด็กวัยรุ่น และเข้ากับนักเรียนได้ดี
6. มีมนุษยสัมพันธ์ดี สามารถเข้ากับครูและประชาชนได้ดี

ด้านการสอน

1. สามารถสอนได้หลาย ๆ วิชาในกลุ่มวิชาการงาน
2. เคยผ่านการอบรม หรือเรียนวิชาครูมาแล้ว

วิทยาลัยครูจอมบึง (2526) ได้ศึกษาลักษณะครูสอนวิชาชีพ หรือครูสอนกลุ่มการงาน ที่หน่วยผู้ใช้ครูต้องการ ผลการวิจัยเฉพาะระดับมัธยมศึกษา พบว่า

ผู้เกี่ยวข้อง (ครู ผู้บริหาร ข้าราชการ นักเรียน) มีความเห็นว่า ครูสอนวิชาชีพจะต้องมีความรู้ความสามารถในวิชาชีพ เช่น ความสามารถในการจัดและปรับเนื้อหาวิชา การถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ การเก็บรักษาและซ่อมแซมเครื่องมือ มีมนุษยสัมพันธ์กับเพื่อนครู และประชาชนในท้องถิ่น

ครู ผู้บริหาร และข้าราชการ เห็นว่า ผู้สอนวิชาชีพจะต้องมีความรู้ในวิชาสามัญเท่า ๆ กับวิชาชีพ สอนวิชาสามัญได้จะดีมาก มีความรู้ด้านการวัดผล การประเมินผล การปกครองชั้นความสามารถภาคปฏิบัติในการวิชาที่สอน มีคุณธรรมและมุ่งมั่นในงาน

นักเรียนให้ความเห็นว่า ครูสอนวิชาชีพควรมีความรู้ด้านจัดวิชาชีพและทฤษฎีการเรียนรู้ การแนะแนวให้คำปรึกษา เทคนิคการสอน และการใช้สื่อต่าง ๆ แต่งกายและ

วาจาสุภาพ และช่วยเหลืองานของชุมชนเมื่อมีโอกาส วิชาที่นักเรียนสนใจและต้องการเรียน
มากตามลำดับ ได้แก่ ศิลปะ เกษตร ช่างจักสาน ช่างโลหะ และช่างปั้น

ผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษา เห็นว่าครูสอนวิชาชีพพระดัมมัชฌมศึกษาควรจบปริญญาตรี

ฤดี ภูมิถาวร (2527 : 87 - 88) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความต้องการเสริม
สมรรถภาพการสอนของครูสังคัมในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 4 พบว่า มีความต้องการ
เสริมสมรรถภาพการสอนอยู่ในระดับมาก 3 วิธี คือ

1. มีความต้องการให้ครูสังคัมได้ไปศึกษา ดูงาน และสังเกตการสอนใน
โรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตร

2. การจัดอบรมเกี่ยวกับวิธีการสอนสังคัมศึกษาแนวใหม่ และสาธิตการสอน
เป็นตัวอย่าง

3. การจัดอบรมในเนื้อหาวิชาที่ครูต้องการจะเพิ่มพูนความรู้ในแต่ละวิชา

เชวง หมีนประโคน (2528 : 86 - 89) ได้ศึกษาตัวประกอบที่สำคัญด้าน
ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา โครงการโรงเรียนมัธยมศึกษา
เพื่อพัฒนาชนบท (ม.พ.ช.) พบว่า มีตัวประกอบที่สำคัญ ดังนี้

1. ขวัญและความพึงพอใจในการทำงาน
2. บุคลิกภาพ
3. มนุษยสัมพันธ์
4. สวัสดิการ
5. สุขภาพอนามัย

สมศิริ ชัยสุขมงคลลาภ (2530 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การนำเสนอ
โครงการพัฒนาสมรรถภาพของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เพื่อต้องการ
พัฒนาสมรรถภาพของครูในด้านความรู้ ด้านการเรียนการสอน ด้านบุคลิกภาพ และเจตคติ พบว่า
ครูมีความต้องการในระดับมาก การพัฒนาสมรรถภาพด้านความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรเนื้อหาวิชา
การวางแผนการสอน วิธีสอน การผลิตสื่อ และการใช้สื่อการสอน การวัดผลและประเมินผล
บุคลิกและเจตคติ

สมชาย สระบัว (2533 : 85 - 87) ได้ทำการวิจัยเรื่องความคิดเห็นของ
ผู้บริหารและครู - อาจารย์ที่เกี่ยวกับสมรรถภาพครูช่างอุตสาหกรรม สาขาวิศวกรรมโยธา

จากการวิจัยพบว่า สมรรถภาพที่ครูช่างอุตสาหกรรมจำเป็นต้องมีในด้าน ความรู้ความสามารถ บุคลิกภาพ และเจตคติ ได้ให้ความสำคัญต่อสมรรถภาพทางด้านเทคนิคการสอนมากกว่าสมรรถภาพทางด้านความรู้ในเนื้อหาวิชา สำหรับสมรรถภาพทางด้านบุคลิกภาพและเจตคติที่ครูช่างอุตสาหกรรม สาขาวิศวกรรมโยธาจำเป็นต้องมี ได้แก่ ความรับผิดชอบต่อนหน้าที่และการทำงาน ความตรงต่อเวลา ความซื่อสัตย์สุจริต คุณธรรม เอาใจใส่ตั้งใจทำงานมีความเชื่อมั่นต่อตนเอง มีเหตุผล ยิ้มแย้มเบิกบาน มีมนุษยสัมพันธ์ ควบคุมอารมณ์ได้ดี ประพฤติดี ซึ่งลักษณะเหล่านี้เป็นลักษณะของ ความเป็นครูที่ดี

ธีรยุทธ์ หล่อรัตน และคนอื่น ๆ (2534 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การกำหนดเป้าหมายและแนวทางการพัฒนาข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2535 - 2539 และได้สรุป ผลการศึกษาวิจัยได้ว่า การพัฒนาข้าราชการมีความจำเป็นที่จะต้องดำเนินการสำหรับข้าราชการ ทุกกลุ่มทุกระดับ แต่การกำหนดกลุ่มเป้าหมายที่ควรได้รับการพัฒนาเร่งด่วนปรากฏว่ามีกลุ่ม ข้าราชการที่ควรได้รับการพัฒนาเร่งด่วน 4 กลุ่มเป้าหมาย คือ

1. หัวหน้างาน หมวด แผนก หรือเทียบเท่า
2. หัวหน้าฝ่ายหรือเทียบเท่า
3. ข้าราชการระดับปฏิบัติ
4. ข้าราชการบรรจุใหม่

บัญญัติ นันทพงษ์ (2536 : 151) ได้ศึกษาเรื่องความต้องการการพัฒนาความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของศึกษานิเทศก์อำเภอในเขตการศึกษา 8 พบว่าใน การศึกษางานทั้งหมด 8 ด้าน งานการเรียนการสอน งานส่งเสริม คุณลักษณะและนิสัยของ นักเรียน งานนิเทศและการพัฒนางานนิเทศ งานสนับสนุนวิชาการ งานศูนย์วัสดุอุปกรณ์ งานข้อมูลทางการศึกษา งานจัดทำแผนงบประมาณ และงานเลขานุการ มีความต้องการ การพัฒนางานทุกด้านในระดับมาก โดยเฉพาะด้านงานสนับสนุนวิชาการ ได้แก่ งานโครงการ ทางวิชาการ งานวิจัย การประเมินผลโครงการรวมทั้งการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

เนืองนิตย์ จำแก้ว (2537 : 75 - 76) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษา ความต้องการพัฒนาตนเองของครูโรงเรียนร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษา สังกัด กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 7 พบว่า ครูมีความต้องการพัฒนาใน 3 ด้าน คือ

1. ด้านการพัฒนาโดยตนเอง พบว่า ครูมีความต้องการพัฒนาตนเองในระดับมาก โดยมีความต้องการพัฒนามากที่สุดในเรื่อง ต้องการให้ผู้บริหารนำผลการประเมินการปฏิบัติงานของครูไปปรับปรุงการเรียนการสอนอย่างแท้จริง
2. ด้านการพัฒนาโดยโรงเรียนจัดขึ้น พบว่า ครูมีความต้องการพัฒนาตนเองอยู่ในระดับมาก โดยมีความต้องการพัฒนามากที่สุดในเรื่อง ต้องการให้โรงเรียนจัดห้องสมุดเพื่อบริการทางวิชาการแก่ครู โดยเฉพาะจัดหาตำราทางวิชาการให้เพียงพอทุกหมวดวิชา
3. ด้านการพัฒนาโดยหน่วยงานเจ้าของสังกัดหรือหน่วยงานอื่นจัดขึ้น พบว่า ครูมีความต้องการพัฒนาตนเองอยู่ในระดับมาก โดยมีความต้องการพัฒนามากที่สุดในเรื่อง ต้องการให้กรมสามัญศึกษารวบรวมผลงานดีเด่นของแต่ละสาขาวิชา จัดพิมพ์และแจกจ่ายให้โรงเรียนในสังกัด

6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

คาร์ช และเอสตราบุค (Karch and Estrabrook, 1965 : 120 - 131) วิเคราะห์ลักษณะครูดีจากความเห็นของนักเรียนในมลรัฐฟลอริดาโดยใช้วิธีวิเคราะห์งาน (Job Analysis) ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะของครูที่ดีต้องมีสมรรถภาพในด้านสัมพันธ์กับนักเรียน ด้านการสอน ด้านศีลธรรมจรรยา ด้านคุณสมบัติเฉพาะตัว ลักษณะท่าทาง นอกจากนี้ยังต้องสนใจและพยายามที่จะเข้าใจปัญหาของนักเรียน ตอบปัญหาทุกปัญหาอย่าให้เรื่องส่วนตัวมาอิทธิพลกับเจตคติที่มีต่อนักเรียน พยายามจัดเรื่องยุ่งยากและอุปสรรคต่าง ๆ มีน้ำใจเป็นนักกีฬาใจคอหนักแน่น เมื่อนักเรียนถามปัญหา หรือเมื่อตนไม่สามารถตอบได้ ไม่สนใจนักเรียนเพียงคนเดียวคนหนึ่ง ไม่สนิทสนมกับนักเรียนมากเกินไป ไม่ทำให้นักเรียนอับอาย ชมเชยนักเรียนเมื่อทำงานได้ผลก้าวหน้า ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน และเมื่อนักเรียนทำผิดมีการตักเตือนลงโทษด้วยความมีเหตุผล

เบค (Back, 1967 : 127 - 128) ได้ศึกษาคุณลักษณะของครูที่ดีในมลรัฐฟลอริดาเช่นเดียวกับ คาร์ช และเอสตราบุค โดยใช้แบบสอบถามเรื่อง "ครูของฉัน" มีคำถามอยู่ 100 ข้อ สอบถามนักเรียนจำนวน 208 คน ผลปรากฏว่า ครูที่ดีต้องมีสมรรถภาพดังนี้

1. ต้องมีความรักความเอาใจใส่ต่อนักเรียน
2. มีความรู้ให้แก่นักเรียน ช่วยเหลือนักเรียนให้มีความรู้กว้างขวางและทันสมัย เพื่อให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดี
3. มีระเบียบวินัยสามารถควบคุมบรรยากาศของห้องเรียนให้ดำเนินไปด้วยดี
4. มีคุณสมบัติในการส่งเสริมให้กำลังใจแก่นักเรียน ส่งเสริมให้นักเรียนสนใจและกระตือรือร้นต่อการเรียน

5. มีคุณสมบัติในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงวิธีสอนให้ดีขึ้น

โรไมน์ (Romine. 1974 : 139 - 143) ได้ศึกษาบรรยากาศที่เกี่ยวข้องกับการสอนที่จะช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้ได้ดีขึ้น โดยสำรวจความคิดเห็นจากอาจารย์คณะต่าง ๆ และนักศึกษามหาวิทยาลัยโคโลราโด สหรัฐอเมริกา พบว่า บรรยากาศที่จะทำให้การสอนมีประสิทธิภาพ คือ

1. บุคลิกภาพของครู เป็นผู้กระฉับกระเฉง มีอารมณ์ขัน มีความกระตือรือร้นสนใจในวิชาที่ตนสอน
2. ด้านการจัดและเตรียมการสอน มีการเตรียมการสอนเป็นอย่างดี ซึ่งแรงใจให้นักเรียนเข้าใจในวิชาที่ตนสอน
3. ด้านการสอน ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียน มิใช่เป็นเพียงผู้ฟัง
4. ด้านเนื้อหา ครูต้องพูดชัดเจน ใช้คำถามกระตุ้นให้นักเรียนคิด
5. ด้านการประเมินผล การให้ข้อมูลย้อนกลับ การเสริมแรงทางการเรียน ต้องมีการทดสอบหรือรายงาน เมื่อประเมินผลแล้วต้องแจ้งให้ผู้เรียนทราบและให้รู้สาเหตุที่เป็นเช่นนั้นด้วย

6. ด้านช่วยเหลือนักเรียนเพิ่มเติม มีการจัดเวลาเพื่อสอนเป็นกลุ่มพิเศษ เบอร์ลินเนอร์ และทิกูนอฟ (Berliner and Tikunoff. 1976)

ได้ทำการศึกษาลักษณะครูที่มีประสิทธิภาพและไม่มีประสิทธิภาพ จำแนกลักษณะองค์ประกอบได้

4 ด้าน คือ

1. บรรยากาศในชั้นเรียน ความร่วมมือระหว่างนักเรียนและครู
2. การสอน ความตั้งใจ จัดเวลาอย่างเหมาะสม การให้ความช่วยเหลือติดตามตักเตือนนักเรียน

3. การควบคุมชั้นเรียน เช่น การปฏิบัติตามข้อตกลงที่กำหนดไว้อย่างสม่ำเสมอ
4. ลักษณะของครู เช่น ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ความรู้และความประพฤติก

ของครู

โธมัส และเพนนี่ (Thomas and Penney. 1978 ; 563 -661)

ได้ทำการวิจัยการพัฒนาประสิทธิภาพการสอนของครู โดยแสดงให้เห็นถึงความเชื่อที่สำคัญของ
ผู้บริหาร ผู้เชี่ยวชาญและนักเรียน ซึ่งสรุปได้ดังนี้

ครูที่มีประสิทธิภาพจากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ เรียงลำดับดังนี้คือ มีทักษะใน
การสื่อความหมาย อธิบายเรื่องยากให้เข้าใจง่าย มีทัศนคติต่อนักเรียน มีความรู้ทางวิชาการดี
จัดลำดับขั้นตอนการถ่ายทอดวิชาการดี ใฝ่ใจทางวิชาการ ยุติธรรมในการประเมินผล ยึดหยุ่นใน
การสอน ส่งเสริมให้เด็กคิดได้ด้วยตนเอง มีบุคลิกลักษณะดี พุดดี เอาใจใส่ในการสอน โดย
คำนึงถึงคุณค่าของความเป็นมนุษย์ ยอมรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน เป็นนักวิเคราะห์ที่ดี
ควบคุมตนเองได้ ให้ความกระจำและความร่วมมือในการอภิปรายของนักเรียน มีความสนใจ
กว้างขวาง รอบรู้รอบหมายรายงานกระตือรือร้นชัดเจน ให้การประเมินผลปรับปรุงให้เด็กก้าวหน้า
กระตุ้นให้เด็กสนใจในการเรียน และชื่นชมผลสำเร็จของเด็ก เปิดกว้างในการสื่อความหมาย
มีอารมณ์ขัน ไม่เลือกที่รักมักที่ชัง จัดบรรยากาศการเรียนอย่างเป็นกันเอง ส่งเสริมให้เด็ก
ทำงานของเขาอย่างดี

จากงานวิจัยดังกล่าว ให้เห็นว่าสมรรถภาพด้านการสอนของครู องค์ประกอบ
ส่วนใหญ่เป็นเรื่องของการพัฒนาสมรรถภาพด้านความรู้ ความสามารถ ด้านทักษะ ด้านบุคลิกภาพ
และทัศนคติ ซึ่งรวมถึงคุณธรรม จริยธรรม เกี่ยวกับความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจ มนุษย์สัมพันธ์
สวัสดิการ การอบรมสั่งสอน แนะนำ ความเสียสละ อดทนอดกลั้นและเอาใจใส่ในตัวนักเรียน
เพื่อผลต่อการเรียน และงานวิจัยยังแสดงให้เห็นถึงบุคคลที่ต้องได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง
และทั่วถึง เพื่อให้ข้าราชการครูได้รับการพัฒนาสมรรถภาพเท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลง มีความรู้
ความสามารถ ทักษะ และทัศนคติที่ดีต่อหน้าที่ที่รับผิดชอบและบังเกิดผลดีต่อการศึกษาของชาติ
ต่อไป

สมมติฐานในการวิจัย

1. ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนแตกต่างกัน
2. ครูผู้สอนที่มีสาขาวิชาที่ปฏิบัติการสอนต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนแตกต่างกัน
3. ครูผู้สอนที่ปฏิบัติในหมวดวิชาที่ต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนแตกต่างกัน

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการศึกษาค้นคว้าตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ
4. ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การจัดทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล
7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ครูโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร
จำนวน 8 กลุ่มโรงเรียน รวมทั้งสิ้น 112 โรงเรียน ครู จำนวน 15,071 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่

1. ประชากร ครูโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ได้กลุ่ม
ตัวอย่าง ครู จำนวน 1,849 คน

วิธีสุ่ม โดยใช้สุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi - Stage Sampling)

1. ใช้สุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา ซึ่งมีทั้งหมด 8 กลุ่มโรงเรียน
แต่ละกลุ่มใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) กลุ่มละ 2 โรงเรียน
ได้โรงเรียนทั้งหมด 16 โรงเรียน
2. โรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง 16 โรงเรียน ในการศึกษาครั้งนี้ใช้ครูที่เป็นครูผู้สอน
ทั้ง 16 โรงเรียน เป็นกลุ่มตัวอย่าง ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 แสดงจำนวนและค่าร้อยละและการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง (ครูผู้สอน)

กลุ่ม โรงเรียน ที่	โรงเรียน	จำนวนแบบสอบถาม (ชุด)		คิดเป็น
		ส่งไป	ได้รับคืน	ร้อยละ
1	มัธยมวัดเบญจมบพิตร	99	95	95.95
	โยธินบูรณะ	130	125	96.15
2	เจ้าพระยาวิทยาคม	92	90	97.82
	วัดสระเกษ	65	65	100.00
3	สารวิทยา	195	176	90.25
	ศรีอยุธยา	158	147	93.03
4	สิริรัตนาร	77	75	97.40
	ประชากรานบุรีอุปถัมภ์	128	110	85.93
5	บดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี)	226	206	91.15
	นวมินทราชูทิศ กรุงเทพมหานคร	140	133	95.00

ตาราง 1 (ต่อ)

กลุ่ม โรงเรียน ที่	โรงเรียน	จำนวนแบบสอบถาม (ชุด)		คิดเป็น
		ส่งไป	ได้รับคืน	ร้อยละ
6	สุวรรณพลัฒาพิทยาคม	60	60	100
	วัดบวรมงคล	87	87	100
7	ธนบุรีวรเทพิพลารักษ์	88	75	85.2
	วัดอินทาราม	97	87	89.69
8	วัดนวลนรดิศ	130	130	100
	ไชยนิมพลวิทยาคม	77	73	94.80
	รวม	1,849	1,734	93.78

จากตาราง 1 แสดงให้เห็นว่าจำนวนการตอบแบบสอบถามของครูผู้สอนในโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง 16 โรงเรียนที่ได้รับคืนแบบสอบถามครบร้อยละ 100 มี 4 โรงเรียน คือ โรงเรียนวัดสระเกษ โรงเรียนสุวรรณพลัฒาพิทยาคม โรงเรียนวัดบวรมงคล และโรงเรียนวัดนวลนรดิศ ส่วนโรงเรียนอื่น ๆ ได้รับแบบสอบถามลดหลั่นลงไป สำหรับโรงเรียนที่ได้รับแบบสอบถามคือน้อยที่สุด คือ โรงเรียนธนบุรีวรเทพิพลารักษ์ได้คืนร้อยละ

85.22 และเมื่อรวมจำนวนแบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้งหมดจำนวน 1,734 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 93.78

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม มี 3 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ แบ่งเป็นประสบการณ์ในการสอน สาขาวิชาที่ปฏิบัติการสอน และหมวดวิชาที่ปฏิบัติการสอน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ใน 3 ด้าน ได้แก่ สมรรถภาพด้านความรู้ สมรรถภาพด้านทักษะ สมรรถภาพด้านคุณลักษณะและทัศนคติ รวม 45 ข้อ ดังต่อไปนี้

1. สมรรถภาพด้านความรู้	15	ข้อ
2. สมรรถภาพด้านทักษะ	15	ข้อ
3. สมรรถภาพด้านคุณลักษณะและทัศนคติ	15	ข้อ

ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert) ซึ่งจะแบ่งเป็น 5 ระดับ โดยข้อความแต่ละข้อจะใช้เกณฑ์การตรวจให้คะแนน ดังนี้

มากที่สุด	หมายถึง ความต้องการมากที่สุด	เท่ากับ	5 คะแนน
มาก	หมายถึง ความต้องการมาก	เท่ากับ	4 คะแนน
ปานกลาง	หมายถึง ความต้องการปานกลาง	เท่ากับ	3 คะแนน
น้อย	หมายถึง ความต้องการน้อย	เท่ากับ	2 คะแนน
น้อยที่สุด	หมายถึง ความต้องการน้อยที่สุด	เท่ากับ	1 คะแนน

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open Ended) ให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพด้านความรู้ สมรรถภาพด้านทักษะ และสมรรถภาพด้านคุณลักษณะ และทัศนคติ

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการสร้างตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนของครู โรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ในด้านสมรรถภาพด้านความรู้ สมรรถภาพด้านทักษะ และสมรรถภาพด้านคุณลักษณะและทัศนคติ แล้วสร้างเป็นแบบสอบถาม
2. การสร้างแบบทดสอบ เป็นข้อความที่เกี่ยวกับสมรรถภาพด้านความรู้ สมรรถภาพด้านทักษะ และสมรรถภาพด้านคุณลักษณะและทัศนคติ ได้สร้างและพัฒนาตามแนวคำถามของ มาถพ ภาษิตวิไลธรรม (2525 : 140 - 145) สนั่น มีจันทร์ (2527 : 76 - 94) สมศักดิ์ คำศรี (2529 : 325 - 326) ศรีสมร พุ่มสะอาด (2530 : 298 - 315) และ สมชัย เคนจตุรัส (2540 : 103 - 107) ได้ด้านละ 22 ข้อ
3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น หาความเที่ยงตรงเชิงพินิจ (Face Validity) โดยอาจารย์ผู้ควบคุมงานวิจัยและผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 ท่าน ตรวจสอบแก้ไขความถูกต้องชัดเจน ด้านเนื้อหาให้ครอบคลุมความมุ่งหมายและขอบข่ายความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนของครูทั้ง 3 ด้าน รวมทั้งความถูกต้องชัดเจนในการใช้ภาษา ได้แบบสอบถาม ด้านละ 15 ข้อ
4. นำแบบสอบถามที่ได้รับการตรวจแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับครูโรงเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน ได้แก่
 1. โรงเรียนปากน้ำวิทยาคม 25 คน
 2. โรงเรียนมหารัชมงคล 25 คน
 3. โรงเรียนโพธิสารพิทยากร 25 คน
 4. โรงเรียนวัดน้อยใน 25 คน

แล้วนำมาตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ โดยหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม ด้วยค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2536 : 170 ; อ้างอิงมาจาก Cronbach. 1970 : 161) ทำให้ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.93 และได้ค่าความเชื่อมั่นด้านย่อย ๆ ทั้ง 3 ด้าน ดังนี้

สมรรถภาพด้านความรู้	เท่ากับ	0.91
สมรรถภาพด้านทักษะ	เท่ากับ	0.91
สมรรถภาพด้านคุณลักษณะและทัศนคติ	เท่ากับ	0.90

5. นำแบบสอบถามที่มีคุณภาพแล้วไปใช้ในการวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถึงผู้อำนวยการกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา เพื่อขออนุญาตผู้บริหารโรงเรียนเก็บข้อมูลจากครูโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร
2. ขอความอนุเคราะห์จากผู้อำนวยการสามัญศึกษากรุงเทพมหานคร (สศ.กทม.) ทำหนังสือถึงผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความสะดวกเกี่ยวกับการเก็บและรวบรวมข้อมูลของครู
3. นำหนังสือของผู้อำนวยการสามัญศึกษากรุงเทพมหานคร (สศ.กทม.) และหนังสือของผู้วิจัยไปดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยนำไปส่งและรับข้อมูลด้วยตนเอง และบางส่วนนำส่งและให้ตอบกลับทางไปรษณีย์
4. นำข้อมูลที่รวบรวมได้มาจำแนก โดยคัดเลือกแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์ออก และเลือกแบบสอบที่สมบูรณ์ไปวิเคราะห์ค่าสถิติ

การจัดทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

1. การจัดกระทำข้อมูล

1.1 ตรวจสอบเพื่อเลือกแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไว้ทำการวิเคราะห์

1.2 ให้คะแนนแบบสอบถามตอนที่ 2 ตามเกณฑ์ ดังนี้

ต้องการมากที่สุด มีค่าเท่ากับ 5 คะแนน

ต้องการมาก มีค่าเท่ากับ 4 คะแนน

ต้องการปานกลาง มีค่าเท่ากับ 3 คะแนน

ต้องการน้อย มีค่าเท่ากับ 2 คะแนน

ต้องการน้อยที่สุด มีค่าเท่ากับ 1 คะแนน

1.3 นำคะแนนที่ได้ไปวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรม SPSS/PC*
เพื่อใช้วิเคราะห์หาค่าสถิติตามจุดมุ่งหมาย และสมมติฐานที่ตั้งไว้

1.4 ข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิด ใช้วิธีการรวบรวมแล้วประมวลสรุป
เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางประกอบการอภิปราย

2. วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 ตอนที่ 1

หาค่าความถี่และหาค่าร้อยละของตัวแปรในการวิเคราะห์สมมติฐาน

2.2 ตอนที่ 2

หาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เป็นรายข้อและรายด้านของระดับความคิดเห็น โดยการแปลความหมายของการวิเคราะห์ โดยใช้เกณฑ์ของ ประคอง กรรณสูต (2538 : 13) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	4.50 – 5.00	หมายถึง	ต้องการมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	3.50 – 4.49	หมายถึง	ต้องการมาก
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	2.50 – 3.49	หมายถึง	ต้องการปานกลาง
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	1.50 – 2.49	หมายถึง	ต้องการน้อย
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	1.00 – 1.49	หมายถึง	ต้องการน้อยที่สุด

2.3 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นในการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนจากกลุ่มตัวอย่างครูผู้สอน จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน สาขาวิชาที่ปฏิบัติการสอน หมวดวิชาที่ปฏิบัติการสอน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าร้อยละ (Percentage)
2. หาค่าเฉลี่ย (Mean)
3. หาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Diviation)
4. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)
5. เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนของครู โดยใช้ t - test ในตัวแปรประสบการณ์ในการสอนและสาขาวิชาที่ปฏิบัติการสอน และวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One - Way ANOVA) ในตัวแปรหมวดวิชาที่ปฏิบัติการสอน
6. การหาค่าสถิติทุกตัวได้วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรม SPSS/PC* ของศูนย์คอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในบทนี้ ได้นำเสนอการวิเคราะห์ข้อมูล ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในลักษณะเป็นตารางประกอบคำบรรยาย และเพื่อให้เกิดความเข้าใจในการแปลความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ต่าง ๆ ในการแปลความหมาย ดังนี้

N	แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน ค่าเฉลี่ย
S.D	แทน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน ค่าแตกต่างของคะแนนเฉลี่ย 2 กลุ่ม
F	แทน ค่าแตกต่างของคะแนนเฉลี่ย 2 กลุ่มขึ้นไป
SS	แทน ผลบวกกำลังสองของคะแนน
MS	แทน ค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองของคะแนน
df	แทน ระดับความอิสระ
*	แทน ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน
สาขาวิชาที่ปฏิบัติการสอน หมวดวิชาที่ปฏิบัติการสอน วิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 ศึกษาความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนของครู
ในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร 3 ด้าน คือ สมรรถภาพด้านความรู้
สมรรถภาพด้านทักษะ สมรรถภาพด้านคุณลักษณะและทัศนคติ วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ยและ
ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนของ
ครู เป็นรายชื่อและรายด้าน และหาค่าเฉลี่ยรวมของแต่ละด้าน

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร 3 ด้าน คือ สมรรถภาพด้านความรู้ สมรรถภาพด้านทักษะ และสมรรถภาพด้านคุณลักษณะและทัศนคติ โดยเปรียบเทียบตามตัวแปร คือ

1) วิเคราะห์ข้อมูลใช้ t - test สำหรับตัวแปรประสิทธิภาพในการสอน และสาขาวิชาที่ปฏิบัติการสอน

2) วิเคราะห์ข้อมูลใช้ One - Way ANOVA สำหรับตัวแปร 8 หมวดวิชาที่ปฏิบัติการสอน และในกรณีที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้ทดสอบเป็นรายคู่ตามวิธีการของ นิวแมนคูลส์ (Newman - Keuls)

ตอนที่ 4 สรุปความคิดเห็นของข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนของครูจากคำถามปลายเปิดโดยรวบรวมและเสนอเป็นคำร้อยละ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามประสิทธิภาพในการสอน สาขาวิชาที่ปฏิบัติการสอนและหมวดวิชาที่ปฏิบัติการสอน วิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละ ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 แสดงจำนวนและค่าร้อยละข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามประสบการณ์ในการสอน สาขาวิชาที่ปฏิบัติการสอน และหมวดวิชาที่ปฏิบัติการสอน

สถานภาพกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ประสบการณ์ในการสอน		
1.1 ต่ำกว่า 15 ปี	448	25.8
1.2 15 ปีขึ้นไป	1,286	74.2
รวม	1,734	100
2. สาขาวิชาที่ปฏิบัติการสอน		
2.1 ตรงตามวุฒิ	1,534	88.5
2.2 ไม่ตรงตามวุฒิ	200	11.5
รวม	1,734	100
3. หมวดวิชาที่ปฏิบัติการสอน		
3.1 วิทยาศาสตร์	269	15.5
3.2 คณิตศาสตร์	225	13.0
3.3 ภาษาไทย	223	12.9
3.4 ภาษาอังกฤษ	289	16.6
3.5 สังคมศึกษา	260	15.0
3.6 พลานามัย	129	7.4
3.7 ศิลปศึกษา	140	8.1
3.8 การงานอาชีพ	199	11.5
รวม	1,734	100

จากตาราง 2 แสดงให้เห็นว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ คือครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2540 จำนวน 1,734 คน แสดงให้เห็นว่า

1. ประสบการณ์ในการสอน ครูผู้สอนมีประสบการณ์ในการสอนต่ำกว่า 15 ปี มีจำนวน 448 คน (ร้อยละ 25.8) และครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการสอน 15 ปีขึ้นไป มีจำนวน 1,286 คน (ร้อยละ 74.2)
2. สาขาวิชาที่ปฏิบัติการสอน ครูผู้สอนมีวุฒิตรงตามสาขาที่ปฏิบัติการสอน มีจำนวน 1,534 คน (ร้อยละ 88.5) และครูผู้สอนที่มีวุฒิไม่ตรงตามสาขาที่ปฏิบัติการสอน มีจำนวน 200 คน (ร้อยละ 11.5)
3. หมวดวิชาที่ปฏิบัติการสอน ครูผู้สอนที่ปฏิบัติการสอนในหมวดวิชาต่าง ๆ มีดังนี้

3.1	หมวดวิชาวิทยาศาสตร์	มีจำนวน	269 คน	(ร้อยละ 15.5)
3.2	หมวดวิชาคณิตศาสตร์	มีจำนวน	225 คน	(ร้อยละ 13.0)
3.3	หมวดวิชาภาษาไทย	มีจำนวน	223 คน	(ร้อยละ 12.9)
3.4	หมวดวิชาภาษาต่างประเทศ	มีจำนวน	289 คน	(ร้อยละ 16.6)
3.5	หมวดวิชาสังคมศึกษา	มีจำนวน	260 คน	(ร้อยละ 15.0)
3.6	หมวดวิชาพลานามัย	มีจำนวน	129 คน	(ร้อยละ 7.4)
3.7	หมวดวิชาศิลปศึกษา	มีจำนวน	140 คน	(ร้อยละ 8.1)
3.8	หมวดวิชาการงานและอาชีพ	มีจำนวน	199 คน	(ร้อยละ 11.5)

ตอนที่ 2 ศึกษาความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร

ศึกษาความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร 3 ด้าน คือ สมรรถภาพด้านความรู้ สมรรถภาพด้านทักษะ สมรรถภาพด้านคุณลักษณะและทัศนคติ วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนของครู เป็นรายชื่อและรายด้าน และหาค่าเฉลี่ยของคะแนนตามความคิดเห็นเป็น 5 ระดับ

ค่าเฉลี่ย	4.51 - 5.00	หมายถึง	ต้องการมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.51 - 4.50	หมายถึง	ต้องการมาก
ค่าเฉลี่ย	2.51 - 3.50	หมายถึง	ต้องการปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.51 - 2.50	หมายถึง	ต้องการน้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00 - 1.50	หมายถึง	ต้องการน้อยที่สุด

ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานดังกล่าวในตาราง 3 - 9

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนของครูในด้านสมรรถภาพด้านความรู้ จำแนกเป็นรายข้อ

ลำดับที่	สมรรถภาพด้านการสอนของครู	$\bar{X}$	S.D	ระดับ	อันดับที่
1.	<u>สมรรถภาพด้านความรู้</u> การจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรที่เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น	3.98	0.80	มาก	6
2.	การจัดแผนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความสามารถ ความสนใจของผู้เรียน	4.09	0.80	มาก	3
3.	การจัดทำและพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น	3.90	0.80	มาก	8
4.	กลวิธีการเลือกกิจกรรมการสอนตามหลักสูตร	3.96	0.76	มาก	7

ตาราง 3 (ต่อ)

ลำดับ ที่	สมรรถภาพด้านการสอนของครู	$\bar{X}$	S.D	ระดับ	อันดับ ที่
5.	ความจำเป็นที่ต้องได้รับความรู้เนื้อหาวิชาที่สอนอย่างลึกซึ้ง	4.17	0.79	มาก	2
6.	ความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ในการจัดการเรียนการสอน	4.17	0.79	มาก	2
7.	การจัดทำเอกสารประกอบการสอนในวิชาที่ตนรับผิดชอบ	4.05	0.78	มาก	4
8.	ความรู้ ความสามารถในการวิเคราะห์ข้อสอบ	3.85	0.78	มาก	11
9.	ความสามารถในการประเมินผลการเรียนในแต่ละช่วงของการเรียนรู้	3.90	0.75	มาก	8
10.	การนำผลการประเมินมาใช้เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน	3.99	0.75	มาก	5
11.	ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายการศึกษาระดับมัธยม	3.88	0.78	มาก	10

ตาราง 3 (ต่อ)

ลำดับที่	สมรรถภาพด้านการสอนของครู	$\bar{X}$	S.D	ระดับ	อันดับที่
12.	ความรู้ ความเข้าใจจุดมุ่งหมายการศึกษา	3.90	0.78	มาก	8
13.	ความรู้ ความเข้าใจโครงสร้างหลักสูตร	3.89	0.80	มาก	9
14.	การจัดทำแผนพัฒนาของครู	3.82	0.85	มาก	12
15.	การปรับปรุงเนื้อหาวิชาที่สอนให้ทันสมัยทันเหตุการณ์	4.19	0.74	มาก	1
	รวม	3.98	0.58	มาก	

จากตาราง 3 แสดงให้เห็นว่าในภาพรวม ครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอน ในด้านสมรรถภาพด้านความรู้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.98$) และรายชื่ออยู่ในระดับมากทุกข้อ ซึ่งสามารถวิเคราะห์ความคิดเห็นของครูเรียงลำดับความต้องการมาก ได้ดังนี้ อันดับที่ 1 การปรับปรุงเนื้อหาวิชาที่สอนให้ทันสมัยทันเหตุการณ์ ($\bar{X} = 4.19$) อันดับที่ 2 มี 2 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ ความจำเป็นที่ต้องได้รับความรู้เนื้อหาวิชาที่สอนอย่างลึกซึ้ง และความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ในการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.17$) อันดับที่ 3 การจัดแผนการเรียนให้สอดคล้องกับความถนัด ความสามารถ ความสนใจของผู้เรียน ($\bar{X} = 4.09$) อันดับที่ 4 การจัดทำเอกสารประกอบการสอนในวิชาที่ตนรับผิดชอบ ($\bar{X} = 4.05$) อันดับที่ 5 การนำผลการประเมินมาใช้เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.99$) ส่วนข้อ

อื่น ๆ มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุดที่มีค่าเฉลี่ยลดลงมา ซึ่งอันดับสุดท้าย ได้แก่ การจัดทำแผน
 สะสมผลงานครู อยู่ระดับมากที่สุดที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.82$)

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการ
 พัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนของครู ในด้านสมรรถภาพด้านทักษะ จำนวนเป็นรายชื่อ

ลำดับ ที่	สมรรถภาพด้านการสอนของครู	$\bar{X}$	S.D	ระดับ	อันดับ ที่
1.	<u>สมรรถภาพด้านทักษะ</u> ทักษะการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ ประกอบการสอน	4.17	0.74	มาก	2
2.	การใช้อุปกรณ์การสอนที่จำเป็น	4.08	0.72	มาก	3
3.	การใช้นวัตกรรมทางการศึกษาที่จำเป็น เพื่อพัฒนาผู้เรียน	4.06	0.74	มาก	5
4.	การเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็น ศูนย์กลาง	4.03	0.78	มาก	7
5.	การฝึกให้นักเรียนทำงานเป็นทีม	4.07	0.79	มาก	4
6.	การใช้เทคนิคการสอนให้ผู้เรียนรู้จักคิด รู้จัก เหตุผล รู้จักตัดสินใจแก้ปัญหาได้	4.19	0.75	มาก	1

ตาราง 4 (ต่อ)

ลำดับ ที่	สมรรถภาพด้านการสอนของครู	$\bar{X}$	S.D	ระดับ	อันดับ ที่
7.	ความสามารถเลือกใช้วิธีสอนแบบต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสมกับเนื้อหา	4.07	0.75	มาก	4
8.	การใช้เทคนิคการเสริมแรงเพื่อกระตุ้นผู้เรียนให้เกิดการพัฒนา	4.07	0.74	มาก	4
9.	การวัดผลนักเรียนตามสภาพความเป็นจริง	4.02	0.75	มาก	8
10.	การสอนโดยใช้สื่อหลากหลายกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจ	4.06	0.76	มาก	5
11.	ทักษะความสามารถในการสร้างแบบทดสอบ	3.94	0.76	มาก	11
12.	การใช้วิธีการสอนแบบต่าง ๆ ได้เหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียน	4.04	0.75	มาก	6
13.	ความสามารถในการเตรียมการสอนที่เป็นระบบ	3.99	0.75	มาก	9
14.	เทคนิคการนำเหตุการณ์ต่าง ๆ ในปัจจุบันมาประยุกต์กับเนื้อหาการสอน	4.06	0.75	มาก	5

ตาราง 4 (ต่อ)

ลำดับที่	สมรรถภาพด้านการสอนของครู	$\bar{X}$	S.D	ระดับ	อันดับที่
15.	ทักษะการใช้คำถามในการช่วยให้นักเรียนเกิดความสนใจ	3.98	0.78	มาก	10
	รวม	4.06	0.59	มาก	

จากตาราง 4 แสดงให้เห็นว่าในภาพรวม ครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอน ในด้านสมรรถภาพด้านทักษะ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.06$) และรายชื่ออยู่ในระดับมากทุกข้อ ซึ่งสามารถวิเคราะห์ความคิดเห็นของครูเรียงลำดับความต้องการมาก ได้ดังนี้ อันดับที่ 1 การใช้เทคนิคการสอนให้ผู้เรียนรู้จักคิด รู้จักเหตุผล รู้จักตัดสินใจแก้ปัญหา ($\bar{X} = 4.19$) อันดับที่ 2 ทักษะการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ประกอบการสอน ($\bar{X} = 4.17$) อันดับที่ 3 การใช้อุปกรณ์การสอนที่จำเป็น ($\bar{X} = 4.08$) อันดับที่ 4 มี 3 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ การฝึกให้นักเรียนทำงานเป็นทีม ความสามารถเลือกใช้วิธีการสอนแบบต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสมกับเนื้อหา และการใช้เทคนิคการเสริมแรงเพื่อกระตุ้นผู้เรียนให้เกิดการพัฒนา ($\bar{X} = 4.07$) อันดับที่ 5 มี 3 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ การใช้นวัตกรรมทางการศึกษาที่จำเป็นเพื่อพัฒนาผู้เรียน การสอนโดยใช้สื่อหลากหลายกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจ และเทคนิคการนำเหตุการณ์ต่าง ๆ ในปัจจุบันมาประยุกต์กับเนื้อหาการสอน ($\bar{X} = 4.06$) ส่วนข้ออื่น ๆ มีความคิดเห็นในระดับมากที่มีค่าเฉลี่ยลดหลั่นลงมา ซึ่งอันดับสุดท้าย ได้แก่ ทักษะความสามารถในการสร้างแบบทดสอบ อยู่ในระดับมากที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.94$)

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนของครูในด้านสมรรถภาพด้านคุณลักษณะ และทัศนคติ จำแนกเป็นรายข้อ

ลำดับที่	การพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอน	$\bar{X}$	S.D	ระดับ	อันดับที่
1.	<u>สมรรถภาพด้านคุณลักษณะและทัศนคติ</u> ความมุ่งมั่นที่จะปฏิบัติการสอนเต็มความสามารถ	4.33	0.74	มาก	1
2.	ความตั้งใจที่จะสอนผู้เรียนให้บรรลุจุดมุ่งหมาย	4.32	0.73	มาก	2
3.	ความตั้งใจในการปฏิบัติงานโดยไม่ทอดทิ้งต่ออุปสรรคต่าง ๆ	4.22	0.74	มาก	3
4.	การใช้หลักการเหตุผลในการตัดสินใจแก้ปัญหา	4.18	0.73	มาก	4
5.	ความสามารถในการควบคุมอารมณ์ได้อย่างเหมาะสม	4.09	0.80	มาก	8
6.	การปฏิบัติงานเต็มความสามารถโดยไม่ท้อถอย	4.13	0.80	มาก	6

ตาราง 5 (ต่อ)

ลำดับ ที่	การพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอน	$\bar{X}$	S.D	ระดับ	อันดับ ที่
7.	การให้ความสนใจ กระตือรือร้นเข้ารับการอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้	4.13	0.76	มาก	6
8.	การนำผลที่ได้จากการทดลองมาปรับใช้เพื่อพัฒนางาน	4.08	0.71	มาก	9
9.	การค้นคว้าเทคนิควิธีการสอนหรือประดิษฐ์ผลงานแปลกใหม่มาใช้ในการเรียนการสอน	4.06	0.78	มาก	11
10.	การรักษาความสัมพันธ์ ช่วยเหลือซึ่งกันและกันในหน้าที่การงาน	4.15	0.80	มาก	5
11.	การส่งเสริมให้ครูมีการพัฒนามาตรฐานวิชาชีพครู	4.15	0.76	มาก	5
12.	การคิดค้นคว้าวิธีสอนหรือประดิษฐ์ผลงานแปลกใหม่เพื่อพัฒนาวิชาเฉพาะพิเศษ	4.05	0.78	มาก	12
13.	การสร้างความเข้าใจอันดีต่อสังคมเกี่ยวกับวิชาชีพครู	4.07	0.77	มาก	10

ตาราง 5 (ต่อ)

ลำดับ ที่	การพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอน	$\bar{X}$	S.D	ระดับ	อันดับ ที่
14.	วิธีการให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียนเป็นรายบุคคล	3.99	0.75	มาก	13
15.	การใช้เวลาอย่างคุ้มค่าเป็นการพัฒนาวิทย ในตนเอง	4.12	0.79	มาก	7
	รวม	4.14	0.59	มาก	

จากตาราง 5 แสดงให้เห็นว่า โดยภาพรวม ครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอน ในด้านสมรรถภาพด้านคุณลักษณะและทัศนคติ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.14$) และรายชื่ออยู่ในระดับมากทุกข้อ ซึ่งสามารถวิเคราะห์ความคิดเห็นของครูเรียงลำดับความต้องการมากดังนี้ อันดับที่ 1 ความมุ่งมั่นที่จะปฏิบัติการสอนเต็มความสามารถ ($\bar{X} = 4.33$) อันดับที่ 2 ความตั้งใจที่จะสอนผู้เรียนให้บรรลุจุดมุ่งหมาย ($\bar{X} = 4.32$) อันดับที่ 3 ความตั้งใจในการปฏิบัติงานไม่ทอดทิ้งต่ออุปสรรคต่าง ๆ ($\bar{X} = 4.22$) อันดับที่ 4 การใช้หลักการเหตุผลในการตัดสินใจแก้ปัญหา ($\bar{X} = 4.18$) อันดับที่ 5 มี 2 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ การรักษาความสามัคคีช่วยเหลือซึ่งกันและกันในหน้าที่การงานและการส่งเสริมให้ครูมีการพัฒนามาตรฐานวิชาชีพครู ($\bar{X} = 4.15$) ส่วนข้ออื่น ๆ มีความคิดเห็นในระดับมากที่มีค่าเฉลี่ยลดหลั่นลงมา ซึ่งอันดับสุดท้าย ได้แก่ วิธีการให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียนเป็นรายบุคคลอยู่ในระดับมากที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.99$)

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนของครู โดยรวมทุกด้าน และจำแนกเป็นรายด้าน

ข้อ ที่	สมรรถภาพด้านการสอนของครู	$\bar{X}$	S.D	ระดับ	อันดับ ที่
1.	สมรรถภาพด้านความรู้	3.98	0.58	มาก	3
2.	สมรรถภาพด้านทักษะ	4.06	0.59	มาก	2
3.	สมรรถภาพด้านคุณลักษณะและทัศนคติ	4.14	0.59	มาก	1
	รวม	4.06	0.53	มาก	

จากตาราง 6 แสดงให้เห็นว่าในภาพรวม ครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอน โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.06$) และรายด้านแต่ละด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน ซึ่งสามารถวิเคราะห์ความคิดเห็นของครูเรียงลำดับต้องการได้ดังนี้ อันดับที่ 1 สมรรถภาพด้านคุณลักษณะและทัศนคติ ($\bar{X} = 4.14$) อันดับที่ 2 สมรรถภาพทักษะ ($\bar{X} = 4.06$) และอันดับที่ 3 สมรรถภาพด้านความรู้ ($\bar{X} = 3.98$)

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนของครูทั้ง 3 ด้าน จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน

ข้อ ที่	สมรรถภาพด้านการสอน	ประสบการณ์ในการสอน								
		ต่ำกว่า 15 ปี			15 ปีขึ้นไป			รวม		
		N = 448			N = 1,286			N = 1,734		
		$\bar{X}$	S.D	ระดับ	$\bar{X}$	S.D	ระดับ	$\bar{X}$	S.D	ระดับ
1.	สมรรถภาพด้านความรู้	3.91	0.64	มาก	4.01	0.56	มาก	3.98	0.58	มาก
2.	สมรรถภาพด้านทักษะ	4.00	0.65	มาก	4.08	0.57	มาก	4.06	0.59	มาก
3.	สมรรถภาพด้านคุณลักษณะ และทัศนคติ	4.03	0.68	มาก	4.17	0.56	มาก	4.14	0.59	มาก
	รวม	3.98	0.62	มาก	4.09	0.50	มาก	4.06	0.53	มาก

จากตาราง 7 แสดงให้เห็นว่า ในภาพรวมครูผู้สอนมีประสบการณ์ในการสอนต่ำกว่า 15 ปี และ 15 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนของครูโดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.06$) เมื่อพิจารณารายด้านแสดงให้เห็นว่าโดยรวมรายด้านอยู่ในระดับมากโดยมีสมรรถภาพด้านคุณลักษณะและทัศนคติมากเป็นอันดับแรก ($\bar{X} = 4.14$) มากรองลงมา คือ สมรรถภาพด้านทักษะ ($\bar{X} = 4.06$) และสมรรถภาพด้านความรู้ ($\bar{X} = 3.98$) ตามลำดับ

ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการสอนต่ำกว่า 15 ปี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนา
 สมรรถภาพด้านการสอนของครู โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.98$) เมื่อพิจารณา
 รายด้านแสดงให้เห็นว่าแต่ละด้านอยู่ในระดับมาก โดยมีสมรรถภาพคุณลักษณะและทัศนคติมากเป็น
 อันดับแรก ($\bar{X} = 4.03$) และมากรองลงมาคือ สมรรถภาพด้านทักษะ ($\bar{X} = 4.00$)
 และสมรรถภาพด้านความรู้ ($\bar{X} = 3.91$) ตามลำดับ

ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการสอนตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนา
 สมรรถภาพด้านการสอนของครู โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.09$) เมื่อพิจารณา
 รายด้านแสดงให้เห็นว่าแต่ละด้านอยู่ในระดับมาก โดยมีสมรรถภาพคุณลักษณะและทัศนคติมากเป็น
 อันดับแรก ($\bar{X} = 4.17$) และมากรองลงมาคือ สมรรถภาพด้านทักษะ ($\bar{X} = 4.08$)
 และสมรรถภาพด้านความรู้ ($\bar{X} = 4.01$) ตามลำดับ

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนของครูทั้ง 3 ด้าน จำแนกตามสาขาวิชาที่ปฏิบัติการสอน

ข้อ ที่	สมรรถภาพด้านการสอน	สาขาวิชาที่ปฏิบัติการสอน								
		ตรงตามวุฒิ			ไม่ตรงตามวุฒิ			รวม		
		N = 1,534			N = 200			N = 1,734		
		$\bar{X}$	S.D	ระดับ	$\bar{X}$	S.D	ระดับ	$\bar{X}$	S.D	ระดับ
1.	สมรรถภาพด้านความรู้	4.01	0.57	มาก	3.00	0.66	มาก	3.99	0.58	มาก
2.	สมรรถภาพด้านทักษะ	4.08	0.58	มาก	3.85	0.67	มาก	4.00	0.59	มาก
3.	สมรรถภาพด้านคุณลักษณะ และทัศนคติ	4.17	0.57	มาก	3.90	0.69	มาก	4.14	0.59	มาก
	รวม	4.09	0.51	มาก	3.05	0.64	มาก	4.06	0.53	มาก

จากตาราง 8 แสดงให้เห็นว่า ในภาพรวมครูผู้สอนในสาขาวิชาที่ปฏิบัติการสอนตรงตามวุฒิและไม่ตรงตามวุฒิ โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.06$) เมื่อพิจารณารายด้านแสดงให้เห็นว่าโดยรวมรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยมีสมรรถภาพด้านคุณลักษณะและทัศนคติมากเป็นอันดับแรก ($\bar{X} = 4.14$) มากรองลงมา คือ สมรรถภาพด้านทักษะ ($\bar{X} = 4.06$) และสมรรถภาพด้านความรู้ ($\bar{X} = 3.99$) ตามลำดับ

ครูผู้สอนในสาขาวิชาที่ปฏิบัติการสอนตรงตามวุฒิ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนของครู โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.09$) เมื่อพิจารณารายด้านแสดงให้เห็นว่าแต่ละด้านอยู่ในระดับมาก โดยมีสมรรถภาพด้านคุณลักษณะและทัศนคติ

มากเป็นอันดับแรก ($\bar{X} = 4.17$) และมากรองลงมา คือ สมรรถภาพด้านทักษะ ($\bar{X} = 4.08$) และสมรรถภาพด้านความรู้ ($\bar{X} = 4.01$) ตามลำดับ

ครูผู้สอนในสาขาวิชาที่ปฏิบัติการสอนไม่ตรงตามวุฒิ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนของครู โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.85$) เมื่อพิจารณารายด้านแสดงให้เห็นว่าแต่ละด้านอยู่ในระดับมาก โดยมีสมรรถภาพด้านคุณลักษณะและทัศนคติมากเป็นอันดับแรก ($\bar{X} = 3.90$) และมากรองลงมาคือ สมรรถภาพด้านทักษะ ($\bar{X} = 3.85$) และสมรรถภาพด้านความรู้ ($\bar{X} = 3.80$) ตามลำดับ

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการสอนของครูทั้ง 3 ด้าน

จำแนกตามหมวดวิชาที่ปฏิบัติการสอน

ลำดับ ที่	หมวดวิชา ที่ปฏิบัติการสอน	n	สมรรถภาพ ด้านความรู้			สมรรถภาพ ด้านทักษะ			สมรรถภาพด้าน คุณลักษณะและทัศนคติ			รวม		
			$\bar{X}$	S.D	ระดับ	$\bar{X}$	S.D	ระดับ	$\bar{X}$	S.D	ระดับ	$\bar{X}$	S.D	ระดับ
1.	วิทยาศาสตร์	267	3.98	0.60	มาก	4.06	0.60	มาก	4.13	0.66	มาก	4.06	0.57	มาก
2.	คณิตศาสตร์	225	3.90	0.52	มาก	3.96	0.64	มาก	4.12	0.58	มาก	3.99	0.55	มาก
3.	ภาษาไทย	223	4.09	0.55	มาก	4.16	0.55	มาก	4.19	0.57	มาก	4.15	0.50	มาก
4.	ภาษาต่างประเทศ	289	3.93	0.57	มาก	3.97	0.58	มาก	4.05	0.58	มาก	3.98	0.51	มาก
5.	สังคมศึกษา	260	4.02	0.57	มาก	4.07	0.60	มาก	4.13	0.58	มาก	4.07	0.54	มาก
6.	พลานามัย	129	4.25	0.58	มาก	4.32	0.56	มาก	4.40	0.51	มาก	4.32	0.50	มาก
7.	ศิลปะศึกษา	140	3.89	0.54	มาก	3.97	0.60	มาก	4.12	0.61	มาก	4.00	0.52	มาก
8.	การงาน - อาชีพ	199	3.89	0.54	มาก	4.03	0.52	มาก	4.09	0.57	มาก	4.00	0.47	มาก
	รวม	1,734	3.89	0.58	-	4.06	0.59	มาก	4.14	0.59	-	4.06	0.53	-

จากตาราง 9 แสดงให้เห็นว่าในภาพรวมครูผู้สอนในหมวดวิชาที่ปฏิบัติการสอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพการสอนโดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.06$) และเมื่อพิจารณารายด้านแต่ละด้านอยู่ในระดับมาก โดยมีสมรรถภาพด้านคุณลักษณะและทัศนคติมากเป็นอันดับแรก ($\bar{X} = 4.14$) มากรองลงมาคือ สมรรถภาพด้านทักษะ ($\bar{X} = 4.06$) และสมรรถภาพด้านความรู้ ($\bar{X} = 3.89$) ตามลำดับ

ครูผู้สอนหมวดวิชาวิทยาศาสตร์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถภาพด้านการสอนของครูโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.06$) เมื่อพิจารณารายด้าน แสดงให้เห็นว่า แต่ละด้านอยู่ในระดับมาก โดยมีสมรรถภาพด้านคุณลักษณะและทัศนคติมากเป็นอันดับแรก ($\bar{X} = 4.13$) และมากรองลงมา คือ สมรรถภาพด้านทักษะ ($\bar{X} = 4.06$) และสมรรถภาพด้านความรู้ ($\bar{X} = 3.98$) ตามลำดับ

ครูผู้สอนในหมวดวิชาคณิตศาสตร์ที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถภาพด้านการสอนของครูโดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.99$) เมื่อพิจารณารายด้านแสดงให้เห็นว่าแต่ละด้านอยู่ในระดับมาก โดยมีสมรรถภาพด้านคุณลักษณะและทัศนคติมากเป็นอันดับแรก ($\bar{X} = 4.12$) และมากรองลงมา คือ สมรรถภาพด้านทักษะ ($\bar{X} = 3.96$) และสมรรถภาพด้านความรู้ ($\bar{X} = 3.90$) ตามลำดับ

ครูผู้สอนในหมวดวิชาภาษาไทยที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถภาพด้านการสอนของครูโดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.15$) เมื่อพิจารณารายด้านแสดงให้เห็นว่าแต่ละด้านอยู่ในระดับมาก โดยมีสมรรถภาพด้านคุณลักษณะและทัศนคติมากเป็นอันดับแรก ($\bar{X} = 4.19$) และมากรองลงมา คือ สมรรถภาพด้านทักษะ ($\bar{X} = 4.16$) และสมรรถภาพด้านความรู้ ($\bar{X} = 4.09$) ตามลำดับ

ครูผู้สอนในหมวดวิชาภาษาต่างประเทศมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถภาพด้านการสอนของครูโดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.98$) เมื่อพิจารณารายด้านแสดงให้เห็นว่าแต่ละด้านอยู่ในระดับมาก โดยมีสมรรถภาพด้านคุณลักษณะและทัศนคติมากเป็นอันดับแรก ($\bar{X} = 4.05$) และมากรองลงมา คือ สมรรถภาพด้านทักษะ ($\bar{X} = 3.97$) และสมรรถภาพด้านความรู้ ($\bar{X} = 3.93$) ตามลำดับ

ครูผู้สอนในหมวดสังคมศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถภาพด้านการสอนของครูโดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.07$) เมื่อพิจารณารายด้านแสดงให้เห็นว่าแต่ละด้านอยู่ใน

ในระดับมาก โดยมีสมรรถภาพด้านคุณลักษณะและทัศนคติมากเป็นอันดับแรก ($\bar{X} = 4.13$)

และมากรองลงมา คือ สมรรถภาพด้านทักษะ ($\bar{X} = 4.07$) และสมรรถภาพด้านความรู้ ($\bar{X} = 4.02$) ตามลำดับ

ครูผู้สอนในหมวดวิชาพลานามัยมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถภาพด้านการสอนของครู โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$) เมื่อพิจารณารายด้านแสดงให้เห็นว่าแต่ละด้านอยู่ในระดับมาก โดยมีสมรรถภาพด้านคุณลักษณะและทัศนคติมากเป็นอันดับแรก ($\bar{X} = 4.40$) และมากรองลงมา คือ สมรรถภาพด้านทักษะ ($\bar{X} = 4.32$) และสมรรถภาพด้านความรู้ ($\bar{X} = 4.25$) ตามลำดับ

ครูผู้สอนในหมวดวิชาศิลปศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถภาพด้านการสอนของครู โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$) เมื่อพิจารณารายด้านแสดงให้เห็นว่าแต่ละด้านอยู่ในระดับมาก โดยมีสมรรถภาพด้านคุณลักษณะและทัศนคติมากเป็นอันดับแรก ($\bar{X} = 4.12$) และมากรองลงมา คือ สมรรถภาพด้านทักษะ ($\bar{X} = 3.97$) และสมรรถภาพด้านความรู้ ($\bar{X} = 3.89$) ตามลำดับ

ครูผู้สอนในหมวดวิชาการงาน - อาชีพ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถภาพด้านการสอนของครูโดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$) เมื่อพิจารณารายด้านแสดงให้เห็นว่าแต่ละด้านอยู่ในระดับมาก โดยมีสมรรถภาพด้านคุณลักษณะและทัศนคติมากเป็นอันดับแรก ($\bar{X} = 4.09$) และมากรองลงมา คือ สมรรถภาพด้านทักษะ ($\bar{X} = 4.03$) และสมรรถภาพด้านความรู้ ($\bar{X} = 3.89$) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนของครู ในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร

การวิเคราะห์ข้อมูลในตอนนี้ เป็นการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร 3 ด้าน คือ สมรรถภาพด้านความรู้ สมรรถภาพด้านทักษะ และสมรรถภาพด้านคุณลักษณะและทัศนคติ เปรียบเทียบตามตัวแปรโดยใช้ t - test สำหรับตัวแปรประสพการณ์ในการสอน และสาขาวิชาที่ปฏิบัติการสอน และใช้ One - Way ANOVA สำหรับตัวแปร หมวดวิชาที่ปฏิบัติการสอนและในกรณีที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติได้ทดสอบเป็นรายคู่ โดยวิธีของนิวแมน-คูลส์ (Newman - Keuls) ดังแสดงในตาราง 10 - 15

ตาราง 10 เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนของครูโดยรวมและรายด้านจำแนกตามประสบการณ์ในการสอน

ข้อ ที่	สมรรถภาพด้านการสอน	ประสบการณ์ในการสอน					
		ต่ำกว่า 15 ปี		15 ปีขึ้นไป		t	
		N = 448		N = 1,286			
		$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D		
1.	สมรรถภาพด้านความรู้	3.91	0.64	4.01	0.56	-3.01**	
2.	สมรรถภาพด้านทักษะ	4.01	0.65	4.08	0.57	-2.18*	
3.	สมรรถภาพด้านคุณลักษณะและทัศนคติ	4.03	0.66	4.17	0.50	-4.00**	
	รวม	3.98	0.62	4.09	0.50	-3.33**	

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 10 แสดงให้เห็นว่า ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนของครู ที่มีประสบการณ์ในการสอนต่ำกว่า 15 ปี และครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการสอนตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป โดยรวมทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนรายด้านในด้านสมรรถภาพด้านความรู้และสมรรถภาพด้านคุณลักษณะและทัศนคติ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในด้านสมรรถภาพด้านทักษะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 11 เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนของครูโดยรวมและรายด้านจำแนกตามสาขาวิชาที่ปฏิบัติการสอน

ข้อ ที่	สมรรถภาพด้านการสอน	สาขาวิชาที่ปฏิบัติการสอน					
		ตรงตามวุฒิ		ไม่ตรงตามวุฒิ		t	
		N = 1,534		N = 200			
		$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D		
1.	สมรรถภาพด้านความรู้	4.01	0.57	3.80	0.66	4.13**	
2.	สมรรถภาพด้านทักษะ	4.08	0.58	3.85	0.67	4.60**	
3.	สมรรถภาพด้านคุณลักษณะและทัศนคติ	4.17	0.57	3.90	0.69	5.23**	
	รวม	4.09	0.51	3.85	0.64	4.91**	

** นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 11 แสดงให้เห็นว่า ในภาพรวมความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนของครู สาขาวิชาที่ปฏิบัติการสอนตรงตามวุฒิต่ำกว่าสาขาวิชาที่ปฏิบัติการสอนไม่ตรงตามวุฒิ มีความคิดเห็นโดยรวมทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนรายด้าน ในด้านสมรรถภาพด้านความรู้ สมรรถภาพด้านทักษะ และสมรรถภาพด้านคุณลักษณะและทัศนคติ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 12 การวิเคราะห์ความแปรปรวน ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพ
ด้านการสอนของครู โดยรวมและรายด้านจำแนกตามหมวดวิชาที่ปฏิบัติการสอน

ที่	สมรรถภาพด้านการสอน	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F
1.	สมรรถภาพด้านความรู้	ระหว่างกลุ่ม	7	17.74	2.53	7.67**
		ภายในกลุ่ม	1,726	560.47	0.33	
		รวม	1,733	588.21		
2.	สมรรถภาพด้านทักษะ	ระหว่างกลุ่ม	7	16.61	2.37	6.93**
		ภายในกลุ่ม	1,732	591.27	0.34	
		รวม	1,733	607.87		
3.	สมรรถภาพด้านคุณลักษณะ และทัศนคติ	ระหว่างกลุ่ม	7	12.39	1.77	5.10**
		ภายในกลุ่ม	1,726	599.11	0.35	
		รวม	1,733	611.49		

ตาราง 12 (ต่อ)

ที่	สมรรถภาพด้านการสอน	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
	รวม	ระหว่างกลุ่ม	7	14.73	2.10	7.64**
		ภายในกลุ่ม	1,726	475.46	0.28	
		รวม	1,733	490.19		

จากตาราง 12 แสดงให้เห็นว่าในภาพรวม ครูผู้สอนในหมวดวิชาที่ปฏิบัติการสอนต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนของครูโดยรวมทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ครูผู้สอนในหมวดวิชาที่ปฏิบัติการสอนต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนของครู ในด้านสมรรถภาพด้านความรู้ สมรรถภาพด้านทักษะ และสมรรถภาพด้านคุณลักษณะและทัศนคติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าสมรรถภาพแต่ละด้านนั้น ครูผู้สอนในหมวดวิชาที่ปฏิบัติการสอนมีอย่างน้อย 1 คู่ ที่แตกต่างกัน เพื่อแสดงว่าคู่ไหนที่มีความแตกต่างกัน จึงทดสอบค่าเฉลี่ยรายคู่เพื่อดูความแตกต่างโดยวิธีทดสอบของนิวแมนคูลส์ (Newman - Keuls) ดังแสดงในตาราง 13 - 15

ตาราง 13 เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพครูในด้านสมรรถภาพด้านความรู้ จําแนกตามหมวดวิชา
ที่ปฏิบัติการสอน เป็นรายคํู

ลำดับ ที่	หมวดวิชาที่ปฏิบัติการสอน	$\bar{X}$	การงาน อาชีพ	ศิลปะ ศึกษา	คณิต ศาสตร์	ภาษาต่าง ประเทศ	วิทยา ศาสตร์	สังคม ศึกษา	ภาษาไทย	พละนําย
1.	การงาน - อาชีพ	3.89	-	-	0.01	0.04	0.09	0.13	0.20*	0.36*
2.	ศิลปะศึกษา	3.89	-	-	0.01	0.03	0.08	0.12	0.20*	0.36*
3.	คณิตศาสตร์	3.90	-	-	-	0.03	0.08	0.12	0.19*	0.35*
4.	ภาษาต่างประเทศ	3.93	-	-	-	-	0.05	0.09	0.17*	0.33*
5.	วิทยาศาสตร์	3.98	-	-	-	-	-	0.04	0.12	0.28*

ตาราง 13 (ต่อ)

ลำดับ ที่	หมวดวิชาที่รับผิดชอบ	$\bar{X}$	การงาน อาชีพ	ศิลปะ ศึกษา	คณิต ศาสตร์	ภาษาต่าง ประเทศ	วิทยา ศาสตร์	สังคม ศึกษา	ภาษาไทย	พลานามัย
			3.89	3.89	3.90	3.93	3.98	4.02	4.09	4.25
6.	สังคมศึกษา	4.02	-	-	-	-	-	-	0.08	0.24*
7.	ภาษาไทย	4.09	-	-	-	-	-	-	-	0.16*
8.	พลานามัย	4.25	-	-	-	-	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 13 แสดงให้เห็นว่าภาพรวมครูผู้สอนในหมวดวิชาการงาน - อาชีพ
 หมวดวิชาศิลปศึกษา หมวดวิชาคณิตศาสตร์และหมวดวิชาภาษาต่างประเทศมีความคิดเห็นเกี่ยวกับ
 การพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนของครูในด้านสมรรถภาพด้านความรู้ แตกต่างจากครูผู้สอน
 หมวดวิชาภาษาไทยและพลานามัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หมวดวิชาวิทยาศาสตร์
 หมวดวิชาสังคมศึกษา และหมวดวิชาภาษาไทย มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพด้าน
 การสอนของครู ในด้านสมรรถภาพด้านความรู้ แตกต่างจากครูผู้สอนหมวดวิชาพลานามัยอย่างมี
 นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่น ๆ พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 14 เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนของครูในด้านสมรรถภาพด้านทักษะ จำนวนตามหมวดวิชา
ปฏิบัติการสอน เป็นรายคู่

ลำดับ ที่	หมวดวิชาที่ปฏิบัติการสอน	$\bar{X}$	คณิต ศาสตร์	ศิลป ศึกษา	ภาษาต่าง ประเทศ	การงาน อาชีพ	วิทยา ศาสตร์	สังคม ศึกษา	ภาษาไทย	พลานามัย
1.	คณิตศาสตร์	3.96	-	0.01	0.01	0.07	0.11	0.11	0.20*	0.36*
2.	ศิลปศึกษา	3.97	-	-	-	0.06	0.09	0.10	0.19*	0.35*
3.	ภาษาต่างประเทศ	3.97	-	-	-	0.06	0.09	0.10	0.19*	0.34*
4.	การงาน - อาชีพ	4.03	-	-	-	-	0.04	0.04	0.13	0.29*
5.	วิทยาศาสตร์	4.06	-	-	-	-	-	0.01	0.10	0.25*

ตาราง 14 (ต่อ)

ลำดับ	หมวดวิชาที่ปฏิบัติการสอน	$\bar{X}$	คณิตศาสตร์	ศิลปศึกษา	ภาษาต่างประเทศ	การทำงานอาชีพ	วิทยาศาสตร์	สังคมศึกษา	ภาษาไทย	พละนันทน
ที่			3.96	3.97	3.97	4.03	4.06	4.07	4.16	4.32
6.	สังคมศึกษา	4.07	-	-	-	-	-	-	0.09	0.25*
7.	ภาษาไทย	4.16	-	-	-	-	-	-	-	0.15*
8.	พละนันทน	4.32	-	-	-	-	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 14 แสดงให้เห็นว่าครูผู้สอนหมวดคณิตศาสตร์ หมวดวิชาศิลปศึกษา และหมวดวิชาภาษาต่างประเทศ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนของครูในด้านสมรรถภาพด้านทักษะ แตกต่างจากครูผู้สอนหมวดวิชาภาษาไทย และหมวดวิชาพลานามัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และหมวดวิชาการงาน – อาชีพ หมวดวิชาวิทยาศาสตร์ หมวดวิชาสังคมศึกษา และหมวดวิชาภาษาไทยมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนของครู ในด้านสมรรถภาพด้านทักษะ แตกต่างจากครูผู้สอนหมวดวิชาพลานามัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนข้ออื่น ๆ พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 15 เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพครูในด้านสมรรถภาพด้านคุณลักษณะและทัศนคติ
จำแนกตามหมวดวิชาที่ปฏิบัติการสอน เป็นรายคู่

ลำดับ ที่	หมวดวิชาที่ปฏิบัติการสอน	$\bar{X}$	ภาษาต่างประเทศ	การงาน อาชีพ	คณิตศาสตร์	ศิลปะ ศึกษา	สังคม ศึกษา	วิทยาศาสตร์	ภาษาไทย	พละนันท
1.	ภาษาต่างประเทศ	4.05	-	0.04	0.07	0.07	0.08	0.08	0.08	0.35*
2.	การงาน - อาชีพ	4.09	-	-	0.03	0.03	0.04	0.04	0.10	0.31*
3.	คณิตศาสตร์	4.12	-	-	-	0.01	0.01	0.02	0.08	0.28*
4.	ศิลปศึกษา	4.12	-	-	-	-	0.01	0.01	0.07	0.28*
5.	สังคมศึกษา	4.13	-	-	-	-	-	0.01	0.06	0.27*

ตาราง 15 (ต่อ)

ลำดับ ผู้	หมวดวิชาที่ปฏิบัติการสอน	$\bar{X}$	ภาษาต่างประเทศ	การทำงาน อาชีพ	คณิตศาสตร์	ศิลปศึกษา	สังคมศึกษา	วิทยาศาสตร์	ภาษาไทย	พละนันทน
6.	วิทยาศาสตร์	4.13	-	-	-	-	-	-	0.06	0.27*
7.	ภาษาไทย	4.19	-	-	-	-	-	-	-	0.21*
8.	พละนันทน	4.40	-	-	-	-	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 15 แสดงให้เห็นว่าในภาพรวมครูผู้สอนหมวดวิชาภาษาต่างประเทศ
หมวดวิชาการงาน - อาชีพ หมวดวิชาคณิตศาสตร์ หมวดวิชาศิลปศึกษา หมวดวิชาวิทยาศาสตร์
หมวดวิชาสังคมศึกษา และหมวดวิชาภาษาไทย มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพด้าน
การสอนของครูในด้านสมรรถภาพด้านคุณลักษณะและทัศนคติ แตกต่างจากครูผู้สอนหมวดวิชา
พลานามัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่น ๆ พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัย
สำคัญทางสถิติ

ตอนที่ 4 สรุปความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนของครู

สรุปความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอน
ของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร จากแบบสอบถามจำนวน
1,849 ฉบับ มีผู้เสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจำนวน 289 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 15.63
ดังแสดงในตาราง 16

ตาราง 16 แสดงจำนวนความถี่และค่าร้อยละ สรุปความคิดเห็น และข้อเสนอแนะของครู
เกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนของครูทั้ง 3 ด้าน จากคำถามปลายเปิด

ข้อ ที่	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	ความถี่ ที่ได้รับ	ร้อยละ	อันดับ ที่
	<u>สมรรถภาพด้านความรู้</u>			
1.	ควรมีเอกสารพัฒนาวิธีการสอนแบบต่าง ๆ พิมพ์จำหน่าย	11	3.98	5
2.	ต้องการให้ครูมีความรู้อย่างจริงจังละเอียดลึกซึ้งในเนื้อหา	12	4.34	4
3.	การสอนควรให้มีความรู้เน้นการคิดเป็น แก้ไขปัญหาชีวิตได้	8	2.89	7
4.	มีการสอนเสริม ให้แก่นักเรียนมีปัญห	7	2.53	8
5.	ครูผู้สอนควรรู้ให้รู้ให้เป็นคนทันสมัย	55	19.92	2
6.	ครูผู้สอนต้องมีความรู้ในเนื้อหาการสอน 90%	10	3.62	6
7.	ควรเน้นให้ครูฝึกอบรม - สัมมนา	42	15.21	3

ตาราง 16 (ต่อ)

ข้อ ที่	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	ความถี่ ที่ได้รับ	ร้อยละ	อันดับ ที่
8.	ครูควรมีเทคนิคการสอนที่ดี	89	32.24	1
9.	อาจารย์ขาดความสามารถในการสอน	1	0.36	12
10.	จัดวิชาเรียนเฉพาะให้เหมาะสมกับผู้เรียน	12	4.34	4
11.	การประเมินผลทำให้เด็กขาดความสนใจและความรับผิดชอบ แต่ละวิชา	7	2.53	8
12.	ฝึกอบรมเพิ่มเป็นระยะ 1 ปี หรือ 2 ปี	5	1.81	9
13.	เนื้อหาบางอย่างยุ่งยากเกินไปให้ตัดออก	1	0.36	12
14.	จัดการนิเทศในกลุ่มรายวิชานั้น	5	1.81	9
15.	ครูต้องมีความรู้ดี และสามารถถ่ายทอดดีด้วย	3	1.08	11
16.	เน้นความรู้ ความสามารถแต่ละบุคคลแตกต่างกัน	4	1.44	10
17.	ครูเข้ามาสอนโดยระบบเครือข่ายทำให้ขาดความรู้	3	1.08	11
18.	มีการประสานงานความรู้จากหน่วยงานอื่น ๆ กรุงเทพมหานคร, กระทรวงมหาดไทย, และอุตสาหกรรม	1	0.36	12
	รวม	276	100	
<u>สมรรถภาพด้านทักษะ</u>				
1.	ควรพัฒนานักเรียนตามศักยภาพ	2	0.86	9
2.	ควรมีทักษะในการสื่อสารการสอน การวัดผล	4	1.72	8
3.	ให้इनวัตกรรมใหม่โดยยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลางจัดฝึกอบรม อาจารย์ด้วย	64	27.58	1
4.	เน้นทักษะการปฏิบัติจริง เน้นอาชีพที่ให้อำนาจประโยชน์ ประจำวัน	37	15.94	2

ตาราง 16 (ต่อ)

ข้อ ที่	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	ความถี่ ที่ได้รับ	ร้อยละ	อันดับ ที่
5.	ครูมีทักษะในการสอนโดยยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง	18	7.75	3
6.	ครูควรมีทักษะการสอนร้อยละ 85	8	3.44	6
7.	ควรฝึกด้านทักษะให้ความรู้เพิ่มเติม	37	15.94	2
8.	ให้จัดอุปกรณ์สื่อการเรียนรู้เพิ่มเติม	16	6.89	5
9.	จัดทำแบบทดสอบ และประเมินผลการเรียนการสอน	5	2.15	7
10.	การรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน	5	2.15	7
11.	ผู้สอนขาดทักษะการถ่ายทอดความรู้	17	7.32	4
12.	ควรจัดครูตามความสามารถในการสอนให้เหมาะสม	5	2.15	7
13.	ควรมีการจัดฝึกให้ทำสื่อเอง ง่ายๆ ง่ายๆ	2	0.86	8
14.	ขาดงบประมาณสนับสนุนเกี่ยวกับการเรียนการสอน	5	2.15	7
15.	มีทักษะดี เด็กก็มีความรู้ดี ทักษะที่ดี มีความรู้ทักษะของ แต่ละวิชา	5	2.15	7
16.	จัดให้มีการแข่งขันสื่อการเรียนรู้และอุปกรณ์ต่าง ๆ	1	0.43	10
17.	ระบบการวัดผล การออกข้อสอบควรจัดทำเป็นกลุ่ม	1	0.43	10
	รวม	232	100	
<u>สมรรถภาพด้านคุณลักษณะและทัศนคติ</u>				
1.	ควรมีการพัฒนาจริยธรรมนักเรียน โดยการสำรวจปัญหา นักเรียน	2	0.96	12
2.	ครูควรมีคุณลักษณะที่เพียบพร้อมที่จะ เป็นแบบอย่างที่ดี กล่าวคือ มีความประพฤติดี และทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ	6	2.88	8

ตาราง 16 (ต่อ)

ข้อ ที่	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	ความถี่ ที่ได้รับ	ร้อยละ	อันดับ ที่
3.	ครูควรมีเหตุผล จรรยาบรรณที่ดี	16	7.69	4
4.	ครูควรมีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพครู มีความสามัคคีช่วยเหลือ ร่วมงานให้สำเร็จ	46	22.11	1
5.	ครูจะให้นักเรียนเป็นคนดี ก็ต้องปลูกฝังสิ่งที่ดีให้นักเรียน	40	19.23	3
6.	ขวัญกำลังใจ ยกย่อง แรงจูงใจ	42	20.19	2
7.	จัดชั้นเรียนให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม	9	4.32	6
8.	ติดตามประเมินผลและแก้ปัญหาปรับปรุงการเรียนการสอน	13	6.24	5
9.	กระทรวงศึกษาธิการควรปรับปรุงระบบการสอนและสร้าง แรงจูงใจ ให้สถาบันครูเป็นที่ยอมรับ	6	2.88	8
10.	ผู้บังคับบัญชามีผลต่อทัศนคติของครู	7	3.36	7
11.	ควรจัดชั้นเรียนตามผลการเรียนหรือด้วยความชอบ	7	3.36	7
12.	สภาพสังคมเลวลงทำให้ผู้ด้อยโอกาสแสดงแต่ความเห็นแก่ตัว	4	1.92	10
13.	เน้นให้ครูพัฒนาทางด้านทัศนคติ ค่านิยมชีวิตมากกว่า ด้านความรู้และทักษะ	5	2.40	9
14.	ทัศนคติที่ดีของครู ส่งผลไปถึงการทำงานและเลื่อนขั้น เงินเดือน	3	1.44	11
15.	แยกบัญชีรายได้ครูออกจากรายได้คนทั่วไป	2	0.96	12
	รวม	208	100	

จากตาราง 16 แสดงให้เห็นว่าในภาพรวมครูผู้สอนได้แสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนของครูทั้ง 3 ด้าน ดังนี้

1. สมรรถภาพด้านความรู้ ครูผู้สอนได้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากการวิเคราะห์ความถี่สูงสุดลำดับที่ 1 – 5 คือ 1. ครูควรมีเทคนิคการสอนที่ดีร้อยละ 32.24 2. ครูผู้สอนควรใฝ่รู้ให้เป็นคนทันสมัยร้อยละ 19.95 3. ควรเน้นให้ครูได้ฝึกอบรม – สัมมนา ร้อยละ 15.21 4. ต้องการให้ครูมีความรู้อย่างจริงจังละเอียดลึกซึ้งในเนื้อหาและควรจัดวิชาเรียนให้เหมาะสมกับผู้เรียน ร้อยละ 4.34 5. ควรมีเอกสารพัฒนาวิธีการเรียนการสอนแบบต่าง ๆ พิมพ์จำหน่าย ร้อยละ 3.98 และมีข้อคิดเห็นและเสนอแนะของครูที่ให้ความถี่เรียงลำดับลดหลั่นลงมา ซึ่งข้อที่ได้ความถี่น้อยที่สุด ก็คือ อาจารย์ขาดความสามารถในการสอนและการประสานงานด้านความรู้จากหน่วยงานอื่น ๆ ร้อยละ 1.36

2. สมรรถภาพด้านทักษะ ครูผู้สอนได้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากการวิเคราะห์ความถี่สูงสุดลำดับที่ 1 – 5 คือ 1. ให้ครูใช้นวัตกรรมใหม่ ๆ โดยยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง และต้องจัดฝึกอบรมครูอาจารย์ ร้อยละ 27.58 2. เน้นทักษะการปฏิบัติงาน เน้นอาชีพที่ใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน และควรให้ฝึกทักษะให้ความรู้เพิ่มเติม ร้อยละ 15.94 3. ครูต้องมีทักษะในการสอนโดยยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง ร้อยละ 7.75 5. ให้จัดอุปกรณ์สื่อการสอนเพิ่มเติม ร้อยละ 6.89 และมีข้อคิดเห็นและเสนอแนะของครูที่ให้ความถี่เรียงลำดับลดหลั่นกันลงมา ซึ่งข้อที่ได้ความถี่น้อยที่สุดก็คือ จัดให้มีการแข่งขันจัดทำสื่อการเรียนและอุปกรณ์ต่าง ๆ และระบบวัดผลการออกข้อสอบควรจัดทำเป็นกลุ่ม ร้อยละ 0.43

3. สมรรถภาพด้านคุณลักษณะและทัศนคติ ครูผู้สอนได้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ จากการวิเคราะห์ความถี่สูงสุดลำดับที่ 1 – 5 คือ 1. ครูควรมีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพครู มีความสามัคคีช่วยเหลือร่วมงานให้สำเร็จ ร้อยละ 22.11 2. ขวัญกำลังใจ ยกย่องแรงจูงใจ ร้อยละ 20.19 3. ครูจะให้นักเรียนเป็นคนดีก็ต้องปลูกฝังสิ่งที่ดีให้นักเรียน ร้อยละ 19.23 4. ครูควรมีเหตุผล จรรยาบรรณที่ดี ร้อยละ 7.69 5. ติดตามประเมินผล และแก้ปัญหาปรับปรุงการเรียนการสอน ร้อยละ 6.24 และมีข้อคิดเห็นและเสนอแนะของครูที่ให้ความถี่เรียงลำดับลดหลั่นกันลงมา ซึ่งข้อที่ได้ความถี่น้อยที่สุดก็คือ ควรมีการพัฒนาจริยธรรมนักเรียน โดยการสำรวจปัญหานักเรียน และแยกบัญชีรายได้ของครูออกจากรายได้ของคนทั่วไป ร้อยละ 0.96

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สรุปผล อภิปรายผล และมีข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร จำแนกรายด้าน 3 ด้าน คือสมรรถภาพด้านความรู้ สมรรถภาพด้านทักษะ และสมรรถภาพด้านคุณลักษณะและทัศนคติ
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน สาขาวิชาที่ปฏิบัติการสอน และหมวดวิชาที่ปฏิบัติการสอน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาครั้งนี้ประชากร ได้แก่ ครู โรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร จำนวน 8 กลุ่มโรงเรียน รวมทั้งสิ้น 112 โรงเรียน (กรมสามัญศึกษา. 2540 : 1) ครูจำนวน 15,071 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2540 กลุ่มละ 2 โรงเรียน รวม 16 โรงเรียน คือ มัธยมวัดเบญจมบพิตร โยธินบูรณะ เจ้าพระยาวิทยาคม วัดสระเกษ สารวิทยา ศรีอยุธยา สิริรัตนารุท ประชาราษฎร์อุปถัมภ์ บดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) นวมินทร์ราชูทิศ กรุงเทพมหานคร สุวรรณพลับพลาพิทยาคม วัดบวรเม่งคล ธนบุรีวรเทพีพลารักษ์ วัดอินทาราม วัดนวลนรดิศ และไชยฉิมพลีวิทยาคม และในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ใช้ครูผู้สอนทั้ง 16 โรงเรียน รวม 1,849 คน โดยผู้วิจัยแจกแบบสอบถามไปให้คนละ 1 ฉบับ รวม 1,849 ฉบับ ได้รับคืนจำนวน 1,734 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 93.78

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ผู้วิจัยนำมาใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถามแบ่งออกเป็น

3 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบมีลักษณะ เป็นแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะ เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) ตามความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร ใน 3 ด้าน คือ สมรรถภาพด้านความรู้ สมรรถภาพด้านทักษะ และสมรรถภาพด้านคุณลักษณะและทัศนคติ ด้านละ 15 ข้อ รวม 45 ข้อ แบบสอบถามนี้ก่อนนำไปให้ผู้วิจัยได้วิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.93

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลมีการดำเนินการทางสถิติ ดังนี้

1. หาค่าสถิติพื้นฐาน โดยหาค่าร้อยละของข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง
2. หาค่าสถิติพื้นฐานโดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) ของข้อมูล ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนของครูเป็นรายข้อและรายด้าน
3. เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนของครู โดยใช้ค่าเฉลี่ย เปรียบเทียบตามตัวแปร
 - 3.1 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ t - test สำหรับตัวแปรประสบการณ์ในการสอน และสาขาวิชาที่ปฏิบัติการสอน
 - 3.2 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ One - Way ANOVA สำหรับตัวแปรหมวดวิชาที่ปฏิบัติการสอน และทดสอบความแตกต่างระหว่างคู่ ตามวิธีการของ นิวแมนคูลส์ (Newman - Keuls)
4. สรุปความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนของครู ในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร จากคำถามปลายเปิด โดยรวบรวม และเสนอเป็นคำร้อยละ

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ สรุปได้ดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา
กรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2540 จำนวน 1,734 คน ปรากฏดังนี้
 - 1.1 ประสบการณ์ในการสอน ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการสอนต่ำกว่า 15 ปี
มีจำนวน 448 คน (ร้อยละ 25.8) และครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการสอนตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป
มีจำนวน 1,286 คน (ร้อยละ 74.2)
 - 1.2 สาขาวิชาที่ปฏิบัติการสอน ครูผู้สอนที่มีวุฒิตรงตามสาขาที่ปฏิบัติการสอน
มีจำนวน 1,534 คน (ร้อยละ 88.5) และครูผู้สอนที่มีวุฒิไม่ตรงตามสาขาที่ปฏิบัติการสอนมี
จำนวน 200 คน (ร้อยละ 11.5)
 - 1.3 หมวดวิชาที่ปฏิบัติการสอน ครูผู้สอนที่ปฏิบัติการสอนในหมวดวิชาต่าง ๆ มี
ดังนี้

1.3.1 หมวดวิชาวิทยาศาสตร์	มีจำนวน 269 คน (ร้อยละ 15.5)
1.3.2 หมวดวิชาคณิตศาสตร์	มีจำนวน 225 คน (ร้อยละ 13.0)
1.3.3 หมวดวิชาภาษาไทย	มีจำนวน 223 คน (ร้อยละ 12.9)
1.3.4 หมวดวิชาภาษาต่างประเทศ	มีจำนวน 289 คน (ร้อยละ 16.6)
1.3.5 หมวดวิชาสังคมศึกษา	มีจำนวน 260 คน (ร้อยละ 15.0)
1.3.6 หมวดวิชาพลานามัย	มีจำนวน 129 คน (ร้อยละ 7.4)
1.3.7 หมวดวิชาศิลปศึกษา	มีจำนวน 140 คน (ร้อยละ 8.1)
1.3.8 หมวดวิชาการงานและอาชีพ	มีจำนวน 199 คน (ร้อยละ 11.5)
2. ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนของครู
ในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2540 โดยรวมอยู่ใน
ระดับมาก ($\bar{X} = 4.06$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแสดงให้เห็นว่า ครูผู้สอนมีความคิดเห็น
เกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนของครูมากเรียงตามลำดับดังนี้ คือ สมรรถภาพด้าน
คุณลักษณะและทัศนคติ ($\bar{X} = 4.14$) สมรรถภาพด้านทักษะ ($\bar{X} = 4.06$) และสมรรถภาพด้าน
ความรู้ ($\bar{X} = 3.98$) ตามลำดับและเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อทั้ง 3 ด้าน มีดังต่อไปนี้

2.1 สมรรถภาพด้านคุณลักษณะและทัศนคติ ($\bar{X} = 4.14$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแสดงให้เห็นว่า ครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนของครูในด้านสมรรถภาพด้านคุณลักษณะและทัศนคติมากเป็นอันดับแรกในเรื่องความมุ่งมั่นที่จะปฏิบัติ การสอนเต็มความสามารถ รองลงมาคือ ความตั้งใจที่จะสอนผู้เรียนให้บรรลุจุดมุ่งหมายและ ความตั้งใจในการปฏิบัติงานโดยไม่ทอดยถ่ต่ออุปสรรคต่าง ๆ ตามลำดับ

2.2 สมรรถภาพด้านทักษะ ($\bar{X} = 4.06$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแสดงให้เห็นว่า ครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนของครูในด้านสมรรถภาพ ด้านทักษะมากเป็นอันดับแรกในเรื่องเทคนิคการสอนให้ผู้เรียนรู้จักคิด รู้จักเหตุผล รู้จักตัดสินใจ แก้ปัญหาได้ รองลงมาคือ ทักษะการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ประกอบการสอน และการใช้ อุปกรณ์การสอนที่จำเป็นตามลำดับ

2.3 สมรรถภาพด้านความรู้ ($\bar{X} = 3.98$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแสดงให้เห็นว่าครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนของครูในด้านสมรรถภาพ ด้านความรู้มากเป็นอันดับแรกในเรื่องการปรับปรุงเนื้อหาวิชาที่สอนให้ทันสมัยทันเหตุการณ์ รองลงมาคือ ความจำเป็นที่ต้องได้รับความรู้เนื้อหาวิชาที่สอนอย่างลึกซึ้ง และความรู้เกี่ยวกับ เทคโนโลยีสมัยใหม่ ในการจัดการเรียนการสอน

3. ผลการเปรียบเทียบ ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนของครู ในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร จำแนกตาม ประสบการณ์ในการสอน สาขาวิชาที่ปฏิบัติการสอน และหมวดวิชาที่ปฏิบัติการสอน แสดงให้เห็นว่า

3.1 ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนของครู โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณารายด้าน ปรากฏว่า สมรรถภาพด้านความรู้ และสมรรถภาพด้านคุณลักษณะและทัศนคติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนสมรรถภาพด้านทักษะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.2 ครูผู้สอนที่มีสาขาวิชาที่ปฏิบัติการสอนต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนของครู โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.3 ครูผู้สอนที่ปฏิบัติการสอนในหมวดวิชาที่ต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนของครู โดยรวมและรายด้านทุกด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าสมรรถภาพแต่ละด้านนั้นครูผู้สอนในหมวดวิชาที่ปฏิบัติการสอนมีอย่างน้อย 1 คู่ที่แตกต่างกันจึงทดสอบค่าเฉลี่ยรายคู่เพื่อดูความแตกต่างโดยวิธีทดสอบของนิวแมน-คูลส์ ดังแสดงในตาราง 13 - 15

3.3.1 สมรรถภาพด้านความรู้ แสดงให้เห็นว่าครูผู้สอนในหมวดวิชาการงาน - อาชีพ หมวดวิชาศิลปศึกษา หมวดวิชาคณิตศาสตร์ และหมวดวิชาภาษาต่างประเทศ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนของครู แตกต่างจากครูผู้สอนหมวดวิชาภาษาไทยและหมวดวิชาพลานามัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และหมวดวิชาวิทยาศาสตร์ หมวดวิชาสังคมศึกษา และหมวดวิชาภาษาไทย มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนของครูแตกต่างจากครูผู้สอนในหมวดวิชาพลานามัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นพบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.3.2 สมรรถภาพด้านทักษะ แสดงให้เห็นว่าครูผู้สอนในหมวดวิชาคณิตศาสตร์ หมวดวิชาศิลปศึกษา และหมวดวิชาภาษาต่างประเทศ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนของครู แตกต่างจากครูผู้สอนหมวดวิชาภาษาไทย และหมวดวิชาพลานามัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และหมวดวิชาการงาน - อาชีพ หมวดวิชาวิทยาศาสตร์ หมวดวิชาสังคมศึกษา และหมวดวิชาภาษาไทย มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนของครู แตกต่างจากครูผู้สอน หมวดวิชาพลานามัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นพบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.3.3 สมรรถภาพด้านคุณลักษณะและทัศนคติ แสดงให้เห็นว่าครูผู้สอนในหมวดวิชาภาษาต่างประเทศ หมวดวิชาการงาน - อาชีพ หมวดวิชาคณิตศาสตร์ หมวดวิชาศิลปศึกษา หมวดวิชาวิทยาศาสตร์ หมวดวิชาสังคมศึกษา และหมวดวิชาภาษาไทย มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนของครู แตกต่างจากครูผู้สอนหมวดวิชาพลานามัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่น พบว่าแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผล

การวิเคราะห์ข้อมูลมีประเด็นที่สมควรนำมาอภิปรายดังต่อไปนี้

1. ครูผู้สอน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2540 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนของครูโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทั้งนี้อาจเป็นเพราะปัจจุบันนี้ ครูได้มองเห็นความสำคัญ และความจำเป็นในการพัฒนาตนเอง เพื่อให้มีความรู้ความสามารถเพิ่มขึ้น ให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพสูงสุด และเพื่อความก้าวหน้าในอาชีพของตนเอง และความสำเร็จในชีวิตการทำงาน พันธ์ หันนาคินทร์ (2524 : 88) กล่าวว่า อาชีพครู คือ อาชีพที่ต้องตามให้ทันเหตุการณ์ความเปลี่ยนแปลงหรือการค้นพบใหม่ ๆ ในวิชาการและวิชาชีพ ครูจะหยุดนิ่งไม่ได้ เพราะความรู้และวิธีการต่าง ๆ เปลี่ยนแปลงเจริญขึ้นอยู่ตลอดเวลา เพื่อที่จะให้การศึกษาแก่นักเรียน ได้ผลเต็มที่และทันต่อความเจริญของโลก ครูเองก็ต้องติดตามความเจริญก้าวหน้าอยู่เสมอจะนิ่งเฉยไม่ได้ เพื่อที่จะได้นำความรู้ใหม่ ๆ มาสอนนักเรียนให้ทันสมัยอยู่เสมอ ครูจึงมีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอน และสอดคล้องกับแนวคิดของ กัทพ์ (สุญาณี สุทธิพงษ์, 2540 : 91 ; อ้างอิงมาจาก Gaff, 1975 : 8) ที่กล่าวว่า การพัฒนาสมรรถภาพครูมุ่งพัฒนาที่ตัวครูเป็น การพัฒนาความก้าวหน้าของแต่ละบุคคลในด้านความรู้ ทักษะ และทัศนคติ และเทคนิคต่าง ๆ ในการเรียนการสอน รวมทั้งส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนและเพื่อนร่วมงาน จึงเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงความรับผิดชอบ ในหน้าที่ของครูที่จะพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนของตนเอง ให้มีความรู้ความสามารถดีขึ้น ซึ่งในเรื่องนี้สอดคล้องกับคำกล่าวของ สงบ ลักษณะ จากรายงานการวิจัยของกรมวิชาการ (กรมวิชาการ, 2535 : 54 - 59) ที่กล่าวว่า การพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนนั้นต้องคิดค้นหรือสร้างแนวคิดใหม่ ๆ เทคนิควิธีการสอนใหม่ ๆ ผลผลิตใหม่ ๆ เช่น สื่อการสอน เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงในการปฏิบัติงานเพื่อแก้ปัญหา เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งเรียกว่า นวัตกรรมการเรียนการสอน โดยต้องพัฒนาทั้งนวัตกรรมทางความคิดและนวัตกรรมด้านสื่อต่าง ๆ อันจะนำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นกว่าเดิม และ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน แสดงให้เห็นว่า ครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอน ในด้านสมรรถภาพด้านคุณลักษณะและทัศนคติ มากเป็นอันดับแรก รองลงมาได้แก่ สมรรถภาพด้านทักษะและสมรรถภาพด้านความรู้ เมื่อวิเคราะห์เป็นรายด้าน สามารถวิเคราะห์ได้ ดังนี้

1.1 สมรรถภาพด้านคุณลักษณะและทัศนคติ แสดงให้เห็นว่าครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนของครูในด้านคุณลักษณะและทัศนคติอยู่ในระดับมากเป็นอันดับแรก โดยเฉพาะในเรื่อง ความมุ่งมั่นที่จะปฏิบัติงานโดยไม่ทอดทิ้งต่ออุปสรรคต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับ มานพ ภาษิตวิไลธรรม (2520 : 29) ที่กล่าวไว้ว่า ครูจะต้องมีจิตใจรักเด็กและอดทนมุ่งมั่นที่จะปฏิบัติการสอนอย่างเต็มความสามารถ และงานวิจัยของ เบอร์ลินเนอร์ และทิกูนอฟ (Berliner and Tikunoff. 1976 : 18 - 26) ได้กล่าวว่า ครูจะต้องมีความตั้งใจเกี่ยวกับการสอน การให้ความช่วยเหลือติดตาม ดักเตือนนักเรียนจนกว่านักเรียนบรรลุเป้าหมายซึ่งในด้านนี้ได้สอดคล้องกับแนวคิดของ ทรงศักดิ์ ศรีกาฬสินธุ์ (2520 : 40 - 45) ที่กล่าวว่า ครูต้องเป็น Professional Teacher คือรักอาชีพครู มุ่งมั่นใฝ่หาความรู้ในอาชีพและสอดคล้องกับแนวคิดของ ชูเชิด เกิดศักดิ์ (2531 : 17) ที่ว่าครูต้องรักและศรัทธาในอาชีพครู ครูต้องเป็นคนที่มีความซื่อสัตย์และเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนและบุคคลทั่วไป เช่นเดียวกับ เกริก วยัคฆานนท์ (2532 : 26) ได้กล่าวเสริมว่า ครูต้องมีความรับผิดชอบในหน้าที่การงานมีความมานะและกระตือรือร้นในการทำงาน ดังนั้นจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่ผู้บริหารจะต้องพัฒนาครูผู้สอนในด้านคุณลักษณะและทัศนคติต่ออาชีพให้เกิดขึ้นในตัวครูผู้สอนทุกคนให้ได้ ถ้าครูทุกคนมีจิตสำนึกและพัฒนาตนเองให้ดีขึ้นแล้วย่อมส่งผลต่อคุณภาพทางการศึกษาของผู้เรียนอย่างแน่นอนซึ่งจากข้อเสนอแนะของครู จากคำถามปลายเปิดซึ่งครูส่วนหนึ่งได้ให้ข้อคิดเห็น ความดีสูงสุดจากมากไปหาน้อย คือ ครูผู้สอนต้องการให้ครูมีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพมีความสามัคคีช่วยเหลือร่วมกันทำงานให้สำเร็จ ขอให้ผู้บริหารให้ขวัญกำลังใจ ให้แรงจูงใจ ยกย่องชมเชย และขอให้ครูทุกคนถ้าต้องการให้นักเรียนเป็นคนดีครูต้องปลูกฝังสิ่งที่ดีให้กับนักเรียน

1.2 สมรรถภาพด้านทักษะ แสดงให้เห็นว่า ครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนของครูในด้านสมรรถภาพด้านทักษะอยู่ในระดับมากในเรื่องการใช้เทคนิคการสอน ให้ผู้เรียนรู้จักคิด รู้จักเหตุผล รู้จักตัดสินใจแก้ปัญหาได้ ทักษะการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ประกอบการสอน และการใช้อุปกรณ์การสอนที่จำเป็น ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 - 2544) ที่กล่าวถึงนโยบายการอบรมและพัฒนาครูประจำการอย่างเป็นระบบต่อเนื่องว่าจะต้องให้รัฐหรือสถาบันการศึกษาพัฒนาความรู้พร้อมให้กับครูประจำการโดยเฉพาะด้านเทคนิควิธีการสอนที่เหมาะสมที่จะทำให้ผู้เรียน รู้จักคิด วิเคราะห์ได้ ตัดสินใจแก้ปัญหาได้ ทำงานเป็นทีมได้และรับรู้ข่าวสารต่าง ๆ ที่ทันต่อสถานการณ์

อย่างสม่ำเสมอ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2539 : 77) ซึ่งงานวิจัยของ สมชาย สระบัว (2533 : 85 - 87) ได้ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญในด้านสมรรถภาพด้านทักษะ เทคนิคการสอนการนำสื่อเทคโนโลยีสมัยใหม่มาประกอบการสอนโดยเฉพาะสำหรับครูช่างอุตสาหกรรม ว่ามีความสำคัญมากกว่าทางด้านสมรรถภาพด้านความรู้เนื้อหาวิชา ซึ่งจะสอดคล้องกับแนวคิดของ จำเริญ เสกธีระ จากรายงานการวิจัยของกรมวิชาการ (กรมวิชาการ. 2535 : 3 - 12) ได้กล่าวถึงว่า การให้การศึกษามีคุณภาพนั้นครูจะต้องปรับปรุงวิธีการสอน ให้เปลี่ยนไปจากเดิมให้สอดคล้องกับหลักสูตรฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533 คือ วิธีสอนที่ทำให้ ได้รู้จักคิด รู้จักทำ รู้จักแก้ปัญหา มีจริยธรรม และค่านิยมที่ดี และเช่นเดียวกันกมล ภูประเสริฐ (กรมวิชาการ. 2535 : 32 - 41) ได้กล่าวว่า การพัฒนาคุณภาพการศึกษาต้องการเน้น การใช้อุปกรณ์การสอนที่จำเป็นและรู้ทักษะการนำเทคโนโลยีทางการศึกษามาช่วยในการพัฒนาการจัดการศึกษา และจากข้อเสนอแนะของครูผู้สอน จากคำถามปลายเปิดครูผู้สอนได้ให้ข้อคิดเห็น ความถี่สูงสุดจากมากไปหาน้อย คือ ครูผู้สอนมีความเห็นว่า ให้จัดการฝึกอบรมให้ทักษะเกี่ยวกับนวัตกรรมใหม่ ๆ วิธีการสอนให้ยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง และเน้นทักษะการปฏิบัติจริงเน้นอาชีพที่ใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน และเพิ่มเติมความรู้ด้านทักษะต่าง ๆ ซึ่งข้อเสนอแนะของครูเป็นสิ่งที่สอดคล้อง และมุ่งเน้นให้ผู้บริหารดำเนินการพัฒนาครูผู้สอนต่อไป

1.3 สมรรถภาพด้านความรู้ แสดงให้เห็นว่า ครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนของครูในด้านสมรรถภาพด้านความรู้ในระดับมาก ในเรื่อง การปรับปรุงเนื้อหาวิชาที่สอนให้ทันสมัย ทันเหตุการณ์ ความจำเป็นที่ต้องให้มีความรู้ เนื้อหาวิชาที่สอนอย่างลึกซึ้ง และความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ ในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ก่อ สวัสดิพานิชย์ (2519 : 1) ที่กล่าวว่า ครูจะต้องเป็นผู้มีความสามารถ มีทักษะ และเชี่ยวชาญในวิชาที่ตนสอน สามารถพัฒนาปรับปรุงให้ทันสมัยทันเหตุการณ์เสมอ มีความรู้ในวิชาที่สอนอย่างลึกซึ้ง และเจลึกว บรู๊กดี และคนอื่น ๆ (2520 : 367) ได้กล่าวไว้ว่า ครูจะต้องเป็นผู้ที่ค้นคว้าหาความรู้อยู่เสมอ และรู้จักเฝ้าหาเทคนิคสมัยใหม่มาประยุกต์ใช้กับการเรียนการสอน และจากงานวิจัยของสมศิริ ชัยสุภมวงคลลาภ (2530 : บทคัดย่อ) สรุปว่า การพัฒนาสมรรถภาพของครูในด้านความรู้ นั้น ครูมีความต้องการในระดับมาก ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร เนื้อหาวิชา การใช้สื่อในการจัดการเรียนการสอนและการวัดผล ประเมินผล และจากแนวคิดของ ชูเชิด เกิดศักดิ์ (2531 : 17) กล่าวว่า ครูจะต้องมีความ

สามารถปรับปรุงเนื้อหาวิชาให้ทันสมัยอยู่เสมอ ใช้วิธีการสอนได้สอดคล้องกับเนื้อหา วิชาและ
 กรีก วัยคณานต์ (2532 : 26) ได้เสริมว่า ครูต้องเป็นผู้ค้นคว้าหาความรู้อยู่เสมอ ใฝ่หา
 ความรู้ เทคนิคใหม่ ๆ มาใช้ในการสอนได้อย่างเหมาะสมกับความสามารถ ความถนัด
 ความสนใจของผู้เรียน จากข้อเสนอแนะของครูผู้สอน จากคำถามปลายเปิดครูผู้สอนได้ให้
 ข้อคิดเห็นจากค่าความถี่สูงสุดจากมากไปหาน้อย คือ ร้อยละสูงสุด (ความถี่สูงสุด) ลำดับที่ 1
 ลำดับที่ 2 และลำดับที่ 3 ครูผู้สอนมีความเห็นว่า ครูจะต้องมีความรู้ มีเทคนิคการสอนดี
 ใฝ่รู้และทันสมัย และผู้บริหารต้องให้ครูได้รับการฝึกอบรมอยู่เสมอ

2. เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนของครูใน
 โรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน
 สาขาวิชาที่ปฏิบัติการสอน และหมวดวิชาที่ปฏิบัติการสอน สามารถที่จะอภิปรายผลได้ ดังนี้

2.1 ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการ
 พัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ
 รายด้าน สมรรถภาพด้านความรู้ และสมรรถภาพด้านคุณลักษณะและทัศนคติ แตกต่างกันอย่าง
 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสมรรถภาพด้านทักษะต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ
 .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย ทั้งนี้เพราะครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน
 ย่อมจะมีความรู้ ความสามารถ ความชำนาญในทักษะการสอน ประสบการณ์ วิสัยทัศน์
 แตกต่างกัน โดยเฉพาะทางด้านความรู้ และด้านคุณลักษณะและทัศนคติ ประสบการณ์ในการ
 ทำงาน เวลาในการปฏิบัติงาน ย่อมทำให้เกิดความแตกต่าง เนื่องจากประสบการณ์ยาวนาน
 ซึ่งครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการสอน 15 ปีขึ้นไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาณี สุทธิพงศ์
 (2540 : 95) ที่ศึกษาความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอนของครูธุรกิจโรงเรียน
 มัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร พบว่า ครูธุรกิจที่มีอายุ
 ต่างกันมีความต้องการพัฒนาสมรรถภาพการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
 ทั้งนี้คงเป็นเพราะ ครูธุรกิจที่มีอายุต่างกันจะมีความรู้ ความสามารถ ความชำนาญในทักษะ
 การสอน และวิสัยทัศน์แตกต่างกัน และสอดคล้องกับความคิดเห็นของแอชตัน (สุภาณี สุทธิพงศ์.
 2540 : 90 ; อ้างอิงมาจาก Ashton. 1984 : 28) ที่กล่าวว่าครูที่มีอายุน้อย จะมี
 ประสบการณ์ในการเรียนการสอนน้อยกว่า

ดังนั้น จึงมีผลทำให้ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการสอน หรือมีอายุต่างกัน
 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนแตกต่างกัน

2.2 ครูผู้สอนที่มีสาขาวิชาที่ปฏิบัติการสอนต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานทั้งนี้เพราะ ผู้บริหารโรงเรียนได้มอบหมายงานการสอนให้ครูผู้สอน สาขาวิชาที่ปฏิบัติการสอน ไม่ตรงวุฒิที่ครูผู้นั้นสำเร็จการศึกษามาจากสถาบันการศึกษา เพียงแต่ได้รับการอบรมครูงาน หรือการประชุมสัมมนา ทั้งนี้เนื่องจากบางโรงเรียนครูขาดในบางสาขาวิชา หรือเปิดสาขาวิชาใหม่ เช่น สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ ผู้บริหารโรงเรียนก็จะให้ครูผู้สนใจในสาขาวิชานั้น ๆ ไปฝึกอบรม ครูงาน แล้วกลับมาปฏิบัติการสอน ระยะเวลาในการศึกษาครูงานนั้นสั้นไม่เพียงพอที่จะให้เกิดความลึกซึ้งในสาขาวิชานั้น ๆ จึงทำให้เกิดความแตกต่างระหว่างครูผู้สอนสาขาวิชาที่ปฏิบัติการสอนตรงวุฒิกับสาขาวิชาที่ปฏิบัติการสอนไม่ตรงวุฒิทั้ง 3 ด้าน สมรรถภาพด้านความรู้ สมรรถภาพด้านทักษะ และสมรรถภาพด้านคุณลักษณะและทัศนคติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกรมวิชาการ (2539 : 99) เรื่องการศึกษาแนวทางพัฒนาคุณภาพนักเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ศึกษาในเทศก์ ผู้บริหารและครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสภามัธยมศึกษาจังหวัดที่มีผลการประเมินสูง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการเรียนการสอน คือ สาขาวิชาที่ปฏิบัติการสอนต่างกัน ครูผู้สอนไม่ตรงตามวุฒิ และตรงตามวุฒิแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .01 ซึ่งโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา มีจำนวนครูผู้สอนไม่เพียงพออยู่แล้วดังนั้น ผู้บริหารซึ่งต้องให้ครูที่ไม่ตรงตามวุฒิได้มาปฏิบัติการสอนในสาขาวิชาที่ขาดแคลน

2.3 ครูผู้สอนที่ปฏิบัติการสอนในหมวดวิชาที่ปฏิบัติการสอนต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูผู้สอนในหมวดวิชาที่ปฏิบัติการสอนต่างกัน จะเห็นความสำคัญเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนโดยรวมแตกต่างกันไปตามธรรมชาติของแต่ละรายวิชา ส่วนในรายด้าน ในด้านสมรรถภาพด้านความรู้ สมรรถภาพด้านทักษะ และสมรรถภาพด้านคุณลักษณะและทัศนคติ จึงแตกต่างไปด้วย ดังต่อไปนี้

2.3.1 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน แสดงให้เห็นว่า ในด้านสมรรถภาพด้านความรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากการทดสอบรายคู่ แสดงให้เห็นว่า ครูผู้สอนหมวดวิชาภาษาไทย มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนในด้านสมรรถภาพด้านความรู้สูงกว่า หมวดวิชาการงาน - อาชีพ หมวดวิชาศิลปศึกษา

หมวดวิชาคณิตศาสตร์ และหมวดวิชาภาษาต่างประเทศ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า วิชาภาษาไทย เป็นวิชาบังคับในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย นักเรียนจะต้องสอบผ่าน เกณฑ์การประเมินในระดับคะแนนเฉลี่ย 1 - 4 เท่านั้น มิฉะนั้นจะไม่สามารถจบหลักสูตรได้ ครูผู้สอนในหมวดวิชาภาษาไทยจึงเห็นความสำคัญที่จะต้องพัฒนาสมรรถภาพด้านความรู้แตกต่าง จากหมวดวิชาดังกล่าว ส่วนหมวดวิชาพลานามัยมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพด้าน การสอนในด้านสมรรถภาพด้านความรู้สูงกว่า หมวดวิชาการงาน - อาชีพ หมวดวิชาศิลปศึกษา หมวดวิชาคณิตศาสตร์ หมวดวิชาภาษาต่างประเทศ หมวดวิชาวิทยาศาสตร์ หมวดวิชาสังคมศึกษา และหมวดวิชาภาษาไทย ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะหมวดวิชาพลานามัยเป็นหมวดที่เน้นการปฏิบัติ สูงต้องใช้ครูผู้สอนที่มีความรู้เฉพาะ อุปกรณ์สถานที่ ต้องมีเพียงพอจึงจะเกิดประสิทธิภาพต่อ ผู้เรียน และเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันมาก ซึ่งคล้ายคลึงกับงานวิจัยของ ชนะ พรหมประเสริฐ และคนอื่น ๆ (2534 : 69 - 70) ที่ได้ศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการจัด การเรียนการสอน การจัดกิจกรรมการดำเนินการด้านวัสดุอุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก ทางพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 2, 3, 4, 5 และกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยปรากฏว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่ เป็นเพศชาย มีความรู้ระดับปริญญาตรี หรือมีวุฒิทาง พลศึกษาโดยตรง และเคยรับการอบรมทางพลศึกษาและกีฬามาแล้ว สัดส่วนของครูพลศึกษาต่อ นักเรียนเท่ากับ 1 ต่อ 235 คน มีคาบสอนระหว่าง 16 - 20 คาบ/สัปดาห์ มีนักเรียนใน ชั่วโมงพลศึกษาระหว่าง 31 - 40 คน ถึง 41 - 50 คนต่อห้องเรียน นักเรียนในระดับ มัธยมศึกษาตอนต้นต้องเรียนตามหลักสูตรบังคับ ซึ่งมีรายวิชาเทเบิลเทนนิส กรีฑา กระบี่กระบอง บาสเก็ตบอล และตะกร้อ ส่วนนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายมีกีฬาที่นิยม คือ ฟุตบอล วอลเลย์บอล บาสเก็ตบอล แอ่นต์บอล ซอฟท์บอล ฯลฯ นักเรียนส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ผู้บริหารให้การ สนับสนุนการเรียนการสอนการจัดกิจกรรมพลศึกษาและกีฬามาก ครูผู้สอนมีความตั้งใจใน การสอน ซึ่งเนื้อหาที่เรียนมีมากและยาวเกินไปแต่เวลาในการฝึกปฏิบัติมีน้อย อุปกรณ์ไม่เพียงพอ สำหรับการสอนวิชาสุขศึกษา จากงานวิจัยของ นิภา มนูญิจู และคนอื่น ๆ (2535 : 71) ได้ศึกษาเรื่องการหารูปแบบการสอนสุขศึกษาที่มีผลทำให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ เรื่อง โรคเอดส์ เกี่ยวกับการป้องกันและควบคุมโรค ศึกษาแก่นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายใน โรงเรียนมัธยมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ โดยครูพานักเรียนไปศึกษายังสถานพยาบาล มีวิทยากรให้ความรู้จากของจริง ผลการวิจัยปรากฏว่า นักเรียนตัวอย่างมีความรู้เพิ่มจากเดิม

ผลการวิจัยปรากฏว่า นักเรียนตัวอย่างมีความรู้เพิ่มจากเดิมอย่างชัดเจน ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นว่า ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาต้องมีความรู้เฉพาะวิชา ซึ่งมีหลากหลายรายวิชาที่มีความจำเป็นที่จะต้องสอนที่ครูผู้สอนบางคนไม่ถนัดในรายวิชาหนึ่งวิชาใดเพราะจำนวนสัดส่วนครูพลศึกษาต่อนักเรียนสูงมาก คาบการสอน และจำนวนนักเรียนแต่ละห้องก็มีมากเวลาการปฏิบัติมีน้อย และอุปกรณ์ในการสอนมีไม่เพียงพอ ส่วนครูผู้สอนสุขศึกษาเป็นการสอนที่ทำให้เกิดการปฏิบัติจริง จึงจะทำให้ นักเรียนเกิดความเข้าใจอย่างลึกซึ้งและนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้ ดังนั้น จึงมีผลให้ครูผู้สอนหมวดวิชาพลานามัย มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอน ในด้านสมรรถภาพด้านความรู้แตกต่างจากหมวดวิชาดังกล่าว

2.3.2 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแสดงให้เห็นว่าในรายด้านสมรรถภาพด้านทักษะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากการทดสอบรายคู่ แสดงให้เห็นว่า ครูผู้สอนหมวดวิชาภาษาไทย มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอน ในด้านสมรรถภาพด้านทักษะสูงกว่า หมวดวิชาคณิตศาสตร์ หมวดวิชาศิลปศึกษา และหมวดวิชาภาษาต่างประเทศ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะวิชาภาษาไทยเป็นวิชาบังคับในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย นักเรียนจะต้องสอบผ่านเกณฑ์การประเมินในระดับคะแนนเฉลี่ย 1 - 4 เท่านั้น มิฉะนั้นจะไม่สามารถจบหลักสูตรได้ ครูผู้สอนในหมวดวิชาภาษาไทยจึงเห็นความสำคัญที่จะต้องพัฒนาสมรรถภาพด้านความรู้แตกต่างจากหมวดวิชาดังกล่าว และนอกจากนี้ วิชาภาษาไทย ครูผู้สอนจะต้องพัฒนาทักษะเกี่ยวกับการเขียน การพูด การใช้ภาษาได้อย่างชัดเจนและถูกต้องเนื่องจากภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติ ทุกคนต้องใช้ในการสื่อสารติดต่อ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุเพ็ญ พรหมลา (2524 : 89) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีสภาพแวดล้อมทางภาษาต่างกันในการศึกษา 11 พบว่า มีความคิดเห็นว่าภาษาไทย คือ เครื่องมือในการถ่ายทอดวิชาความรู้ต่าง ๆ ทุกสาขา ซึ่งจากงานวิจัยของ สุมาลี โกศสมบัติ (2525 : 73) ศึกษาเรื่องความสามารถในการเขียนสะกดคำภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่านักเรียนมีความสามารถในการเขียนสะกดคำก่อนเข้าห้องได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 58.16 สาเหตุที่สะกดคำผิดเรียงจากมากไปหาน้อย คือ ได้รับประสบการณ์ผิด ไม่แม่นยำในการใช้ภาษา ออกเสียงผิดการเดาไม่รู้ความหมายของคำ และใช้แนวเทียบผิด ทำให้ทราบถึงสมรรถภาพด้านการสอนของครูภาษาไทย และเช่นกันปัญหาดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของสุมาลี เดียรทอง (2531 : 31) ได้ศึกษา

เรื่องการเรียนรู้การสอนวิชาภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามการรับรู้ของครูภาษาไทยในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร พบว่ามีปัญหาการขาดความรู้ด้านวิธีการสอนและเทคนิคการสอน นักเรียนมีพื้นฐานการเขียนและการอ่านต่างกันมาก ทำให้หาวิธีการสอนที่เหมาะสมได้ยากที่จะพัฒนาทักษะดังกล่าวให้กับนักเรียน ดังนั้น ครูผู้สอนในหมวดวิชาภาษาไทย มีความคิดเห็นที่จะพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนในด้านสมรรถภาพด้านทักษะแตกต่างจากหมวดวิชาดังกล่าว ส่วนหมวดวิชาพลานามัยมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนในด้านสมรรถภาพด้านทักษะสูงกว่า หมวดวิชาคณิตศาสตร์ หมวดวิชาศิลปะศึกษา หมวดวิชาภาษาต่างประเทศ หมวดวิชาการงาน - อาชีพ หมวดวิชาวิทยาศาสตร์หมวดวิชาสังคมศึกษา และหมวดวิชาภาษาไทย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูพลศึกษามีคาบการสอนมาก มีนักเรียนต่อครูมากกว่าวิชาอื่น ๆ มีกิจกรรมการสอนที่หลากหลายซึ่งเป็นไปตามหลักสูตรดังกล่าวนอกจากนี้ครูผู้สอนหมวดวิชาพลานามัย จากสภาพความเป็นจริงแล้ว จะต้องมีความรู้รายวิชาหลายรายวิชาจากการศึกษาตามหลักสูตรพลศึกษาโดยตรงและจากการอบรม รวมทั้งรายวิชาสุขศึกษาด้วย จึงทำให้ครูผู้สอนต้องฝึกปฏิบัติให้เกิดความชำนาญและเกิดความเข้าใจเพื่อนำไปใช้ในการสอนนักเรียนแต่ละรายวิชาได้อย่างเหมาะสมถูกต้อง ดังนั้นจึงทำให้ครูผู้สอนหมวดวิชาพลานามัย มีความคิดเห็นที่จะพัฒนาในสมรรถภาพด้านทักษะแตกต่างจากหมวดวิชาดังกล่าว

2.3.3 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน แสดงให้เห็นว่าในด้านสมรรถภาพด้านคุณลักษณะและทัศนคติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากการทดสอบรายคู่ แสดงให้เห็นว่า ครูผู้สอนหมวดวิชาพลานามัย มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอน ในด้านสมรรถภาพด้านคุณลักษณะและทัศนคติ สูงกว่า หมวดวิชาภาษาต่างประเทศ หมวดวิชาการงาน - อาชีพ หมวดวิชาคณิตศาสตร์ หมวดวิชาศิลปะศึกษา หมวดวิชาวิทยาศาสตร์ หมวดวิชาสังคมศึกษา และหมวดวิชาภาษาไทย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูพลานามัยมีไม่เพียงพอตามหลักสูตรที่กำหนดตามเกณฑ์รายวิชานักเรียนในชั้นเรียนมีมากเกินไป เพราะบางครั้งอาจจะต้องรวมชั้นเรียน เนื่องจากขาดครูทำให้มีผลต่ออุปกรณ์ที่จะใช้ฝึกไม่เพียงพอ สถานที่ไม่อำนวย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประดับ แก้วพลี (2524 : 74) พบว่า ปัญหาการสอนพลศึกษาที่สำคัญ คือ นักเรียนในชั้นมากเกินไป ปัญหาการจัดซ่อมอุปกรณ์ ครูพลศึกษายังขาดแคลนถ้าเทียบกับจำนวนนักเรียน ขาดแคลนสถานที่ สนามกีฬา และขาดงบประมาณ และนอกจากนี้หมวดวิชาพลานามัย ครูผู้สอนทุกคนนอกจากต้องรับภาระหน้าที่ในการสอนใน

รายวิชาต่าง ๆ แล้ว ยังต้องรับหน้าที่อื่น ๆ ของโรงเรียน เช่น งานครูประจำชั้น งานกิจกรรมกีฬาต่าง ๆ ของโรงเรียนและชุมชน งานโครงการต่อต้านสารเสพติด การค้าประเวณี และการป้องกันโรคเอดส์ ฯลฯ ครูผู้สอนมีความตั้งใจและมีความรับผิดชอบ มีเจตนาทำงานในหน้าที่ประจำดังกล่าวที่ต้องจัดให้มีขึ้นเป็นงานประจำ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่จะต้องให้เกิดกับนักเรียนทุกคน จะสำเร็จหรือดำเนินไปโดยเรียบร้อยไม่ได้ เพราะงานต่าง ๆ เหล่านี้เป็นงานของครูผู้สอน ในหมวดวิชาพลานามัยโดยเฉพาะ หรือเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้น จึงมีผลทำให้ครูผู้สอนหมวดวิชาพลานามัย มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนในด้านสมรรถภาพด้านคุณลักษณะและทัศนคติแตกต่างจากหมวดวิชาดังกล่าว

ข้อเสนอแนะ

1. ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร และผู้บริหารระดับสูง ควรนำผลที่ได้จากการศึกษาไปใช้เป็นข้อมูลเพื่อการวางแผนและปรับปรุงพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนของครูด้านคุณลักษณะและทักษะ คติ ด้านทักษะ และด้านความรู้ในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
2. กรมสามัญศึกษาและกรมวิชาการ ควรให้ความร่วมมือช่วยกันพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนของครู โดยการฝึกอบรมสัมมนาเป็นระยะทุก 1 - 2 ปี
3. ครูผู้สอนควรได้ตระหนักที่จะเฝ้าหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอทั้งในด้านคุณลักษณะและทัศนคติ ด้านทักษะ และด้านความรู้ โดยมีการวางแผนและปรับปรุงพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพอยู่เสมอ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

1. ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนของครูในด้านอื่น ๆ ที่แตกต่างจากที่ทำในครั้งนี้
2. ควรศึกษาสภาพปัญหาเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนของครูในระดับมัธยมศึกษา และระดับอื่น ๆ ด้วย
3. ควรศึกษารูปแบบการพัฒนาครูผู้สอนในแนวทางที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมล สดุดประเสริฐ และคนอื่น ๆ. รายงานการวิจัยเรื่องการศึกษาสมรรถภาพวิสัยของครู
ประถมที่ต้องการ. กรุงเทพฯ : จงเจริญการพิมพ์, 2523.
- กษมา สารสมุทร. ปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนของ
ครูประถมในจังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2524. อัดสำเนา
- ก่อ สวัสดิพาณิชย์. ครูกับการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา ป.ร.ศ. 2519. กรุงเทพฯ :
ไชยวัฒนาการพิมพ์, 2519.
- กานดา พูนลาภทวี. ความคิดเห็นของผู้บริหาร นักวิจัย และนักประเมินผลเกี่ยวกับสมรรถภาพ
ในการวิจัยและการประเมินผลการศึกษา. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524. อัดสำเนา.
- การฝึกหัดครู, กรม. รายงานโครงการวิจัยและรูปแบบการพัฒนาครูใหม่สมรรถภาพที่พึงประสงค์
ตามหลักสูตรประถมศึกษาและมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : กรมการฝึกหัดครู, 2530.
- เกริก วยัคมานนท์. ความเป็นครู. กรุงเทพฯ : ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา คณะวิทยาศาสตร์
วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา สหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์, ม.ป.ท. , 2532.
- โกสินทร์ รังสิยาพันธ์. ปรัชญาและคุณธรรมสำหรับครู. กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์
กรมการฝึกหัดครู, 2530.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. รายงานการวิจัยประสิทธิภาพการมัธยมศึกษา.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พันธ์พิบูลย์, 2530.
- _____. รายงานการประเมินผลโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษา
ตอนต้น สังกัดเทศบาลและเมืองพัทยา. กรุงเทพฯ : ทีพีพรินซ์ จำกัด, 2537.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8
(พ.ศ. 2540 - 2544). กรุงเทพฯ : กองสารสนเทศสำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาแห่งชาติ, 2539.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2535.
กรุงเทพฯ : อรรถพลการพิมพ์, 2535.

ครูสภา, สำนักงาน. เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของครูสภา พ.ศ. 2537. พิมพ์ครั้งที่ 2.

กรุงเทพฯ : กองวิชาชีพครู สำนักงานเลขาธิการครูสภา, 2539.

ฉวีวรรณ กีนาวงศ์. เอกสารคำสอนประสบการณ์ทางวิชาชีพครู 1. พิมพ์โลก :

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิมพ์โลก, 2527.

เจลีเยว บุรีภักดี และคนอื่น ๆ. รายงานการวิจัยเรื่องลักษณะครูที่ดี. กรุงเทพฯ :

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมฝึกหัดครู, 2520.

ชนะ พรหมประเสริฐ และคนอื่น ๆ. การเรียนการสอนพลศึกษาระดับมัธยมศึกษา

เขตการศึกษา 2, 3, 4, 5 และกรุงเทพมหานคร. ฝ่ายส่งเสริมพลศึกษา

กองส่งเสริมพลศึกษาและสุขภาพ กรมพลศึกษา, 2534.

ชม ภูมิภาค. ชุดการศึกษาเพื่อคุณธรรม. กรุงเทพฯ : เจริญวิทย์การพิมพ์, 2525.

ชมพันธุ์ กุญชร ณ อยุธยา. การฝึกหัดครูแบบสมรรถฐาน. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน, 2528.

ชาญชัย ศรีไสยเพชร. ทักษะและเทคนิคการสอน. กรุงเทพฯ : พัทธอักษร, 2525.

ชูเชิด เกิดศักดิ์. สมรรถภาพของอาจารย์ผู้สอนวิชาสหกรณ์ในสหวิทยาลัยอีสานใต้.

ปริญญาพันธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,

2531. อัดสำเนา.

เชวง หมื่นประโคน. ตัวประกอบที่สัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน

โครงการโรงเรียนมัธยมศึกษาเพื่อพัฒนาชนบท ตามการรับรู้ของครู ผู้บริหาร และ

ศึกษานิเทศก์ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ :

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527. อัดสำเนา.

เชาว์เลิศ ขวัญเมือง. การปฏิบัติการความต้องการและปัญหาในการพัฒนาสมรรถภาพด้านการ

สอนของครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ. ปริญญาพันธ์

กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527.

อัดสำเนา.

ฤดี ภูมิภูถาวร. ความต้องการเสริมสมรรถภาพทางการสอนของครูสังคมศึกษาในโรงเรียน

มัธยมศึกษา เขตการศึกษา 4. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย, 2527. อัดสำเนา.

- ทวีป อภิลิทธิ์. "ภารกิจของครูอาจารย์กับงานสอน," วิทยาคารยี่. 1 (3) : 7 - 10 ;
กรกฎาคม - กันยายน 2524.
- ทรงศักดิ์ ศรีกาฬสินธุ์. "สมรรถภาพของครู," ใน รายงานการประชุมสัมมนาคณบดี
คณะศึกษาศาสตร์/ครุศาสตร์ ครั้งที่ 3 ณ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. หน้า 40 - 45;
เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2524.
- ธีรยุทธ์ หล่อเลิศรัตน์ และคนอื่น ๆ. การศึกษาวิจัยเพื่อกำหนดเป้าหมายและแนวทางการพัฒนา
ข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2535-2539. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สำนักงาน ก.พ.,
2534.
- นิคม ช่วยปลัด. การประเมินสมรรถภาพครูในเขตการศึกษา 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522. อัดสำเนา.
- นิภา มนูญิจู และคนอื่น ๆ. การพัฒนาการสอนสุขศึกษาเพื่อป้องกันโรคเอดส์ในนักเรียนมัธยม
ศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ :
ภาควิชาสุขศึกษาและพฤติกรรมศาสตร์ คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล,
2535.
- เนืองนิตย์ จำแก้ว. การศึกษาความต้องการในการพัฒนาตนเองของครูโรงเรียนร่วม
พัฒนาการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 7.
ปริญญาโท กศ.ม. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2537. อัดสำเนา.
- บุญยัติ นันทพงษ์. ความต้องการการพัฒนาความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานตามหน้าที่
ของศึกษานิเทศก์อำเภอ เขตการศึกษา 8 ชลบุรี. ปริญญาโท กศ.ม. ชลบุรี :
มหาวิทยาลัยบูรพา, 2536. อัดสำเนา.
- ประคอง กรรณสูต. สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538.
- ประดับ แก้วพลิก. ปัญหาการจัดและบริหารพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาของเขตการศึกษา
12. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
2524. อัดสำเนา.
- พนัส หันนาคินทร์. หลักการบริหารโรงเรียน ฉบับแก้ไขปรับปรุง. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ :
วัฒนาพานิช, 2529.

มาณพ ภาษิตวิไลธรรม. การประเมินโครงการฝึกอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษา
ประจำปีการศึกษา. ปริญญาโท กศ.ด. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 ประสานมิตร, 2525. อัดสำเนา.

_____. สมรรถภาพของครูประถมศึกษาที่สังคมต้องการในจังหวัดสกลนครและนครพนม.
 ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
 2520. อัดสำเนา.

ยนต์ ชุ่มจิต. ความเป็นครู. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2531.

ราชบัณฑิตสถาน. พจนานุกรม พุทธศักราช 2525. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : อักษร
 เจริญทัศน์, 2531.

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3.
 กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ, 2536.

วิจิตร อาวะกุล. คู่มือฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากร. กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์
 มหาวิทยาลัย, 2537.

วิชาการ, กรม. สรุปผลการติดตามการใช้หลักสูตรของโรงเรียนร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตร
ปีการศึกษา 2533. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษา กรมวิชาการ,
 2534. อัดสำเนา.

_____. แนวการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521. (ฉบับปรับปรุง).
 กรุงเทพฯ : อัมรินทร์การพิมพ์, 2521.

_____. รายงานการวิจัยการติดตามผลการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช
2521. กรุงเทพฯ : กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ, 2533.

_____. กองวิจัยทางการศึกษา. รายงานการวิจัยเรื่องแนวทางการจัดการศึกษา
เพื่อขยายโอกาสทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2535.

_____. รายงานการวิจัยเรื่อง การศึกษาแนวทางพัฒนาคุณภาพนักเรียนในโครงการ
ขยายโอกาสทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ,
 2539.

- วิลาส สิงห์วิสัย และบุญเลิศ ไพรินทร์. "การพัฒนาคู่มือเพื่อการพัฒนาประเทศ," ใน หนังสือรวบรวมบทความประจำปี. หน้า 60, กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์พัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน กพ., 2532.
- ศึกษานิเทศก์, กระทรวง. นโยบายการพัฒนาข้าราชการครู. กรุงเทพฯ : พิมพ์อักษร, 2539.
- _____. แนวทางการปฏิรูปการศึกษา พ.ศ. 2539 - 2550. กรุงเทพฯ : สำนักนโยบายและแผนการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม, 2538.
- _____. หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2535.
- _____. หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายพุทธศักราช 2524 ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2535.
- _____. แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2535. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2535.
- _____. กรมวิชาการ กองวิจัยทางการศึกษา. การศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพนักเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2539.
- _____. แผนปฏิบัติการหลักในการพัฒนาข้าราชการครู. กรุงเทพฯ : พิมพ์อักษร, 2539.
- _____. จำนวนห้องเรียน นักเรียน การโรง สังกัดกองการมัธยมศึกษา ปีการศึกษา 2540. กรุงเทพฯ : กองแผนงาน, กรมสามัญศึกษา. 2540. อัดสำเนา.
- _____. "การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา," ใน เอกสารประกอบการฝึกอบรมหลักสูตร ผู้บริหารสถานศึกษา ระดับสูง. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : กองการมัธยมศึกษา, กรมสามัญศึกษา. 2535.
- _____. การปรับกระบวนการทัศน์ การจัดประสบการณ์ การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์, กรมสามัญศึกษา. 2539. อัดสำเนา.
- _____. นโยบายและมาตรการการดำเนินงานปี 2539. กรุงเทพฯ : กองแผนงาน, กรมสามัญศึกษา. 2538.
- สัญญา รัตนวรารักษ์. เอกสารคำสอนวิชาศึกษา 163 ประสบการณ์วิชาชีพครู 1. กรุงเทพฯ : โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน, 2540.

- สนั่น มีจันทร์. สมรรถภาพของครูวิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดกำแพงเพชร.
 ปริณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
 2527. อัดสำเนา.
- สมชัย เคนจตุรัส. สมรรถภาพของการปฏิบัติงานของครูประถมศึกษาที่ทำการสอนในโรงเรียน
ขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษา จังหวัดชัยภูมิ. ปริณิพนธ์
 กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527.
 อัดสำเนา.
- สมชาย สระบัว. ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอาจารย์เกี่ยวกับสมรรถภาพครูช่าง
อุตสาหกรรม สาขาวิศวกรรมโยธา. วิทยานิพนธ์ ค.อ.ม. กรุงเทพฯ : สถาบัน
 เทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, 2533. อัดสำเนา.
- สมพงษ์ เกษมสิน. การบริหารงานบุคคลแผนใหม่. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
 ไทยวัฒนาพานิช, 2526.
- สมศักดิ์ คำศรี. การสร้างชุดฝึกอบรมมินิคอร์สเพื่อสร้างเสริมสมรรถภาพด้านการสอนของครู
ปรีดิศรรณ. ปริณิพนธ์ กศ.ด. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 ประสานมิตร, 2529. อัดสำเนา.
- สมศิริ ชัยสุภมวงคลลาภ. การนำเสนอโครงการพัฒนาสมรรถภาพของครูภาษาไทยในโรงเรียน
มัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์
 มหาวิทยาลัย, 2530. อัดสำเนา.
- สามัญศึกษา, กรม. งานนิเทศการศึกษา. เอกสารลำดับที่ 36/2520 กรุงเทพฯ : ชุมชุม
 สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2521.
- สายัณห์ จันทรวิรัช. ปัญหาการขาดครูการงานสาขาช่างในบ้านและช่างอุตสาหกรรมใน
โรงเรียนมัธยมศึกษา เขตจังหวัดเพชรบุรีและจังหวัดประจวบคีรีขันธ์. ปริณิพนธ์
 กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2524.
 อัดสำเนา.
- สาโรช บัวศรี. มาตรการพื้นฐานบางประการสำหรับการสร้างครูที่ดี. กรุงเทพฯ :
 โรงพิมพ์คุรุสภา, 2515.

- สินี เจริญพจน์. "การพัฒนาคอลลาสำหรับผู้บังคับบัญชา," ใน หลักสูตรการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานของกรมสามัญศึกษา. หน้า 106 กรุงเทพฯ : เอกสารประกอบการฝึกอบรม, 2533. อัดสำเนา.
- สุญาณี สุทธิพงษ์. ความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอนของครูธุรกิจ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2540. อัดสำเนา.
- สุนีย์ สินธุเดชะ. "บทบาทและสถานภาพครู," ครูศาสตร์. 1 (3) : 159 - 162 ; ตุลาคม - ธันวาคม 2526.
- สุเพ็ญ พรหมลา. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีสิ่งแวดล้อมทางภาษาต่างกันในเขตการศึกษา 11. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524. อัดสำเนา.
- สุมาลี โกศลสมบัติ. การศึกษาความสามารถทางการเขียนสะกดคำภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (ม.3) โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ กษ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2525. อัดสำเนา.
- สุมาลี เลี้ยวทอง. การเรียนการสอนวิชาเลือกภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามการรับรู้ของครูภาษาไทยในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524. อัดสำเนา.
- สุรินทร์ สรสิริ. "ครูยุควิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีก้าวหน้า," มิตรครู. 21(22) : 14 - 17 ; 30 พฤศจิกายน 2521.
- สุวรรณ หมีนตาบุตร. การพัฒนาหลักสูตรอบรมผู้บริหารสถานศึกษาระดับสูงโรงเรียนประถมศึกษา ศูนย์ฝึกอบรมประจำเขตการศึกษา 8. ปริญญานิพนธ์ กศ.ด. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2540. อัดสำเนา.
- หมู่บ้านจอมบึง, วิทยาลัยครู. ลักษณะการสอนวิชาชีพ หรือครูสอนกลุ่มงานที่หน่วยงานผู้ใช้ครูต้องการ. ม.ป.ท., 2526. อัดสำเนา.
- อรรถวุฒิ จารุสาธิต. การศึกษาสมรรถภาพของครูช่างอุตสาหกรรมในทรงสนะของผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิคและผู้บริหาร ครูผู้สอน ในสถาบันผู้ผลิตครูช่างอุตสาหกรรม. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2536. อัดสำเนา.

- Beck, William R. "Pupils Perception of Teacher Merit : A Factor Analysis of Five Postulated Dimension," The Journal of Education Research. 61 : 127 - 128 ; November, 1967.
- Berliner, D.C. and W.J. Tikunoff. "The California Begining Teacher Evaluation Study : Overview of the Ethnographic Study," Journal of Teacher Education. Spring, 1976.
- Karch, Robert R. and Estrabrook. E.C. 250 Teaching Techniques. Milwaukee : The Bruce Publishing Co., 1965.
- Nadler, Leonard. Development Human Resource. Houston : Gulf Publishing Company, 1970.
- _____. The Handbook of Human Resource Development. 2nd ed. New York : John Wiley & Sons, 1990.
- Paxton, Dan R. Emplcvee Development : A Lifelong Learning Apprcach. New York, McGraw - Hill Book Company, 1976.
- Robertson, Geoge Hawthorn. "A proposed In - service Training Program for Academic Administrators In ontario Community Colleges,". Dissertation Abstracts International. 37 : 3456 - A ; December, 1976.
- Romine, Stephen. "Student and Faculty Perception of an Effective University Instructional Climates," The Journal of Educational Research. 68 : 139 - 143 ; December, 1974.
- Thomas, Wartruba R. and Wright L. Penney "How to Develop a Teacher Rating Instrument," Journal of Higher Education. 6 ; November-December, 1973.
- Wyn, Reilly. Training Administrators for development : An Introduction for Public Servants and Goverment Training Officer. Cox and Wynman Ltd., 1979.

ภาคผนวก

ที่ ทม 1007/ 1119

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

ณ มีนาคม 2541

เรื่อง ขออนุญาตฯ

เรียน อธิการบดีมหาวิทยาลัย

เนื่องจาก นายสุพจน์ เต็มแย้ม นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การศึกษาความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนของครู โรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร".
ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความควบคุมดูแลของ

ดร.ทัศนีย์ แสงศักดิ์

ประธาน

รองศาสตราจารย์วิมลญา วิศาลาภรณ์

กรรมการ

มีความประสงค์จะขอหนังสือราชการเพื่ออำนวยความสะดวกในการขอความร่วมมือจากโรงเรียนในสังกัด
กรมสามัญศึกษา โดยขอให้อาจารย์ในโรงเรียน ตอบแบบสอบถาม ในระหว่างเดือนมีนาคม 2541
เพื่อเป็นข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัยจึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตฯ เรื่องนี้ด้วย และขอขอบคุณในความช่วยเหลือ
อนุญาตฯ ที่ท่านจะให้แก่นิสิตผู้นี้

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร. เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 2584119

ที่ ศธ 0812/ 1161

สำนักงานสามัญศึกษากรุงเทพมหานคร
กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร 10300

มีนาคม 2541

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน

เนื่องด้วย นายสุพจน์ เต็มแย้ม นิสิตปริญญาโท วิชาเอกบริหารการศึกษาของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กำลังทำปฏิญานิพนธ์ เรื่อง "การศึกษาความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนของครู โรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร สำนักงานสามัญศึกษากรุงเทพมหานคร" พิจารณาแล้วเห็นว่า การทำวิจัยหัวข้อดังกล่าว เป็นประโยชน์กับหน่วยงานการศึกษาเป็นอย่างมาก จึงขอความอนุเคราะห์มายังโรงเรียนของท่าน ได้โปรดให้ความร่วมมือกับงานวิจัยครั้งนี้ โดยการตอบแบบสอบถามเพื่อเป็นข้อมูลในการทำปฏิญานิพนธ์

จึงเรียนมาเพื่อทราบและโปรดให้ความร่วมมือกับงานวิจัยดังกล่าวด้วย จะขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(นายปรีชา สนแจ่ง)

ผู้อำนวยการสามัญศึกษากรุงเทพมหานคร

ฝ่ายบุคลากร

โทร. 2819996 - 7 ต่อ 113

119

ที่ ทม 1007/ 1๑๑0

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

1๔ มีนาคม 2541

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา

เนื่องจาก นายสุพจน์ เต็มแย้ม นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กำลังทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง "การศึกษาความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนของครู โรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร"
ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความควบคุมดูแลของ

ดร.ทัศนာ แสงศักดิ์

ประธาน

รองศาสตราจารย์วิญญา วิสาสาภรณ์

กรรมการ

มีความประสงค์จะขอเชิญ ดร.บุญมา กัมปนาทพงศ์ ศึกษาานิเทศก์ 7 ฝ่ายนิเทศการบริหารและการ
จัดการ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือการวิจัย

บัณฑิตวิทยาลัยจึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ในเรื่องนี้ด้วย และขอขอบคุณในความช่วยเหลือ
อนุเคราะห์ที่ท่านจะให้แก่นิสิตผู้นี้

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร. เสริมศักดิ์ วิสาสาภรณ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 2584119

120

ที่ ทม 1007/ 1219

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๑๔ มีนาคม 2541

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดนวลนรดิศ

เนื่องจาก นายสุพจน์ เต็มแย้ม นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กำลังทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง "การศึกษาความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนของครู โรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร"
ทั้งนี้อยู่ในความควบคุมดูแลของ

ดร.ทัศนาศาสตร์ แสงศักดิ์

ประธาน

รองศาสตราจารย์วิญญา วิสาลาภรณ์

กรรมการ

มีความประสงค์จะขอท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

บัณฑิตวิทยาลัยจึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ในเรื่องนี้ด้วย และขอขอบคุณในความช่วยเหลือ
อนุเคราะห์ที่ท่านจะให้แก่บัณฑิตผู้นี้

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร. เสริมศักดิ์ วิสาลาภรณ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 2584119

ที่ ทม 1007/ 1318

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุโขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

14 มีนาคม 2541

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนไชยนิรมลวิทยาลคม

เนื่องจาก นายสุพจน์ เต็มแย้ม นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การศึกษาความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับ
การพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนของครู โรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร"
ทั้งนี้อยู่ในความควบคุมดูแลของ

ดร.ทัศนาศาสตร์ แสงศักดิ์

ประธาน

รองศาสตราจารย์วิมลญา วิศาลาภรณ์

กรรมการ

มีความประสงค์จะขอท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

บัณฑิตวิทยาลัยจึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ในเรื่องนี้ด้วย และขอขอบคุณในความช่วยเหลือ
อนุเคราะห์ที่ท่านจะให้แก่นิสิตผู้นี้

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร. เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 2584119

ที่ ทม 1007/ 1117

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุม กรุงเทพฯ 10110

๒ มีนาคม 2541

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนสุวรรณพลับพลาพิทยาคม

เนื่องจาก นายสุพจน์ เต็มแย้ม นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กำลังทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง "การศึกษาความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนของครู โรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร"
ทั้งนี้อยู่ในความควบคุมดูแลของ

ดร.ทัศนาศาสตร์ แสงศักดิ์

ประธาน

รองศาสตราจารย์วิมลญา วิศาลาภรณ์

กรรมการ

มีความประสงค์จะขอเชิญ นายเกียรติศักดิ์ สุวรรณโรหิตศา ผู้ช่วยผู้อำนวยการ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ
เครื่องมือการวิจัย

บัณฑิตวิทยาลัยจึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ในเรื่องนี้ด้วย และขอขอบคุณในความช่วยเหลือ
อนุเคราะห์ที่ท่านจะให้แก่นิสิตผู้นี้

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร. เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 2584119

ที่ ทม 1007/111

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

มีนาคม 2541

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน ผู้อำนวยการกองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ

เนื่องจาก นายสุพจน์ เต็มแย้ม นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กำลังทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง "การศึกษาความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนของครู โรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร"
ทั้งนี้อยู่ในความควบคุมดูแลของ

ดร.ทัศนาศาสตร์ แสงศักดิ์

ประธาน

รองศาสตราจารย์วิมลญา วิศาลาภรณ์

กรรมการ

มีความประสงค์จะขอเชิญ นายกฤษ บุญหลง นักวิชาการศึกษา 6 กองวิจัยทางการศึกษา
เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือการวิจัย

บัณฑิตวิทยาลัยจึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ในเรื่องนี้ด้วย และขอขอบคุณในความช่วยเหลือ
อนุเคราะห์ที่ท่านจะให้แก่นิสิตผู้นี้

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร. เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 2584119

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

1. ดร.บุญมา กัมปนาทพงศ์
ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์ 7 ฝ่ายนิเทศการศึกษาและการจัดการ
หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา
2. พ.อ.ประเสริฐ อหิงส์โก
ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดนวลนรดิศ
3. พ.อ.สรยุทธ พุทธิพันธ์รัตน์
ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนไชยฉิมพลีวิทยาคม
4. ผู้ช่วยผู้อำนวยการ เกียรติศักดิ์ สุวรรณโพธิ์คำ
ตำแหน่ง ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ โรงเรียนสุวรรณพลับพลาพิทยาคม
5. นายกฤษ บุญหลง
ตำแหน่ง นักวิชาการศึกษา 6 กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ

โรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง 16 โรงเรียน
โรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร

ที่	ชื่อโรงเรียน
1	มัธยมวัดเบญจมบพิตร
2	โยธินบูรณะ
3	เจ้าพระยาวิทยาคม
4	วัดสระเกษ
5	สารวิทยา
6	ศรีอยุธยา
7	สิริรัตนาร
8	ประชากรราษฎร์อุปถัมภ์
9	บดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี)
10	นวมินทรราชูทิศ กรุงเทพมหานคร
11	สุวรรณพลับพลาพิทยาคม
12	วัดบวรเม่งคล
13	ธนบุรีวรเทพิพัลารักษ์
14	วัดอินทาราม
15	วัดนวลนรดิศ
16	ไชยฉิมพลีวิทยาคม

โรงเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง
จากโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร

ที่	ชื่อโรงเรียน
1	โพธิ์สารพิทยากร
2	วัดน้อยใน
3	มหารณพาราม
4	ปากน้ำวิทยาคม

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง
การศึกษาความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการพัฒนา
สมรรถภาพด้านการสอน
โรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบความคิดเห็นของท่านที่ประจำในหมวดวิชาต่าง ๆ เกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร
2. แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งเป็น 3 ตอน
 - ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานะภาพของผู้ตอบ
 - ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนของครูใน 3 ด้าน คือ
 - 2.1 สมรรถภาพด้านความรู้
 - 2.2 สมรรถภาพด้านทักษะ
 - 2.3 สมรรถภาพด้านคุณลักษณะและทัศนคติ
 - ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open Ended) ให้ผู้ตอบให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร
3. โปรดกรอกแบบสอบถามตามคำแนะนำที่กำหนดไว้ในแต่ละตอนให้ครบทุกข้อ
4. คำตอบจากการกรอกแบบสอบถามฉบับนี้ของท่านเป็นความคิดเห็นที่มีค่า และเป็นประโยชน์ต่อผู้วิจัยเป็นอย่างยิ่งในการนำข้อมูลมาศึกษา และนำไปใช้ประโยชน์เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษา
5. เฉพาะตอนที่ 2 และ 3 ขอความกรุณาท่านตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริงที่ตรงกับความต้องการของครูในหมวดวิชา (ไม่ใช่ความคิดเห็นส่วนตัวของท่าน แต่เป็นความคิดเห็นส่วนใหญ่ของครูในหมวดวิชา)

6. ข้อมูลที่ท่านได้กรอกลงไปแบบสอบถามฉบับนี้ ผู้วิจัยจะไม่นำไปเผยแพร่ต่อผู้อื่น และจะไม่มีผลใด ๆ ต่อการปฏิบัติงานของท่าน นอกจากนำมาศึกษาวิเคราะห์เพื่อพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนของครูต่อไป

7. ผู้วิจัยขอขอบคุณท่านเป็นอย่างสูงที่ได้กรุณาสละเวลาอันมีค่าของท่านตอบแบบสอบถามฉบับนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลส่วนตัว

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย / ลงในช่องว่าง () หน้าข้อความที่เป็นจริง

1. ประสบการณ์ในการสอน

() ต่ำกว่า 15 ปี

() 15 ปีขึ้นไป

2. สาขาวิชาที่ปฏิบัติการสอน

() ตรงตามวุฒิ

() ไม่ตรงตามวุฒิ

หมายเหตุ ตรงตามวุฒิ หมายถึง สอนตรงตามสาขาที่จบการศึกษา

ไม่ตรงตามวุฒิ หมายถึง สอนไม่ตรงตามสาขาที่จบการศึกษา

(กรณีปัจจุบันสอนทั้งสองอย่างข้างต้นให้พิจารณาว่าสอนวิชาใดมาก ให้ใช้วิชานั้น

เป็นหลักว่าสอนตรงตามวุฒิหรือไม่ เช่น จบศิลปศึกษา สอนวิชาศิลปศึกษา 10 คาบ

สอนคอมพิวเตอร์ 4 คาบแสดงว่า สอนตรงตามวุฒิ เป็นต้น)

3. หมวดวิชาที่ปฏิบัติการสอน

() วิทยาศาสตร์

() สังคมศึกษา

() คณิตศาสตร์

() พละนาฏย

() ภาษาไทย

() ศิลปศึกษา

() ภาษาต่างประเทศ

() การงานและอาชีพ (หมายถึง คหกรรม

ช่างอุตสาหกรรม เกษตร ธุรกิจศึกษา

คอมพิวเตอร์)

- ตอนที่ 2** แบบสอบถามนี้ต้องการทราบว่าการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของท่าน ท่านคิดว่าครูในหมวดวิชาชีพมีความเห็นอย่างไร โปรดเขียนเครื่องหมายถูก (/) ลงในช่องระดับความคิดเห็นแต่ละช่องเพียงข้อเดียวที่ตรงกับความเป็นจริงที่สุด โดยพิจารณาตามเกณฑ์ระดับความคิดเห็น ดังนี้ ต้องการมากที่สุด ต้องการมาก ต้องการปานกลาง ต้องการน้อย ต้องการน้อยที่สุด ใน 3 ด้าน คือ
1. สมรรถภาพด้านความรู้
 2. สมรรถภาพด้านทักษะ
 3. สมรรถภาพด้านคุณลักษณะและทัศนคติ

แบบสอบถาม

ลำดับ ที่	การพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอน	ระดับความคิดเห็น				
		ต้องการ มากที่สุด	ต้องการ มาก	ต้องการ ปานกลาง	ต้องการ น้อย	ต้องการ น้อยที่สุด
	<u>สมรรถภาพด้านความรู้</u>					
1	การจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรที่เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น					
2	การจัดแผนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับ ความถนัดความสามารถ ความสนใจ ของผู้เรียน					
3	การพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับ หลักสูตรท้องถิ่น					
4	กลวิธีการเลือกกิจกรรมการสอนตาม หลักสูตร					

ลำดับ ที่	การพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอน	ระดับความคิดเห็น				
		ต้องการ มากที่สุด	ต้องการ มาก	ต้องการ ปานกลาง	ต้องการ น้อย	ต้องการ น้อยที่สุด
5	ความจำเป็นที่ต้องได้รับความรู้ เนื้อหาวิชาที่สอนอย่างลึกซึ้ง					
6	ความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ ในการจัดการเรียนการสอน					
7	การจัดทำเอกสารประกอบการสอน ในวิชาที่ตนรับผิดชอบ					
8	ความรู้ ความสามารถในการวิเคราะห์ ข้อสอบ					
9	ความสามารถในการประเมินผล การเรียนรู้ในแต่ละช่วงของการเรียนรู้					
10	การนำผลการประเมินมาใช้เพื่อ ปรับปรุงการเรียนการสอน					
11	ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับ นโยบายการศึกษาระดับมัธยม					
12	ความรู้ ความเข้าใจจุดมุ่งหมาย การศึกษา					
13	ความรู้ ความเข้าใจโครงสร้าง หลักสูตร					
14	การจัดทำชิ้นสะสมผลงานของครู ..					
15	การปรับปรุงเนื้อหาวิชาที่สอน ให้ทันสมัย ทันเหตุการณ์					

ลำดับ ที่	การพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอน	ระดับความคิดเห็น				
		ต้องการ มากที่สุด	ต้องการ มาก	ต้องการ ปานกลาง	ต้องการ น้อย	ต้องการ น้อยที่สุด
	<u>สมรรถภาพด้านทักษะ</u>					
1	ทักษะการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ ประกอบการสอน					
2	การใช้อุปกรณ์การสอนที่จำเป็น					
3	การใช้นวัตกรรมทางการศึกษาที่จำเป็น เพื่อพัฒนาผู้เรียน					
4	การเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็น ศูนย์กลาง					
5	การฝึกให้นักเรียนทำงานเป็นทีม					
6	การใช้เทคนิคการสอนให้ผู้เรียนรู้จักคิด รู้จักเหตุผล รู้จักตัดสินใจแก้ปัญหาได้					
7	ความสามารถเลือกใช้วิธีสอนแบบต่างๆ ได้อย่างเหมาะสมกับเนื้อหา					
8	การใช้เทคนิคการเสริมแรงเพื่อ กระตุ้นผู้เรียนให้เกิดการพัฒนา					
9	การวัดผลนักเรียนตามสภาพ ความเป็นจริง					
10	การสอนโดยใช้สื่อหลากหลายกระตุ้น ให้ผู้เรียนสนใจ					
11	ทักษะความสามารถในการสร้าง แบบทดสอบ					

ลำดับ ที่	การพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอน	ระดับความคิดเห็น				
		ต้องการ มากที่สุด	ต้องการ มาก	ต้องการ ปานกลาง	ต้องการ น้อย	ต้องการ น้อยที่สุด
12	การใช้วิธีการสอนแบบต่าง ๆ ได้ เหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียน					
13	ความสามารถในการเตรียมการสอน ที่เป็นระบบ					
14	เทคนิคการนำเหตุการณ์ต่าง ๆ ในปัจจุบันมาประยุกต์กับเนื้อหาการสอน					
15	ทักษะการใช้คำถามในการช่วยให้ นักเรียนเกิดความสนใจ					

ลำดับ ที่	การพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอน	ระดับความคิดเห็น				
		ต้องการ มากที่สุด	ต้องการ มาก	ต้องการ ปานกลาง	ต้องการ น้อย	ต้องการ น้อยที่สุด
	<u>สมรรถภาพด้านคุณลักษณะและทัศนคติ</u>					
1	ความมุ่งมั่นที่จะปฏิบัติการสอนเต็ม ความสามารถ					
2	ความตั้งใจที่จะสอนผู้เรียนให้บรรลุ จุดมุ่งหมาย					
3	ความตั้งใจในการปฏิบัติงานโดย ไม่ทอดยถ่ต่ออุปสรรคต่าง ๆ					
4	การใช้หลักการเหตุผลในการตัดสินใจ แก้ปัญหา					
5	ความสามารถในการควบคุมอารมณ์ ได้อย่างเหมาะสม					
6	การปฏิบัติงานเต็มความสามารถโดย ไม่ท้งกลางคัน					
7	การให้ความสนใจ กระตือรือร้นเข้า รับการอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้					
8	การนำผลที่ได้จากการทดลองมา ปรับใช้เพื่อพัฒนางาน					
9	การค้นคว้าเทคนิควิธีการสอนหรือ ประดิษฐ์ผลงานแปลกใหม่มาใช้ใน การเรียนการสอน					

ลำดับ ที่	การพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอน	ระดับความคิดเห็น				
		ต้องการ มากที่สุด	ต้องการ มาก	ต้องการ ปานกลาง	ต้องการ น้อย	ต้องการ น้อยที่สุด
10	การรักษาความสามัคคี ช่วยเหลือ ซึ่งกันและกัน ในหน้าที่การงาน					
11	การส่งเสริมให้ครูมีการพัฒนามาตรฐาน วิชาชีพครู					
12	การคิดค้นคว้าวิธีสอนหรือประดิษฐ์ ผลงานแปลกใหม่เพื่อพัฒนา วิชาเฉพาะพิเศษ					
13	การสร้างความเข้าใจอันดีต่อสังคม เกี่ยวกับวิชาชีพครู					
14	วิธีการให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียนรายบุคคล					
15	การใช้เวลาอย่างคุ้มค่า เป็นการพัฒนาวินัยในตนเอง					

ตอนที่ 3 ผู้ตอบกรุณาให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

คำชี้แจง ตามสภาพสังคมในปัจจุบันท่านต้องการให้ครูควรจะได้รับการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนของครู 3 ด้าน นอกเหนือจากที่ได้ตอบแบบสอบถามฉบับนี้ขอได้โปรดให้ข้อเสนอแนะตามที่ท่านคิดว่าจะเป็นประโยชน์ต่อไป

1. สมรรถภาพด้านความรู้

.....

.....

.....

.....

2. สมรรถภาพด้านทักษะ

.....

.....

.....

.....

3. สมรรถภาพด้านคุณลักษณะและทัศนคติ

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณที่ให้ความร่วมมือ

นายสุพจน์ เต็มแย้ม

ผู้วิจัย

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ นายสุพจน์ ชื่อสกุล เต็มแย้ม

เกิดวันที่ 18 เดือนตุลาคม พ.ศ. 2495

สถานที่เกิด 14 หมู่ที่ 12 ตำบลสวนหลวง

อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร

สถานที่อยู่ปัจจุบัน 37/29 หมู่ที่ 11 ถนนวัดแก้ว - พุทธมณฑล 1

แขวงบางพรหม เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร 10170

ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียนวัดนวลนรดิศ

เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2507 ประถมศึกษาปีที่ 7 โรงเรียนบ้านสวนหลวง จังหวัดสมุทรสาคร

พ.ศ. 2514 มัธยมศึกษาชั้นปีที่ 5 โรงเรียนมัธยมวัดหนองแขม กรุงเทพมหานคร

พ.ศ. 2518 การศึกษาระดับมัธยม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พลศึกษา

พ.ศ. 2541 การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

การศึกษาความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนของครู
ในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร

บทคัดย่อ

ของ

สุพจน์ เต็มแย้ม

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา

พฤษภาคม 2541

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร เป็นการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนของครู 3 ด้าน คือ สมรรถภาพด้านความรู้ สมรรถภาพด้านทักษะ และสมรรถภาพด้านคุณลักษณะและทัศนคติ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร จำนวน 1,849 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi Stage Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามวัดความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนของครู 3 ด้าน จำนวน 45 ข้อ ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.93 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test และ One - Way ANOVA

ผลการวิจัยพบว่า

1. ครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนของครู อยู่ในระดับมากทุกด้าน และเมื่อเรียงลำดับความต้องการพบว่า สมรรถภาพด้านคุณลักษณะและทัศนคติอยู่ในระดับมากอันดับที่ 1 และรองลงมา คือสมรรถภาพด้านทักษะและสมรรถภาพด้านความรู้
2. ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอน โดยรวมทุกด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนรายด้านในด้านสมรรถภาพด้านความรู้และสมรรถภาพด้านคุณลักษณะและทัศนคติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนในด้านสมรรถภาพด้านทักษะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. ครูผู้สอนที่มีสาขาวิชาที่ปฏิบัติการสอนต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนของครูโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
4. ครูผู้สอนที่มีหมวดวิชาที่ปฏิบัติการสอนต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนของครู โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

A STUDY TO OPINIONS OF TEACHERS ABOUT TEACHING COMPETENCIES
DEVELOPMENT OF THE SECONDARY SCHOOL UNDER THE
DEPARTMENT OF GENERAL EDUCATION IN BANGKOK
METROPOLITAN ADMINISTRATION

AN ABSTRACT
BY
SUPOJ TEMYAM

Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Master of Education degree Educational Administration
at Srinakharinwirot University

May 1998

The purpose of this research was to study the opinions about teaching competencies development of teachers in secondary schools under the Department of General Education, Bangkok Metropolis into Three areas, knowledge, skills, qualifications and attitudes.

Sampling groups taken by Multi - Stage Sampling Method consisted 1,849 teachers teaching in the secondary school in Bangkok Metropolis. The questionnaire of 45 items was used to evaluate 3 areas of teaching competencies development. The reliability of the questionnaire was 0.93. The statistics used to analyse the data were percentage, Means, Standard Deviation, t-test and One-Way ANOVA.

The results were as follows :

1. The opinions about teaching competencies development in every aspect were found at high level. As orderly needs, qualifications and attitudes were found and the following by skills and knowledge.

2. Teaching competencies development of teachers differed in teaching experience in a whole, was found significant difference at the .01 level. When considered in each aspect, knowledge, and qualifications and attitudes were found significant difference at the .01 level, and skill was found significant difference at the .05 level as well.

3. Teaching competencies development of teachers differed in teaching subject in a whole and in each aspect, were found significant difference at the .01 level.

4. Teaching competencies development of teachers differed in each section in a whole and in each aspect, were found significant difference at the .01 level.